ΓΕΝΙΚΟ ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
Σημειώσεις Παραδόσεων (2024/2025)

Δουρελιάδη Άννα Μαρία

07/10/2024

Το δίκαιο της αστικής ευθύνης

Πάντα πρέπει να έχουμε έναν υπεύθυνο ειτε είναι ζημιωσαντας (αυτός που με δίκη του πράξη ή παράλειψη προκάλεσε σε κάποιον άλλον ζημια) είτε κάποιο άλλο πρόσωπο στο οποίο συντρέχουν κάποια στοιχεία που τον καθιστούν υπεύθυνο, και επίσης κάποιον που έχει υποστεί ζημια που πρέπει να αποκατασταθεί, τον ζημιωθέντα.

Όταν κάποιος υφίσταται μια ζημια είναι σχετικά προφανής η δίκη του ανάγκη να πετύχει την αποκατάσταση ζημιάς. *Εύλογο συμφέρον* και επιδίωξη που αναγνωρίζει υπό προϋποθέσεις η έννομη τάξη να επανέλθω στην προηγούμενη κατάσταση. Την ανάγκη του ζημιωθεντος για αποκατάσταση της ζημιάς την καταλαβαίνουμε σχετικά εύκολα

Όλοι οι νομικοί θεσμοί αποτελούν προϊόν **στάθμισης ανάμεσα σε συγκρουόμενα συμφέροντα .** Έχουμε οπωσδήποτε από την πλευρά του ζημιωθεντος το δικο του συμφέρον να πετύχει την **αποκατάσταση** των αγαθών του και την επάνοδο τους στην προτερα κατάσταση . Έχουμε όμως και ένα όχι τόσο ευδιάκριτο συμφέρον που να αναδειχθεί για την κατανόηση των θεσμών της αστικής ευθύνης. Αυτό είναι το **συμφέρον του ζημιωσαντος,** δηλαδή αυτού που προκάλεσε τη ζημια

Όταν θεμελιώνεται αξίωση αποζημίωσης του ζημιωθεντος έχουμε και στην έννομη σφαίρα του υπόχρεου προς αποζημίωση μια επέμβαση (πρέπει να αποκαταστήσει τη ζημια κάποιου άλλου). Και αυτός υφίσταται μια ***αρνητική συνέπεια αφού τώρα πρέπει να αποκαταστήσει τη ζημια κάποιου άλλου.***

Έχουμε 2 βασικά πρόσωπα στη βασική εκδοχή της αστικής ευθυνης
- **Ζημιωθείς** : αυτός που υπέστη τη ζημια
- **Ζημίωσας** : αυτός που καλείται να αποκαταστήσει τη ζημια

Όταν καλείται να αποζημιώσει θα υποστεί ο ίδιος μια **περιουσιακή απώλεια,** καταβάλλοντας την αποζημίωση
Η στάθμιση, η ανησυχία, το ενδεχόμενο να κληθεί να καταβάλλει αποζημίωση σε τρίτο μπορεί να **περιορίσει τη δίκη του ελεύθερη δράση** (*όταν κάποιος αναπτύσσει μια δραστηριότητα, από την ανάπτυξη αυτής της δράστηριοτητας μπορεί να προκληθούν κίνδυνοι - ζημια σε τρίτο και να κληθεί να αποκαταστήσει τη ζημιά)*

Ζημια = η δυσμενής επίπτωση στα έννομα αγαθά - περιουσιακά και μη - κάποιου φυσικού ή νομικού προσώπου

Όταν υπάρχει υποχρέωση προς αποζημίωση πρέπει η ζημια καταρχήν να αποκατασταθεί. Αυτο μπορεί να έχει πολλές αρνητικές συνέπειες, οι οποίες μπορεί μάλιστα να είναι πολύ εκτεταμένες.

Βλ παράδειγμα με αλιευτικό σκάφος

Θέλει μια ***οριοθέτηση*** η αστική ευθύνη. Πρέπει να κοιτάμε και τις δυο πλευρές. Πρέπει να πετύχουμε **εύλογη ισορροπια μεταξύ των αντικρουόμενων συμφερόντων** του ζημιωθεντος και του ζημιωσαντος. Ένας πολύ βασικός μηχανισμός για να επιτευχθεί η οριοθέτηση αυτή είναι η **αιτιώδης συνάφεια.**

Ζημια —> αποτέλεσμα ζημιογόνου συμπεριφοράς, πράξης παράλειψης του ζημιωσαντος. Ότι ξεπερνάει αυτή την αιτιότητα μένει εκτός της υποχρέωσης προς αποζημίωση.

Χρειαζόμαστε παντα έναν **νόμιμο λόγο ευθύνης**, δηλ έναν κανόνα που προβλέπει ότι καταλογίζεται η ζημια που υφίσταται ένα πρόσωπο σε κάποιον άλλον που πρέπει να την αποκαταστήσει

Εξωσυμβατικός ή συμβατικός κανόνας (προϋπάρχει σχέση και εξελίσσεται ανώμαλα)

Μη εκπληρωση υποχρεώσεων οφειλέτη —> ζημια δανειστή. Οφείλει ο υπεύθυνος για την πρόκληση της ζημιάς στον υφιστάμενο την ζημια να αποκαταστήσει την ζημια. Εδώ τη ζήτημα της αστικής ευθυνης γεννάται στο πλαίσιο της λειτουργίας μιας συμβατικής σχέσης που προϋπάρχει.

<u>Δευτερογενής υποχρέωση προς αποζημίωση</u>

Συμβατικός (*προϋπάρχει συμβατική σχέση η οποία δεν λειτουργεί ομαλά δεν τηρούνται τα συμφωνημένα*) ή **εξωσυμβατικος** λόγος (*ευρύτατο φάσμα - δεν υπάρχει συμβατική σχέση πχ αδικοπραξία*)

Άρα:

- Κάθε φορά βλέπω αν **υπάρχει σχέση** μεταξύ αυτών που εμπλέκονται στο περιστατικό της ζημιάς
- Αν **υπάρχει ψάχνω τους κανόνες** που διέπουν τη σχέση τους (συμβατικούς)
- Αν **δεν υπάρχει ψάχνω λόγο αστικής ευθυνης.** Αν δεν υπάρχει ποιος είναι ο κανόνας που πρωτογενώς επιβάλλει υποχρέωση προς αποκατάσταση της ζημιάς;

Υπάρχει άλλη μια κατηγορία περιπτώσεων:
Περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει μια σχέση ανάμεσα στα εμπλεκόμενα πρόσωπα (**ενοχική συμβατική σχέση**), αλλά η υποχρέωση προς αποζημίωση δεν διέπεται μόνο από τους κανόνες που διέπουν την μεταξύ τους συμβατική σχέση (ανώμαλη εξέλιξη). Δεν διέπεται δηλαδή μόνο από αυτούς αλλά και από τους κανόνες για τις **εξωσυμβατικές ενοχές.**Για παράδειγμα, κάποιος χρειάζεται ιατρικές υπηρεσίες για αντιμετώπιση προβλήματος υγείας, ένας ασθενής που πάει στον γιατρό. Δημιουργείται μια νομική σχέση συμβατικού χαρακτήρα (σύμβαση παροχής ιατρικών υπηρεσιών). Δεν υπάρχει ειδικός συμβατικός τύπος στον ΑΚ. Πάντως υπάρχει μια συμβατική σχέση, ο γιατρός οφείλει ιατρικές υπηρεσίες και ο ασθενής

οφείλει αμοιβή. Ιατρικό σφάλμα - επιδείνωση υγείας - ζημια ασθενή. **Ο ασθενής υφίσταται ζημια: που θεμελιώνεται η αξίωση αποζημίωσης του ασθενούς;** Στους κανόνες για τις συμβάσεις(αφού δεν λειτουργεί ομαλά ο συμβατικός δεσμός),
Lege artis: Ο γιατρός δεν λειτούργησε σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την ιατρική επιστήμη. Μήπως έχει διαπράξει και αδικοπραξια με την εννοια του 914 και πρέπει κατ εφαρμογή του κανόνα εξωσυμβατικης
ευθυνης να αποκαταστήσει τη ζημια;

ΣΥΡΡΟΗ: Αν το ίδιο βιοτικό συμβάν - ζημιογόνο γεγονός κρίνεται ότι διέπεται, ρυθμίζεται και από τους κανόνες της εξωσυμβατικης και από τους κανόνες της ενδοσυμβατικής ευθυνης έχουμε συρροή ενδοσυμβατικής και εξωσυμβατικης ευθυνης.

Υπάρχει συρροή, δηλαδή η ευθυνη μπορεί να θεμελιωθεί και στο μεν και στο δε. Όταν το ***επίμαχο συμβάν θα δημιουργούσε ευθυνη ακόμα κι αν δεν υπήρχε συμβατική σχέση ανάμεσα τους.*** Αυτά έχουν σημασία. Δεν είναι απλα θεωρητικό το πρόβλημα αλλά έχει και **πρακτικό αντίκρυσμα.**

Αστική ευθύνη (Ενοχές προς αποζημίωση)
- Από σύμβαση
- Εκ του νόμου
- Συρροή ευθύνης

Αδιξοπραξια = εκ του νόμου

Όταν υπάρχει ευθύνη προς αποζημίωση λόγω **αδικοπραξίας** δεν οφείλεται μόνο αποζημίωση προς αποκατάσταση της ζημιάς αλλά **ικανοποιείται και η η μη περιουσιακή ζημια**, η μη αποτιμητή σε χρήμα ζημια, δηλαδή η **ηθική βλάβη** του 932. Αυτός ο κανόνας **δεν ισχύει όταν έχω ευθυνη από σύμβαση.**

Έχει σημασία να δούμε αν είμαστε στη σύμβαση ή τον νόμο. Πέρα από αυτήν υπάρχουν κι άλλες διάφορες.

Για παράδειγμα, ως προς το ζήτημα της υπαιτιότητας ή το ζήτημα παραγραφής

Το πιο σημαντικό είναι το ζήτημα της ηθικής βλάβης του 932 ΑΚ.

Άρα έχει σημασία αυτή η διαφοροποίηση γιατί έχουμε **διαφορετικούς εφαρμοστέους κανόνες που οδηγούν σε διαφορετικές συνέπειες.**

Όταν υπάρχει συμβατική σχέση που δεν λειτουργεί ομαλά μπορεί να μετατραπεί η συμβατική σχέση σε υποχρέωση προς αποζημίωση.

Συμβατική σχέση που έχει ευθύς εξαρχής (όχι μόνο όταν δε λειτουργεί ομαλά) αντικείμενο την αποκατάσταση της ζημιάς.
Άρα: Αντικείμενο της υποχρέωσης της μιας πλευράς η καταβολή αποζημίωσης.
—> ασφαλιστικές συμβάσεις

Οφείλεται δηλαδή εξαρχής αποζημίωση
Ακριβώς επειδή η σχέση των μερών έγκειται στο να ***καλύψει η μια πλευρά τον λήπτη της ασφάλισης , από τον κίνδυνο της αποκατάστασης κάποιας ζημιάς***
Όχι δευτερογενής υποχρέωση αλλά πρωτογενής. Παίρνει το ασφάλιστρο από τους αντισυμβαλλόμενους της και συλλέγει τους οικονομικούς πόρους, ώστε αν συμβεί ο ασφαλιστικός κίνδυνος από τους πόρους που έχει συγκεντρώσει να καλύψει αυτόν τον κίνδυνο.

+ Αστική ευθυνη δημοσίου αν ζημιώσει παράνομα και υπαίτια το δημόσιο

Πρέπει να υπάρχει **ιδιαίτερος νομικός λόγος** για τον οποιο πρέπει ο υπόχρεος να καταβάλει αποζημίωση στον ζημιωθέντα. Δομικά αυτο το οποίο θα συμβαίνει είναι ότι θα υπάρχει μια **αντικειμενική αντίθεση σε κάποιες επιταγές της έννομης τάξης** (εκτός από την ασφαλιστική σύμβαση).

Πρέπει επίσης να δω αν απαιτείται για την θεμελίωση της αστικής ευθυνης **υπαιτιότητα**, δηλαδή δόλος ή αμέλεια. **Συνήθως απαιτείται,** είναι προϋπόθεση για την αστική ευθύνη. Πρέπει να διαπιστώσουμε κάποια επιψογη συμπεριφορά. Αυτό δεν συμβαίνει πάντα ή δεν συμβαίνει πάντα με την ίδια ένταση. Δυσκολότερη η διαπίστωση της ευθυνης από αμέλεια (απροσεξία).

Το πταίσμα = δόλος ή αμέλεια

Διάκριση ανάμεσα σε ουσιαστικό - δικονομικό δικαιο: Ο ΑΚ έχει κανόνες ουσιαστικού δικαίου. Το αστικο δίκαιο - ο ΑΚ και τα ουσιαστικά δικαίου νομοθετήματα - γενικα ρυθμίζουν ποιος έχει δικαίωμα, υποχρέωση, τις προϋποθέσεις για το δικαίωμα, πως ασκείται κλπ. Έχω **ζημία που κατά το ουσιαστικό δικαιο πρέπει να αποκατασταθεί**. Αν ο ζημιώσας δεν καταβάλει ο ζημιωθείς θα προσφύγει στα δικαστήρια.
Δικονομικό δίκαιο : οι κανόνες για να **πραγματωθεί** το ουσιαστικού δικαίου δικαίωμα
Οι δικονομικοί κανόνες ρυθμίζουν πως οργανώνεται η δίκη κλπ. **Οι διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα σε ουσιαστικό και δικονομικό δικαιο δεν είναι παντα ευδιάκριτες.** Μπορεί να έχω κανόνες ουσιαστικού δικαίου στο δικονομικό δίκαιοκαι κανόνες με δικονομική διάσταση - χροιά στο ουσιαστικό δικαιο (πχ στον ΑΚ).

Πχ Διαπλαστική αγωγή για ανατροπή ακυρωσιμης δικαιοπραξίας. Ζητάω την ακύρωση της δικαιοπραξίας. Το ουσιαστικού δικαίου δικαίωμα είμαι υποχρεωμένος να το ασκησω δικονομικά. Αυτο είναι η εξαίρεση.

Ουσιαστικά δικαιώματα - πχ αποζημίωση
Δεν χρειάζεται να πάω στα δικαστήρια
(Μπορώ εξώδικα χωρίς να ασκήσω ένδικα βοηθήματα).

Κάθε διάδικος οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά που είναι απαραίτητα για τη θεμελίωση του δικαιώματος του.

Ο ζημιώσας ζημίωσε παράνομα και υπαίτια: *Ζημια - αιτιώδης συνάφεια - παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά.* Συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 914. Για να πληρωθούν με περιεχόμενο και να δημιουργηθεί πράγματι η αξίωση αποζημίωσης πρέπει να έχει συμβεί

κάτι στην πραγματικότητα, στον πραγματικό κόσμο . Ολα αυτά πρέπει να τα αποδείξει ενώπιον δικαστηρίου ο ζημιωθείς, ο φορέας του ασκούμενου δικαιώματος. Δεν είναι εύκολο αυτό. Αν δεν καταφέρει να αποδείξει μπορεί ενώ έχει υποστεί ζημια να χάσει την δίκη.

Το βαρος απόδειξης είναι ένα πολύ σοβαρό ζήτημα.

Το ουσιαστικό δικαιο θα απαντήσει στο ερώτημα ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να γεννηθεί το δικαίωμα. Από αυτές θα προκύψει τι πρέπει να αποδείξει αυτός που ασκεί το δικαίωμα.

Πχ Η ιατρική ευθυνη, αν στηρίζεται στο 914 πρέπει ο ασθενής να αποδείξει ότι η επιδείνωση της υγείας του οφείλεται σε αυτο που εκανε ή παρέλειψε να κάνει ο γιατρός . Το βαρος της απόδειξης δημιουργεί πρόβλημα εδώ. Η απόδειξη ιατρικής αμέλειας δεν είναι καθόλου εύκολο ζήτημα. Για παράδειγμα, σε ένα χειρουργείο πρέπει να ξέρει τι έγινε σε όλη τη διάρκεια της επέμβασης. Αν δεν αποδείξει έχει πρόβλημα.

Το ουσιαστικό δίκαιο κάποιες φορές έρχεται να προβλέψει κανόνες για το βαρος της απόδειξης.

Η προϋπόθεση της **υπαιτιότητας**, όπου τηρείται (συνήθως στην αστική ευθυνη απαιτείται) είναι η πιο **δύσκολη** στην απόδειξη.

Ζημια: εύκολο να αποδειχθεί

Παράνομη συμπεριφορά: Κάποιες δυσκολίες, αλλά είναι αντικειμενικό γεγονός άρα αποδεικνύεται σχετικά εύκολα.

Υπαιτιότητα : είναι υποκειμενικό πράγμα
Η έλλειψη προσοχής, η αποδοχή του ενδεχόμενου πρόκλησης βλάβης είναι υποκειμενικές καταστάσεις. Εκεί τι κάνω;

Εκεί έρχεται το ουσιαστικό δίκαιο κάποιες φορες να **διευκολύνει** (κάποιες φορες έχουμε τον γενικο δικονομικό κανόνα για βαρος απόδειξης). Για να διευκολύνει τον ζημιωθέντα το ουσιαστικό δίκαιο και να τον προστατεύσει από μια τέτοια αποδεικτική δυσκολία καθιερώνει έναν κανόνα με δικονομική χροιά
—> **αντίστροφη βάρους απόδειξης**

Άρθρο 335 : *Αν κατά την εκπλήρωσή της η παροχή είναι ολικά ή μερικά αδύνατη για λόγους που είτε είναι γενικοί είτε αφορούν τον οφειλέτη, αυτός έχει υποχρέωση να ανορθώσει τη ζημία του δανειστή που επέρχεται από την αδυναμία.*

Γενικά στο δικαιο της αστικής ευθυνης συνήθως προϋπόθεση είναι η υπαιτιότητα του ζημιωσαντος. Δεν λέει κάτι περί υπαιτιότητας στο άρθρο 335 ΑΚ. Άρα απαιτείται για να επέλθει η έννομη συνέπεια παράβαση υποχρέωσης με τη μορφή αδυναμίας παροχής.

- Πρέπει να προϋπάρχει συμβατική σχέση, συμβατικός δεσμός.
- Υποχρέωση προς παροχή
- Αδύνατη η παροχή
- Ζημια δανειστή
- Αιτιώδης συνάφεια

Δεν λέει πάντως κάτι για υπαιτιότητα

—> Αντικειμενική ευθύνη: Ευθύνη χωρίς υπαιτιότητα
—>Υποκειμενική ή πταισματική : απαιτείται υπαιτιότητα

! : Προσοχή - λόγοι που αφορούν τον οφειλέτη δεν εννοεί υπαιτιότητα. Μπορεί να προκληθεί από λόγους που αφορούν τον οφειλέτη ή από εξωγενείς παράγοντες.

Φαίνεται άρα, αφού δεν αναφέρεται στην υπαιτιότητα ότι είναι αντικειμενική ευθύνη.

ΑΚ 336 : *Ο οφειλέτης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση εξαιτίας αδυναμίας να εκπληρώσει την παροχή,* ***αν αποδείξει ότι η αδυναμία οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη****. Οφείλει όμως αμέσως, μόλις μάθει την αδυναμία για εκπλήρωση, να ειδοποιήσει το δανειστή.*

ΑΚ 330 : *Ο οφειλέτης* ***ενέχεται, αν δεν ορίστηκε κάτι άλλο, για κάθε αθέτηση της υποχρέωσής του από δόλο ή αμέλεια,*** *δική του ή των νόμιμων αντιπροσώπων του. Αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές.*

Απαλλάσσεται από την υποχρέωση που έχει καταρχήν βασει του 335, αν αποδείξει ότι η αδυναμία οφείλεται σε γεγονός για το οποίο **δεν βαρύνεται με πταίσμα, δόλο ή αμέλεια**

Συνδυαστικά : 336 και 330 ΑΚ

Κανόνας στο ουσιαστικό «αν αποδείξει»: ρυθμίζει το βαρος απόδειξης είναι όμως στον ΑΚ όχι στον ΚΠΟΛΔ. Ο νομοθέτης αντιλαμβάνεται ότι δεν αρκεί να απομένω δικαιώματα.

Σε μια προυφισταμενη ενοχική σχέση το πταίσμα τεκμαίρεται, θεωρείται ότι υπάρχει. Άρα δεν χρειάζεται να αποδειχθεί για την θεμελίωση της ευθυνης.

Πχ Ο πωλητής δεν μπορεί να παραδώσει τα φορτηγά γιατί έπιασε φωτιά η αποθήκη, επειδή ήταν δίπλα σε ένα δάσος και έπιασε φωτιά το δάσος. Εδώ το αποτέλεσμα είναι το ίδιο : έρχεται η στιγμή να παραδώσει τα φορτηγά και δεν μπορεί για έναν μάλλον γενικο λόγο. Δεν έχει ούτε δόλο ούτε αμέλεια.

Πρόκειται για **γεγονός ανωτέρας βίας**
Αυτά αντιδιαστέλλονται από αυτά για τα οποία υπάρχει υπαιτιότητα. Για τα γεγονότα ανωτέρας βίας δεν υπάρχει ευθύνη.

Άρα αν η καταστροφή των φορτηγών οφείλεται σε γεγονός ανωτέρας βίας δεν υπάρχει ευθυνη προς αποζημίωση. Ο δανειστής υφίσταται ζημια. Μπορεί να μην μπορεί να παραδώσει και να του ζητήσουν και οι δικοί του πελάτες αποζημίωση.

Αυτός που **υφίσταται ζημια δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι υπάρχει υπαιτιότητα.** Αρκεί να είπε ότι έπρεπε να παρω τα φορτηγά και δεν τα έφερε, είπε ότι καταστράφηκαν. Υπάρχει συμβατική σχέση,υποχρέωση,ενοχή. Δεν εκπληρώθηκε η υποχρέωση βρισκόμαστε στην

αδυναμία παροχής κλπ. Υπαιτιότητα δεν χρειάζεται να αποδείξει. **Την έλλειψη υπαιτιότητας πρέπει να αποδείξει ο οφειλέτης** και να πει ότι οφείλεται σε γεγονός για το ποιο δεν έχει ευθύνη. Για παράδειγμα, καταστράφηκαν για λόγο ανωτέρας βίας
Αν καταφέρει να το αποδείξει απαλλάσσεται από την ευθύνη.

(!) Αυτό το φαινόμενο το λέμε **μαχητό τεκμήριο της υπαιτιότητας.** Τεκμαίρεται ότι βαρύνεται με πταίσμα **μέχρι να αποδείξει το αντίθετο.**

Ομως για παράδειγμα, αν όφειλε να βάλει πυροπροστασία και δεν έβαλε αυτό συνιστά μια μορφή αμέλειας, δεν εφαρμόζεται το 336 και δεν απαλλάσσεται.

Αμέλεια: Δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές

08/10/24 Η εννοια της ζημίας

Ζημία: η δυσμενής μεταβολή την οποία υφίσταται κάποιος στα αγαθά του

Όταν **συνδέεται αιτιωδως με τη συμπεριφορά κάποιου**, η οποία αντίκειται σε κάποιον κανόνα δικαίου γεννάται υποχρέωση προς αποζημίωση.

Η θεωρία της διαφοράς: Πρέπει να κάνω μία ***σύγκριση*** για να βρω τι είναι η δυσμενής μεταβολή που υφίσταται κάποιος στα έννομα αγαθά του. Στη σύγκριση μας οδηγεί αυτο που λέμε η «θεωρία της διαφοράς». Συγκρίνω την **σημερινή** κατάσταση των έννομων αγαθών του, με μια **υποθετική** κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν **αν δεν είχε μεσολαβήσει το ζημιογόνο γεγονός.**

- **Πραγματική**, τωρινή κατάσταση στα έννομα αγαθά
- **Υποθετική** κατάσταση της περιουσίας , των αγαθών του **χωρίς** το ζημιογόνο γεγονός

Παράδειγμα: υπάλληλος κρεοπωλείου λόγω ελλιπούς ενημέρωσης και εκπαίδευσης εκ μέρους του υπευθύνου υφίσταται ακρωτηριασμό του χεριού της

Ζημιογόνο γεγονός: Εδώ τίθεται **ζήτημα αν η ζημιογόνος συμπεριφορά είναι πραξη ή παράλειψη**. Εδώ την συμπεριφορά μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε ως πραξη - ελλιπής εκπαίδευση ή ως παράλειψη επαρκούς εκπαίδευσης. ***Ποια είναι η κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα ή μετά το ζημιογόνο γεγονός η παθούσα;***

Αρνητικές, δυσμενείς επιπτώσεις στα έννομα αγαθά της παθούσας

- Έχει ακρωτηριαστεί και δεν μπορεί να εργαστεί
- Έχει χάσει τη σωματική της ακεραιότητα (έννομο αγαθό < προσωπικότητα)
- Υποβλήθηκε σε έξοδα ιατρικής φύσεως (δυσμενής επίπτωση στα περιουσιακά αγαθά της)

Δεν μας ενδιαφέρει μόνο η δυσμενής μεταβολή στη σωματική της ακεραιότητα αλλά και οι περιουσιακές συνέπειες.

Σε ποια κατάσταση θα ήταν αν δεν είχε συμβεί το ζημιογόνο γεγονός;

Από τη **σύγκριση της πραγματικής - τωρινής κατάστασης με την υποθετική** κατάσταση (αν δεν είχε συμβεί) προκύπτει το **μέγεθος** της ζημιάς βασει της θεωριας της διαφοράς.

Λόγω μιας ζημιογόνου συμπεριφοράς μπορεί να έχουμε **κύματα αρνητικών συμπεριφορών, αλυσιδωτά.** Τι θα γίνει; Πρέπει να μπει ένα **όριο**. Αυτό μπαίνει με το κριτήριο της αιτιώδους συνάφειας.

ΟΡΙΟ: ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΙΤΙΩΔΟΥΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ

Σε επόμενο βήμα, δηλαδή όταν εξετάζουμε την αιτιώδη συνάφεια βλέπουμε τι θα αποκατασταθεί και τι όχι. Σε πρώτη φάση όμως όλα αυτά αποτελούν ζημιά.

Ο σκοπός του δικαίου της αποζημίωσης είναι **αποκαταστατικός**. Πρέπει να αποκατασταθεί η ζημιά. Πως θα αποκατασταθεί; Αποκαθίσταται η **λογιστική** ζημια (καταβάλλονται χρήματα) ή η **αυτούσια** ζημια (δηλ υλικές ή νομικές ενέργειες που θα επιφέρουν μια αλλαγή στον πραγματικό κόσμο);

Αποκαθίσταται η λογιστική ή η αυτούσια ζημια; Γενικός κανόνας: άρθρο 297 ΑΚ

«Ο υπόχρεος σε αποζημίωση οφείλει να την παράσχει σε **χρήμα**. Αντί για χρηματική αποζημίωση το δικαστήριο μπορεί, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, να διατάξει την αποκατάσταση της προηγούμενης κατάστασης, εφόσον η αποζημίωση με τον τρόπο αυτό δεν προσκρούει στο συμφέρον του δανειστή.»

Κανόνας: Χρημα

Εξαίρεση : Επαναφορά πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.

Ο ΑΚ είναι ***εμπνευσμένος από τον γερμανικό ΑΚ*** ,όμως έχουμε **διαφοροποιήσεις** σε κάποια σημεία όπως εδώ. Στο γερμανικό δικαιο ο ***κανόνας είναι αντίθετος***: ο κανόνας είναι η επαναφορά πραγμάτων στην προτερα κατάσταση και η εξαίρεση η λογιστική αποζημίωση (χρήματα). Δεν είναι μονοσήμαντοι οι κανόνες. Πολλές φορες το ίδιο φαινόμενο αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικές έννομες τάξεις.

Στο δικαιο της αποζημίωσης δανειστής είναι ο ζημιωθείς, δηλ ο δικαιούχος της αποζημίωσης.

Άλλη διάκριση ζημιάς :

Παράδειγμα: ένα ανθοπωλείο κάηκε λόγω μιας ζημιογόνου συμπεριφοράς

Αρνητικές συνέπειες για τον ανθοπώλη

- *Κάηκε το εμπόρευμα που ήταν αποθηκευμένο μεσα στο κατάστημα*
- *Χρειάστηκε να πληρώσει συνεργείο για να επανέλθει το ανθοπωλείο στην κατάσταση ώστε να είναι ικανό να δεχτει πελάτες - Απόκτηση νέου εμπορεύματος και αποκατάσταση*
- *Πέρασε ένα διάστημα για να γίνει αυτο , στο οποιο η επιχείρηση δεν λειτουργούσε . Έχασε έσοδα.*

Ολα αυτά φαίνονται να **συνδεονται** με την ζημιογόνο συμπεριφορά (δεχομαστε ως δεδομένο ότι υπάρχει ευθυνη).

Άρα:

- ***Καταστροφή εμπορεύματος***
- ***Κόστος επισκευής***
- ***Απώλεια εσόδων από τη διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης για ένα διάστημα***

Αυτά τα τρία κονδύλια έχουν ποιοτικές διάφορες. Κάηκε το εμπόρευμα, αρα απαξιώθηκε. Αυτο σημαίνει **μείωση της υπάρχουσας περιουσίας.** Απαξιώνεται ένα περιουσιακό αγαθό και εκμηδενίζεται η αξια του. Αυτο είναι δεδομένο, συντελεσμένη κατάσταση

Κόστος επισκευής : πότε υπάρχει ζημια; *Τη στιγμή που συντελείται η καταστροφή; Όταν συμφωνώ με το συνεργείο να επισκευάσει; Ή όταν το συνεργείο εκτελεί τις εργασίες και πληρώνει τις 30.000€;*

- Τη στιγμή του **γεγονότος γεννάται η πραγματική ανάγκη** για τη δαπάνη
- Όταν αναλαμβάνεται η υποχρέωση (πχ συμφωνεί με εργολάβο - σύμβαση έργου - ο εργοδότης αναθέτει στον άλλον την εκτέλεση κάποιου έργου). Τη στιγμη που **συνάπτεται η σύμβαση απο νομικης πλευράς γεννάται μια υποχρέωση** για την καταβολή της αμοιβής.
- Όταν **εκπληρώνεται** η υποχρέωση τοτε **πληρώνει**.

Ποτε υφίσταται ζημια; Και τι ζημια είναι;Ποτε είναι συντελεσμενη η ζημια; Τη στιγμή της πυρκαγιάς, της σύναψης σύμβασης έργου ή της καταβολής της αμοιβής;

- Μέχρι να πληρωθούν τα 30.000€ (**ανάμεσα στη σύναψη και την καταβολή**) ο ανθοπώλης αναλαμβάνει μια **υποχρέωση την οποία χωρίς το ζημιογόνο γεγονός δεν θα ειχε αναλάβει. Ανάληψη πρόσθετης υποχρέωσης - ζημια**.
- Μετά εχω ***συγκεκριμενοποίηση*** της ζημιάς. Άρα **εκπληρώνεται** η υποχρέωση και **μειώνεται** η αξια της περιουσίας.

Ολα αυτά τα ονομάζουμε **θετική ζημια γιατί είναι συντελεσμενη.**

Εχουμε και την **αποθετική** ζημια ή αλλιώς **διαφυγόν κέρδος.**

Θετική ζημια - αποθετική ζημια, διαφυγόν κέρδος

Αποθετική ζημία / Διαφυγόν κέρδος : Σε αυτή την κατηγορία ζημιών κάνουμε μια **υπόθεση**, εξετάζουμε την υποθετική εξέλιξη των πραγμάτων (αν δεν είχε συμβεί το ζημιογόνο γεγονός).

Κανόνας: **άρθρο 298ΑΚ**

Η αποζημίωση περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία), καθώς και το διαφυγόν κέρδος. *Τέτοιο κέρδος λογίζεται εκείνο που προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί.*

Συγκεκριμενοποίηση της έννοιας του διαφυγόντος κέρδους από τον νομοθέτη : Ο ΑΚ ανταποκρίνεται στην ανάγκη η εκτίμηση του διαφυγόντος κέρδους να μην είναι αυθαίρετη και **συγκεκριμενοποιεί** .

Παράδειγμα κρεοπωλείου: Το θύμα της ζημιογόνου συμπεριφοράς (ελλιπούς εκπαίδευσης κλπ) έχει υποστεί **περισσότερες αρνητικές συνέπειες** στα αγαθά του.

Αρνητικές συνέπειες στα έννομα αγαθά του θύματος:

- *Δεν θα μπορεί να εργαστεί χρησιμοποιώντας το χέρι*
- *Θα υποβληθεί σε έξοδα για την αντιμετώπιση του προβλήματος.*
- *Σοβαρή προσβολή της σωματικής του ακεραιότητας*

Έχουμε δυσμενείς επιπτώσεις που μπορουν να αποτιμηθούν σε **χρήμα**. Αρνητική συνέπεια όμως είναι οτι χάνει και τη σωματική του ακεραιότητα. Υφίσταται βαθιά ψυχική φθορά και στεναχώρια - **Ψυχολογικής φύσεως φθορά**

⁉ **Μπορούν να αποκατασταθούν αυτές οι συνέπειες ;**

Βλάβη με ηθική χροιά : σε μια πρώτη ανάγνωση **δεν** μπορεί να έχει οικονομική αποτίμηση

Ζήτημα: πως θα αντιμετωπίσει η έννομη τάξη αυτο το πρόβλημα; Ειναι μια ζώνη με πολλά προβλήματα.

Είναι απολύτως σεβαστή η ανάγκη να **αμβλυνθεί μέσω του αστικου δικαίου ο πόνος και η στεναχώρια.** Πρέπει να βρεθεί ένα **εργαλείο** για να μετριαστεί η συνέπεια αυτή. Όμως ασαφές - μη αποτιμητή σε χρήμα- Δυσδιάκριτο μέγεθος.

⁉Πως θα μετρήσουμε τη στεναχώρια και τον πόνο που υφίσταται κάποιος ;

Εξισορρόπηση συγκρουόμενων συμφερόντων

- Ο ΑΚ προβλέπει την χρηματική ικανοποίηση
- Ορολογία : **ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ, όχι αποκατάσταση.** Αλλάζει η ορολογία, δεν μιλάμε για περιουσιακή ζημια αλλά για **ηθική βλάβη**, για να δείξουμε ότι είμαστε σε ένα άλλο πεδίο και για να το υποδηλωσουμε αυτο μιλάμε για ***ικανοποίηση με χρηματικά μέσα της ηθικής βλάβης.***
- Χρηματική ικανοποίηση : μόνο όταν υπάρχει ειδική πρόβλεψη

Άρθρο 299 : *Για μη περιουσιακή ζημία οφείλεται χρηματική ικανοποίηση στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.*

ΜΟΝΟ στιςπεριπτώσεις που προβλέπει ο νόμος. Για να οφείλεται και ηθική βλάβη πρέπει να υπάρχει ειδική πρόβλεψη , να αναφέρεται ειδικά. Άρα για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης θελουμε έναν επιπλέον κανόνα

Πχ αδικοπραξια - **932 ΑΚ**

«Μπορεί να επιδικάσει» - Ευρύτερο περιθώριο στον δικαστή

Σκοπός : **άμβλυνση αρνητικών συνεπειών**

Συμβαίνει όμως **περιορισμενα**

- **Αδικοπραξία**
- **Προσβολή προσωπικότητας (που αποτελεί περίπτωση αδικοπραξίας)**

Αν δεν βρισκόμαστε στην αδιξοπραξια αλλά σε συμβατική σχέση; Ο ένας συμβαλλόμενος προκαλεί στον άλλο προβλήματα από δόλο. Για παράδειγμα έχουμε μια σύμβαση έργου, ανάθεση σε εργολάβο της αποκατάστασης του ανθοπωλείου. Αυτός αποδεικνύεται κακός επαγγελματίας και από δόλο δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του. Ο εργολάβος οφείλει αποζημίωση λόγω παράβασης συμβατικής υποχρέωσης (καθυστέρηση εκπλήρωσης υποχρεώσεων) = Υπερημερια, υπαίτια καθυστέρηση εκπλήρωσης ενοχικής υποχρέωσης. Συνέπεια της υπερημερίας η υποχρέωση καταβολής **αποζημίωσης**

343 ΑΚ : οφείλει την παροχή και αποκατάσταση ζημιάς

Ζημια (περιουσιακή) —> Υποχρέωση προς αποκατάσταση της ζημιάς

ΔΕΝ οφείλει και ηθική βλάβη ❌

Το άρθρο 343 ΑΚ αναφέρεται μόνο σε περιουσιακή ζημια. Δεν αναφέρεται σε ηθική βλάβη. Παρότι έχουμε μια δόλια συμπεριφορά δεν οφείλεται χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό είναι συνέπεια του περιορισμού του άρθρου 299 ΑΚ.

Η μονή περίπτωση που σε μια συμβατική σχέση μπορεί να οφείλεται και ηθική βλάβη είναι αυτή της συρροής (λόγω του περιορισμού του άρθρου 299).

Παράδειγμα με ιατρικό σφάλμα :

- Σύμβαση παροχής ιατρικών υπηρεσιών
- Ο γιατρός δεν εφαρμόζει τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης και τέχνης (lege artis)
- Πλημμελής εκπλήρωση
- Από την παράβαση της συμβατικής σχέσης εδώ, επειδή αντικείμενο της σύμβασης είναι η παροχή ιατρικών υπηρεσιών , έχουμε και αδικοπρακτική ευθύνη.
- Συρροή ενδοσυμβατικής και εξωσυμβατικης ευθύνης
- Άρα δυνατή και ηθική βλάβη

Ποτέ συρρέουν; —> Όταν η επίμαχη συμπεριφορά θα γεννούσε ευθυνη λόγω αδικοπραξίας και χωρίς την ύπαρξη της συμβατικής σχέσης.

ΑΚ 932, τελευταίο εδάφιο :Εδω βλέπουμε μια **δομική ιδιαιτερότητα της ψυχικής οδύνης** (διαφοροποίηση ορολογίας; δεν κάνει λόγο για ηθική βλάβη αλλά για ψυχική οδύνη)

Αρνητικές ψυχολογικές συνέπειες στους οικείους του θύματος. Η **οικογένεια** θα ζητήσει από τον υπεύθυνο προς αποζημίωση και **χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης.**

Κανόνας : δικαιούχος είναι ο φορέας των έννομων αγαθών που επηρεάζονται δυσμενώς από την ζημιογόνο συμπεριφορά /το ζημιογόνο γεγονός.

Χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης : καταβάλλεται σε τρίτο. Υποχρέωση αποκατάστασης ζημιάς τρίτου λόγω της δραματικότητας της κατάστασης

Παράδειγμα : *Έχει βγει για περίπατο ένας γονιός με το παιδί του. Ένα αυτοκίνητο τραυματίζει το παιδί. Ο γονέας παθαίνει σοκ. Ο οδηγός που παραβίασε τον ΚΟΚ τραυμάτισε το παιδί όχι τον γονέα. Όμως επηρέασε τα έννομα αγαθά του γονιού. Μπορεί πχ να χρειάστηκε αγωγή . Πιθανή και περιουσιακή ζημιά. Οφείλεται αποζημίωση στον γονέα; Καταρχήν οφείλεται αποζημίωση στο παιδί. Χρειάζονται περιπλοκές σταθμίσεις κλπ για να λυθεί το ζήτημα. Πρόβλημα.*

14/10/24

Ο θεσμός της ευθύνης για αλλότριες πράξεις. Ευθύνη λόγω προστησης.

Η ευθύνη από αλλότριες πράξεις, στην ρύθμιση της στον ΑΚ έχει γνωρίσει δυο διαφορετικές εκδοχές. Αυτές είναι αποτυπωμένες σε δυο διαφορετικούς κανόνες.

ΑΚ 334 : *Ο οφειλέτης ευθύνεται για το πταίσμα των προσώπων που χρησιμοποιεί για να εκπληρώσει την παροχή, όπως για δικό του πταίσμα.*

Η ευθύνη αυτή μπορεί εκ των προτέρων να περιοριστεί ή να αποκλειστεί, εκτός αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 332 ΑΚ.

ΑΚ 922 : *Ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του.*

Κοινό γνώρισμα των δυο αυτών διατάξεων είναι ότι κάποιος καλείται να αποκαταστήσει τη ζημιά ,να αποζημιώσει έναν ζημιωθεντα για πράξη, παράλειψη συμπεριφορά ενός ενδιάμεσου προσώπου, το οποιο στο 334 ονομάζεται ***«βοηθός εκπλήρωσης»*** και στο 922 ονομάζεται ***«προστηθεις»***.

Ευθύνη για αλλότριες πράξεις (τρίτων) : ΑΚ 334 και ΑΚ 922

Και στις δυο περιπτώσεις έχουμε τρία πρόσωπα, μια **τριπλέτα** ενοχικών σχέσεων.

ΑΚ 334 : Ευθυνη για το πταίσμα του βοηθού εκπλήρωσης

- Οφειλέτης - Δανειστής : **προυφισταμενη ενοχική σχέση** (ιδιως σύμβαση)
- Βοηθός εκπλήρωσης

Έχουμε έναν οφειλέτη και έναν δανειστή. Έχουμε μια προυφισταμενη ενοχική σχέση μεταξύ τους, ιδίως σύμβαση. Ο οφειλέτης έχει υποχρεώσεις απέναντι στον δανειστή, για την εκπληρωση τους όμως **δεν ενεργεί μόνο ο ίδιος αλλά χρησιμοποιεί και ένα τρίτο πρόσωπο.**Αντί να καταβάλλει την οφειλόμενη παροχή στον δανειστή χρησιμοποιεί και ένα άλλο ενδιάμεσο πρόσωπο για να εκπληρώσει την παροχή.

Για παράδειγμα εδώ στ σπίτι μου ένα υδραυλικής φύσεως πρόβλημα, καλώ έναν υδραυλικό, στέλνει έναν συνεργάτη (υδραυλικής φύσεως έργο - σύμβαση έργου). Ο υδραυλικός που τυχόν θα στειλουν σπίτι μου καλείται βοηθός εκπλήρωσης.

ΑΚ 334 : αν ο οφειλέτης χρησιμοποιεί ένα τρίτο πρόσωπο για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις απέναντι στον δανειστή, οποιο σφάλμα προέλθει από αυτό το τρίτο πρόσωπο δημιουργεί ευθυνη του οφειλέτη μολονότι δεν ενήργησε αυτοπροσώπως

ΑΚ 922 : Προστησας - Προστηθεις - Ζημιωθείς

Ο προστησας ευθύνεται απέναντι στον τρίτο , ο οποίος είναι ζημιωθείς, όχι για αδιξοπραξια την οποία διέπραξε ο ίδιος αλλά για παράνομη πραξη που διέπραξε ένα άλλο πρόσωπο που λέγεται προστηθεις.

Στην περιπτωση του άρθρου 922 , δεν έχουμε απαραιτητα αυτή την προυφισταμενη ενοχική σχέση (κατά κανόνα δεν την έχουμε).

Οι αξιώσεις των 334 και 922 ΑΚ δεν στρέφονται κατά του προσώπου που προκάλεσε τη ζημιά αλλά κατά του προσώπου που ευθύνεται για τη δράση αυτού του ενδιάμεσου προσώπου («κύριος της υπόθεσης»).

Παράδειγμα: Ένα φορτηγό μεταφέρει έπιπλα. Ο οδηγός εκτελεί μια σύμβαση εργασίας. Παραβιάζει τον ΚΟΚ και πέφτει πάνω σε ένα αυτοκίνητο στο οποιο προκαλεί φθορές και τραυματίζει τον οδηγό. Ο οδηγός είναι ο ζημιωθείς. Την ζημία την προκάλεσε ο οδηγός που παραβίασε τον ΚΟΚ. Για τον οδηγό έχουμε το κλασικό 914 ΑΚ. Ο προστηθεις παραβίασε έναν κανόνα , ενήργησε παράνομα και υπαίτια και προκάλεσε εξ αυτού του λόγου ζημία που συνδέεται αιτιωδως με τη συμπεριφορά του, άρα συντρέχουν οι προϋποθέσεις του 914. Για τη δίκη του ευθύνη θα εφαρμόσουμε το άρθρο **914**. **Το 922 χρησιμεύει για να θεμελιώσουμε την ευθύνη ενός άλλου προσώπου - του προστησαντος.**

922 : για αυτό που προξένησε παράνομα ο προστηθεις ευθύνεται και ο προστησας

Επέκταση της ευθυνης

Εδώ : προστησας η εταιρεία που κάνει τις μεταφορές, δεν παραβίασε η ίδια τον ΚΟΚ αλλά ένας υπάλληλος της

Νομοθετικός σκοπός του θεσμού της προστησης: *Η ελεύθερη ανάπτυξη της δραστηριότητας του καθενός δημιουργεί για τους άλλους κινδύνους. Η αλληλεπίδραση και η επαφή που υπάρχει ανάμεσα στους συναλλασσόμενους όταν αναπτύσσουν ελεύθερη δραστηριότητα δημιουργεί κινδύνους. Χρειαζόμαστε κανόνες ευθύνης. Ο προστησας διευρύνει την δραστηριότητα του μέσω του προστηθεντος. Ο προστησας πράττει μέσω του προστηθεντος και διευρύνει τις δραστηριότητες του. Δυνητικά από την δραστηριότητα των ενδιάμεσων αυτών προσώπων ωφελείται ο ίδιος, άρα πρέπει να φέρει και τους κινδύνους. Αυτή είναι η* ***ratio****.*

Πρέπει να υπάρχει **σχέση προστησης** (η οποία κατά κανόνα θα είναι κάποια συμβατική σχέση ανάμεσα σε αυτούς τους δυο, πχ συμβατική σχέση εργασίας). Απαιτείται βούληση και των 2. Αν υπάρχει ευθυνη και συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του 922 ΑΚ, πρέπει να δούμε αν μπορεί ο προστησας να στραφεί κατά του προστηθεντος. Άρα το ποιοι κανόνες διέπουν την σχέση τους θα μας χρειαστεί στο τέλος για να δούμε αν υπάρχουν **αναγωγικές αξιώσεις του προστησαντος κατά του προστηθεντος.**

Για να μιλάμε για ευθυνη του προστησαντος πρέπει η συμπεριφορά του προστηθεντος από μόνη της να γεννά ευθύνη. Πρέπει στο πρόσωπο του προστηθεντος να συντρέχουν οι προϋποθέσεις κάποιου νόμιμου λόγου ευθυνης τις συνέπειες του οποίου καταλογίζουμε στον προστησαντα (πχ 914)

Άρα : Παντα αυτούς τους κανόνες τους εφαρμόζουμε σε συνδυασμό με κάποιους άλλους, γιατί είναι κανόνες καταλογισμού. Καταλογίζουμε τις συνέπειες στον προστησαντα.

922 ΑΚ : «παράνομα»

914 ΑΚ : «παράνομα και υπαίτια»

Χρειάζεται να έχει ενεργήσει παράνομα και υπαίτια; Απαιτείται υπαιτιότητα;

Η ευθύνη του προστησαντος είναι ένας συνδυασμός κανόνων. Απαιτείται ένας νόμιμος λόγος ευθύνης. Τις προϋποθέσεις του κανόνα που θα συνδυάσουμε με το 922 θα τις εξετάσουμε στο πρόσωπο του προστηθεντος. Όλες οι αντικειμενικές και υποκειμενικές προϋποθέσεις του κανόνα που θα συνδυάσουμε με το 922 (πχ 914) θα κριθούν στο πρόσωπο του προστηθεντος. Ο κανόνας αυτός μπορεί να απαιτεί υπαιτιότητα.

Στο μέτρο που εφαρμόζουμε και το 914 απαιτείται υπαιτιότητα

Η ευθύνη του προστησαντος είναι αντικειμενική, χωρίς υπαιτιότητα (922).

Στο ελληνικό δίκαιο δεν ενδιαφέρει η οργάνωση της οικονομικής δραστηριότητας, το ποσό καλά ειναι οργανωμένη. Στο γερμανικό δίκαιο υπάρχει απαλλαγή όταν ο προστησας έχει καλή οργάνωση, έχει κάνει καλή επιλογή και ασκεί καλή εποπτεία. Είναι σαν κίνητρο.

«κατά την υπηρεσία»

Εσωτερική αιτιώδης συνάφεια: Πρέπει να υπάρχει μια **σχέση αιτιότητας** ανάμεσα σε αυτό το οποιο κάνει ο προστηθεις ή παραλείπει να κάνει και σε αυτό που του **ανέθεσε** ο προστησας. Αυτή την προϋπόθεση την ονομάζουμε εσωτερική αιτιώδη συνάφεια ανάμεσα στην **ανατεθείσα** δραστηριότητα/ καθήκοντα και την πρόκληση της **ζημιάς**.

Άρα δυο αιτιώδεις συνάφειες :

- Μια αιτιώδης συνάφεια που προβλέπει ο νόμιμος λόγος ευθύνης (πχ 914)
- Μια δεύτερη αιτιώδης συνάφεια ανάμεσα στη ζημιογόνο συμπεριφορά και τα ανατεθέντα καθήκοντα

Για παράδειγμα, χρησιμοποιεί το αυτοκίνητο και για ιδιωτικούς σκοπούς, για να πάει και εκδρομή. Δεν έχω ευθύνη του προστησαντος, αφού δεν έγινε κατά την υπηρεσία.

Πρέπει ο προστησας να ευθύνεται για τις ζημιές που γίνονται κατά την υπηρεσία και όχι για αυτες που γίνονται εξ αφορμής ή επ ευκαιρίας της υπηρεσίας.

Κριτήριο τυπικού κινδύνου: Ο προστησας θα ευθύνεται για τις ζημιές που προκαλεί ο προστηθεις και οι οποίες αποτελούν **πραγμάτωση του τυπικού κινδύνου της δραστηριότητας που έχει αναθέσει ο προστησας στον προστηθεντα.**

Για παράδειγμα, ο οδηγός πλακώνεται στο ξύλο με έναν άλλο οδηγό. Αυτο δεν είναι τυπικός κίνδυνος

Κατά το ιδιωτικό του ταξίδι με το αυτοκίνητο της υπηρεσίας παραβιάζει τον κοκ και προκαλεί ζημία σε τρίτο. Είναι κάπως θολά τα πράγματα γιατί του επιτρέπει ο προστησας να το χρησιμοποιεί, είναι σαν τυπικός κίνδυνος που ίσως να επέτρεπε ευθύνη για ζημιές σε ιδιωτικά ταξιδια.

Ο προστησας ευθύνεται αντικειμενικά, δεν εξετάζουμε αν συντρέχει στο πρόσωπο του πταίσμα (δόλος ή αμέλεια).

Για να οροιοθετησουμε την ευθύνη του χρησιμοποιούμε το κριτήριο της εσωτερικής αιτιώδους συνάφειας. Η ζημιά αποτελεί πραγμάτωση κινδύνου που είναι ένας τυπικός κίνδυνος που συνδέεται με την δραστηριότητα που έχει αναθέσει ο προστησας στον προστηθεντα.

Ανάμεσα στον προστησαντα και τον προστηθεντα πρέπει να υπάρχει **σχέση εξάρτησης :** πρέπει να είναι έτσι οργανωμένη ώστε να μπορεί να κατευθύνει την δραστηριότητα του προστηθεντος.Η εξάρτηση πρέπει να είναι αρκετά **χαλαρή** βασει της **νομολογίας**. Αρκεί να δεχτούμε ότι ο **προστησας δίνει γενικές οδηγίες και κατευθύνσεις στον προστηθεντα.** Δεν είναι τόσο αυστηρό το κριτήριο, αρκεί να μπορεί να δίνει γενικές οδηγίες και κατευθύνσεις.

Τι θα συμβεί εάν τελικά ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις του 922; Ευθύνονται και οι 2;

Ο προστησας ευθύνεται με βάση το άρθρο 922 σε συνδυασμό με κάποιον άλλον κανόνα (πχ 914).

926 ΑΚ : παθητική εις ολόκληρον ενοχή

Πάμε στα άρθρα 480 επ. **Σημαίνει ότι ευθύνονται και οι δυο άρα ο δανειστής της αξίωσης αποζημίωσης (ζημιωθείς) μπορεί να στραφεί είτε κατά του προστησαντος είτε κατά του προστηθεντος. Είναι οι 2 υπεύθυνοι μέχρι του συνολικού ορίου της ευθύνης.**

άρθρο 334 ΑΚ : Η βασική **διαφορά** με το άρθρο 922 ΑΚ είναι ότι υπάρχει ανάμεσα στον δανειστή και τον οφειλέτη μια **προυφισταμενη ενοχική σχέση**, κατά κανόνα σύμβαση. Ο οφειλέτης για να **εξυπηρετήσει την ενοχική σχέση χρησιμοποιεί ένα τρίτο πρόσωπο, τον βοηθό εκπλήρωσης**. Ο βοηθός εκπλήρωσης είναι τρίτος (+***σχετικότητα των ενόχων***), άρα η ενοχική σχέση μεταξύ οφειλέτη και δανειστή δεν δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις για τον τρίτο, λόγω της σχετικότητας των ενόχων.

πχ με κρεοπωλείο (υπάλληλος / ακρωτηριασμός)

(Εδώ μπορεί να έχω συρροή και αδικοπρακτικης ευθυνης αλλά τώρα θα επικεντρωθούμε στην σύμβαση)

Όταν έχω τριμερείς σχέσεις το πιο βασικό από όλα είναι να δούμε την **δομή των σχέσεων** (ποιος είναι δανειστής, ποιος είναι οφειλέτης).

Αμφοτεροβαρής σύμβαση :

Το μοντέλο της ενοχής : 287 ΑΚ , έχω έναν οφειλέτη, έναν δανειστή και μια οφειλόμενη παροχή

Όμως συχνά συμπλέκονται : σε μια σύμβαση το ίδιο πρόσωπο έχει την ιδιότητα του δανειστή και του οφειλέτη ως προς διαφορετικές παροχές (αμφοτεροβαρείς συμβάσεις)

Πχ σύμβαση εργασίας : οφειλέτης και δανειστής είναι και τα δυο μερη αλλά διαφορετικών παροχών

Εργοδότης : οφειλέτης του μισθού (κυρίως) και δανειστής της εργασίας

Η υπάλληλος που υπέστη του ακρωτηριασμό είναι δανειστής (ο δανειστής είναι και ζημιωθείς).

Προυφισταμενη ενοχική σχέση : σύμβαση εργασίας

Παρεπόμενες υποχρεώσεις < αρχη καλής πίστης

288 ΑΚ: εκπληρωση υποχρεώσεων όπως απαιτεί η καλή πίστη. Η **καλή πίστη εξειδικεύεται κάθε φορά στο πλαίσιο μιας σύμβασης.**

Στη σύμβαση εργασίας μια παρεπόμενη υποχρέωση είναι η **υποχρέωση για τη λήψη μέτρων ασφαλείας**. Πρέπει οι συνθήκες για την παροχή της εργασίας να είναι ασφαλείς.

Εργοδότης : παρεπόμενες υποχρεώσεις πρόνοιας (εργαζόμενος : παρεπόμενες υποχρεώσεις πίστης)

Μια παρεπόμενη υποχρέωση πρόνοιας είναι η υποχρέωση εκπαίδευσης. Για να μην εκτεθούν τα αγαθά του σε κίνδυνο (υγεία. σωματική ακεραιότητα) πρέπει να τον εκπαιδεύσει.

Άρα:

- ***Εργοδότης : οφειλέτης εκπαίδευσης και ασφαλούς περιβάλλοντος εργασίας***
- ***Εργαζόμενος : δανειστής αυτής της παροχής***

Η επιχείρηση του κρεοπωλείου αναθέτει την εκπαίδευση του υπάλληλου της σε ένα τρίτο πρόσωπο που την υποχρέωση να εκπαιδεύσει τον εργαζόμενο. Η υποχρέωση αυτή απορρέει από το γεγονός ότι του ανέθεσε η επιχείρηση του κρεοπωλείου τον ρόλο να εκπαιδεύει το προσωπικό. Αντί να εκπαιδεύσει η ίδια , αναθέτει σε τρίτο πρόσωπο. ***Δεν ανταποκρίθηκε όμως σε αυτή την υποχρέωση εκπαίδευσης ο οφειλέτης. Γιατί ο βοηθός εκπλήρωσης αυτής της υποχρέωσης δεν εκπαίδευσε σωστά.*** *Παραβιάζεται η υποχρέωση του οφειλέτη εξαιτίας παραλείψεων του βοηθητικού προσώπου. Αυτό καταλογίζεται στον οφειλέτη βάσει του άρθρου 334 ΑΚ. Ευθύνεται για αλλότριο πταίσμα.*

+ **ΤΥΠΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ:** Η δραστηριότητα από την οποία προκαλείται ζημία στον δανειστή πρέπει να είναι τυπικός κίνδυνος της δραστηριότητας που έχει αναθέσει.

πχ Σεξουαλικη παρενόχληση της υπαλλήλου. Μπορεί να δημιουργήσει ευθυνη για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης (βέβαια εκεί έχω αδικοπραξια). ***Η σεξουαλικη παρενόχληση δεν είναι τυπικός κίνδυνος της δραστηριότητας που έχει αναθέσει.***

Άρα στο άρθρο 334 ΑΚ πρέπει να υπάρχει προυφισταμενη συμβατική σχέση. Για την εκπληρωση ο οφειλέτης χρησιμοποιεί τρίτο πρόσωπο, τον βοηθό εκπλήρωσης. Παραβιάζεται υποχρέωση του οφειλέτη από τη συμπεριφορά του βοηθού εκπλήρωσης. Καταλογίζεται στον οφειλέτη σαν να ήταν δίκη του πραξη / παράλειψη / συμπεριφορά.

Ο δανειστής υφίσταται μια ζημιά γιατί παραβιάζεται υποχρέωση που απορρέει από προυφισταμενη ενοχική σχέση. Δεν παραβιάζεται από τον ίδιο τον οφειλέτη αλλά από ένα βοηθητικό πρόσωπο. Ότι εκανε το βοηθητικό πρόσωπο θα καταλογιστεί στον οφειλέτη.

Υπάρχει ευθύνη και του βοηθητικού προσωπου;

Αν ευθύνεται, θα ευθύνεται εξωσυμβατικά. Δεν συνδέεται συμβατικά με τον δανειστή.

Άρα θα δούμε τους κανόνες για τις αδικοπραξίες. Αν συντρέχουν τότε θα ευθύνεται και αυτός. Πάντως δεν ευθύνεται από τη σύμβαση αλλά κατά τους κανόνες της εξωσυμβατικης ευθύνης.

15/10/24

Παράδειγμα με υδραυλικό: Ο κύριος ενός ακινήτου και ο υδραυλικός (**Κ-Υ**) συνάπτουνμια σύμβαση **έργου**. Από αυτήν απορρέουν υποχρεώσεις και για τα δυο μέρη Ως προς το έργο (**επιδιόρθωση υδραυλικού προβλήματος)**, δανειστής είναι ο κύριος και οφειλέτης είναι ο υδραυλικός . Ο **Β ειναι συνεργάτης του Υ** με βάση σύμβαση εργασίας (συμβατική σχέση). Δημιουργεί **ζημια** (πχ σπαει σωλήνας). **Δράστης είναι ο Β που ΔΕΝ συνδέεται συμβατικά με τον Κ.**

[Συμβατικές σχέσεις έχω ανάμεσα σε Κ - Υ και ανάμεσα σε Υ - Β]

Το έργο εκτελείται πλημμελώς. Ο Υ παραβιάζει τη συμβατική του υποχρέωση. Στον Υ - οφειλέτη καταλογίζεται το πταίσμα του βοηθού εκπλήρωσης. Ο Κ μπορεί να στραφεί κατά του Υ και να ζητήσει αποζημίωση λόγω πλημμελούς εκτέλεσης συμβατικής του υποχρέωσης.

Η έννομη τάξη, ο νομοθέτης αντιλαμβάνεται ότι έτσι όπως είναι οργανωμένες οι κοινωνικοοικονομικές σχέσεις στις μέρες μας, πολλές φορές παρεμβάλλονται τρίτα πρόσωπα στην εκπληρωση μιας υποχρέωσης.

Εδώ τίθενται σε κίνδυνο τα αγαθά του Κ δηλαδή του δανειστή. Αυτοτελώς κρινόμενη η συμπεριφορά του βοηθού εκπλήρωσης Β επιδρά δυσμενώς στα αγαθά του δανειστή (προσβολή κυριότητας) . Η προσβολή απόλυτου δικαιώματος αποτελεί παράνομη πράξη του 914. Υπάρχει υπαιτιότητα (αμέλεια). Συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 914.

Εδώ : ΑΚ 334 σε συνδυασμό με τους κανόνες περι ευθύνης από σύμβαση (**πλημμελής εκπλήρωση**)

Ο Β θα ευθύνεται απέναντι στον Κ με το άρθρο 914 γιατί δεν προυπαρχει συμβατική σχέση μεταξύ τους.

Εις ολόκληρον ευθυνη : 926 ΑΚ

Ο Κ μπορει να ζητήσει είτε από τον Υ, ειτεαπό τον Β, ειτε και απ τους δυο. Ποτε όμως δεν θα πάρει πάνω από 10.000€

πχ Αν ο Υ πληρώσει τις 10.000€ μπορεί να στραφεί **αναγωγικά** κατά του Β;

Δεν υπάρχει ενιαία απάντηση. Απάντηση θα μας δώσουν οι κανόνες που διέπουν αυτή τη σχέση. Εδώ δηλαδή οι κανόνες περι σύμβασης εργασίας. Το πως θα μοιραστεί η αποζημίωση και πως θα καταβληθεί είναι εσωτερικό τους ζήτημα.

Αν δεν βγάζουμε άκρη : **ισομερώς** (μεταξύ τους)

Άρα : το πταίσμα του βοηθού εκπλήρωσης καταλογίζεται στον οφειλέτη

Προσοχή : Ο βοηθός δεν έχει δίκη του συμβατική σχέση με τον δανειστή του οφειλέτη, άρα για αυτόν εφαρμόζονται οι κανόνες περι αδικοπρακτικης ευθυνης

Ο Β προκαλεί ζημια στον Κ. **Ομως ο Β αν παραβιάσει κάποια υποχρεωση παραβιάζει κάποια υποχρέωση απέναντι στον Υ.** Και συνακόλουθα ο Υ απέναντι στον Κ. **Οι ενοχές είναι σχετικές , ενεργούν μόνο ανάμεσα στα πρόσωπα που συμμετέχουν στην ενοχική σχέση.**

ΣΥΝΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΕΡΔΟΥΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΣ:

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις στις οποίες ένα ζημιογόνο γεγονός έχει και θετικές συνέπειες.

Για παράδειγμα, καταστρέφεται ένα αμαξι, προκαλείται ζημια και είναι ασύμφορο να επισκευαστεί. Εκμηδενίζεται η αξια του αυτοκινήτου. Μπορεί όμως να απομείνει κάτι (πχ λάστιχα). Τα υπολειμματα μπορεί να έχουν κάποια αξια

Ανθοπωλείο: ο ανθοπώλης είχε ασφάλεια πυρός με ασφαλιστική εταιρεία. Με την σύμβαση είχε αναλάβει την υποχρέωση να καταβάλει αποζημίωση στον ανθοπώλη στην περίπτωση που ξεσπάει φωτιά στο κατάστημα. Εισπράτει μια αποζημίωση από την ασφαλιστική εταιρεία. Θετική επίπτωση γιατί θα εισπράξει ποσό που διαφορετικά δεν θα εισέπραττε.

Το όφελος που αποκτά ο ζημιωθείς από το ζημιογόνο γεγονός θα το λάβουμε υπόψη υπολογίζοντας την αποζημίωση;

Σκοπός αποζημίωσης : αποκαταστατικος

Επαναφορά στην κατάσταση **που θα βρισκόταν** αν δεν είχε συμβεί το ζημιογόνο γεγονός όχι σε καλύτερη.

- ***Αποκαταστατικος σκοπός της αποζημίωσης***
- ***θεωρία της διαφοράς***
- ***αρχη του μη πλουτισμού του ζημιωθεντος***

Εσω φαίνεται ότι έχει θετική συνέπεια το ζημιογόνο γεγονός. Πως θα λυθεί το ζήτημα;

Συνυπολογισμός υπάρχει όταν αφαιρούμε την ωφέλεια από την οφειλόμενη αποζημίωση , από την αποκαταστατεα ζημιά.

Ποτε συνυπολογίζεται και ποτέ αφαιρείται;

Η νομολογία εφαρμόζει δυο κριτήρια διαδοχικά, από κοινου.

Θεωρία πρόσφορης αιτιότητας: Αφαιρείται από την αποκαταστατεα αποζημίωση οποία **ωφέλεια αποτελεί το αποτέλεσμα του ζημιογόνου γεγονότος.** Οποία ωφέλεια μπορούσε να επιφέρει το ***ζημιογόνο γεγονός κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων /*** να οδηγήσει σε αυτο το θετικό αποτέλεσμα όφελος για τον ζημιωθεντα τοτε το **αφαιρούμε**. Αυτο δεν αρκεί. Το κριτηριο της πρόσφορης αιτιότητας μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιεικη αποτελέσματα. Άρα χρειαζόμαστε δεύτερο επίπεδο ελέγχου.

Σκοπος του κανόνα δικαιου: Ακόμα κ όταν υπάρχει πρόσφορη αιτιότητα, μπορεί να μην αφαιρεθεί από την οφειλόμενη αποζημίωση, όταν κατά τον σκοπό του κανόνα θα ήταν **αντίθετο κατά την καλή πίστη να ωφελήσει το ζημιογόνο γεγονός τον ζημιωθεντα.**

ΑΚ 930.3 / 928 / 929

928 εδ β: αποκατάσταση ζημιάς τρίτου

929: αποκατάσταση μέλλουσας ζημιάς

ΑΚ 930.3 —> *«Δεν αποκλείεται από το λόγο ότι κάποιος άλλος έχει την υποχρέωση να αποζημιώσει ή να διατρέφει αυτόν που αδικήθηκε»*

Η αξίωση αποζημίωσης δεν αποκλείεται από το λόγο ότι κάποιος άλλος έχει την υποχρέωση να αποζημιώσει ή να διατρέφει αυτόν που αδικήθηκε

Πχ κοινωνικοασφαλιστικος οργανισμός **ΕΦΚΑ** ή ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία

Αν υποστούμε βλάβη στην υγεία μας έχουμε δικαίωμα να μας καλύψει τα νοσηλεία ο ΕΦΚΑ (κάποιο μέρος των δαπανών). Αυτο δεν αποκλείει ή επηρεάζει την υποχρέωση αποζημίωσης. Άρα με όρους συνυπολογισμού ΔΕΝ αφαιρείται.

Δεν θα ωφελήσει τον ζημιωσαντα.

Ο ζημιωθείς θα πάρει 2 φορες αποζημίωση;

Κριτήρια νομολογίας :

Κριτήριο πρόσφορης αιτιότητας : όταν το ζημιογόνο γεγονός κατά τη **συνήθη πορεία** των πραγμάτων είναι **ικανό** και **πρόσφορο** να οδηγήσει σε αυτό το αποτέλεσμα (μειώνεται η αποζημίωση)

Κριτήριο του σκοπου του κανόνα δικαίου + καλή πίστη : όταν με αυτο το κριτήριο καταλήγουμε σε ένα αποτέλεσμα αντίθετο με την **καλή πίστη** δεν συνυπολογίζεται, δηλαδή ωφελείται ο ζημιωσας γιατί σκοπός της παροχής τρίτου είναι να ωφελήσει οχι τον ζημιωσαντα αλλά τον ζημιωθεντα. Σε αυτή την περίπτωση δενσυνυπολογίζεται.

Κριτήριο καλής πίστης - λειτουργεί διορθωτικά

Πχ ο ΕΦΚΑ θα προστατεύσει τα συμφέροντα του ζημιωθεντος

Όταν αφαιρούμε ωφελείται ο ζημιωσας γιατί θα πληρώσει λιγότερη αποζημίωση. Όταν το να **ωφελείται ο ζημιωσας είναι αντίθετο με την καλή πίστη τοτε δεν συνυπολογίζουμε**

Πχ Υπολείμματα αυτοκινήτου. Σοβαρές ζημιές στο αυτοκίνητο τρίτου - καταστροφή. Αφού καταστράφηκε η δυσμενής περιουσιακή μεταβολή που προκάλεσε ο ζημιωσας στον ζημιωθεντα είναι 25.000€. Καταρχήν αυτο είναι το ύψος της αποζημίωσης . Μήπως ειχε όφελος για ζημιωθεντα;

Αξια υπολειμμάτων : μπορεί να καταστράφηκε αλλά κάποια μέρη μπορεί από μόνα τους να έχουν κάποια αξια, όπως για παράδειγμα τα ελαστικά.

Μεταπώληση = έσοδο, ωφέλεια

Θα αφαιρεθεί

+ Στερείται της χρήσης του αυτοκινήτου ο ιδιοκτήτης του. Το γεγονός ότι στερείται της χρήσης σημαίνει ότι έχει και ***λιγότερα έξοδα γιατί δεν δαπανά χρήματα για καύσιμα.***

Θα το λύσουμε εφαρμόζοντας τα κριτήρια της νομολογίας:

Κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων το ζημιογόνο γεγονός της καταστροφής του αυτοκινήτου, μπορεί να έχει ως επωφελή συνέπεια ότι κάποιος δεν θα υφίσταται τα έξοδα για καυσίμων;

- *Ναι είναι συνήθης πορεία*
- *Δεν είναι αντίθετο στην καλή πίστη να αφαιρέσουμε αυτο το ποσό.*
- Άρα, θα τα αφαιρέσουμε.

Το ίδιο και αν αφαιρέσουμε την αξια των υπολειμμάτων

Συνήθης πορεία + όχι αντίθεση στην καλή πίστη. Ευνοεί τον ζημιωσαντα αλλά όχι κατά τρόπο αντίθετο στην καλή πίστη.

Άρα, ο συνυπολογισμός οδηγεί στην ακριβή αποτίμηση των αρνητικών συνεπειών στην περιουσία του ζημιωθεντος

Παράδειγμα : συνέπεια αδικοπραξίας έχουμε ως αποτέλεσμα ότι κάποιος πρέπει να νοσηλευτεί. Κάποιος συγγενής προσφέρθηκε να του κάνει παρέα το βράδυ. Οι αποκλειστικές νοσοκόμες πληρώνονται έξτρα. Αφού αυτή την δουλειά κάνει ένα συγγενικό πρόσωπο έχουμε λιγότερα έξοδα. *Το κόστος μιας αποκλειστικής νοσοκόμας θα το αφαιρέσουμε ή όχι;*

Κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ένα συγγενικό πρόσωπο κρατάει συντροφιά. Δεν είναι κάτι απίθανο. Παρότι καταρχήν πρέπει να αφαιρεθεί **δεν πρέπει να αφαιρεθεί,** γιατί ο λογος για τον οποιο το συγγενικό πρόσωπο έθεσε στη διάθεση του θύματος τη συντροφιά και την φροντιδα του δεν ηταν για να ωφεληθεί ο ζημιωσας αλλά να αισθανθεί καλύτερα ο ζημιωθείς και ενδεχομένως για να εχει λιγότερα έξοδα. Καλή πίστη —> δεν θα αφαιρεθεί. Ο ζημιωσας θα πληρώσει και για αυτο το κόστος

Παράδειγμα με ανθοπωλείο: Πραγματώνεται ο **ασφαλιστικός κίνδυνος**. Σύμφωνα με το ασφαλιστήριο συμβόλαιο πρέπει να τον καλύψει η ασφαλιστική εταιρεία για τις ζημιές.

Κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων μπορεί και δεν είναι απίθανο να έχει συνάψει κάποιος μια ασφαλιστική σύμβαση.

Ο σκοπός για τον οποιο συνήφθη η σύμβαση δεν είναι να ωφεληθεί ο ζημιωσας .Ο ζημιωθείς συνάπτει τη σύμβαση για να προστατεύσει τα **δικά** του συμφέροντα όχι του ζημιωσαντος. Άρα δεν θα αφαιρέσουμε, δεν συνυπολογίζεται. Δεν αφαιρείται η ασφαλιστική αποζημίωση.

Θα πάρει 2 αποζημιώσεις ;

Καταρχήν έχει αξίωση και προς τις δυο πλευρές, και προς τον ζημιωσαντα και προς την ασφαλιστική εταιρεία για την ίδια ζημια.

Αν ασκησει την αξίωση για την ασφαλιστική αποζημίωση απέναντι στη ασφαλιστικη εταιρεία θα πάρει την αποζημίωση και δεν πάρει μετά από τον ζημιωσαντα. Αν προτιμά να πάρει από τον ζημιωσαντα (όχι στην πραξη) δεν θα μπορει να τα πάρει απ την ασφαλιστική εταιρεία.

Τι θα γίνει με την υποχρέωση του ζημιωσαντος;

Ο ζημιωσας οφείλει την αποζημίωση και μάλιστα πλήρη , δεν συνυπολογίστηκε. Ο ζημιώσας ενώ ηταν υπόχρεος προς αποζημίωση δεν έχει καταβάλει. Ο ζημιωθείς εισέπραξε την αποζημίωση. Η ασφαλιστική πλήρωσε τον ζημιωθεντα νόμιμα λογω της ασφαλιστικής σύμβασης. Δεν το πλήρωσε αδικαιολόγητα γιατί έτσι λειτουργεί η ασφαλιστική εταιρεία. Όμως ο ζημιωσας που είναι και υπαίτιος δεν έχει αποκατάσταστησει τη ζημια.

Όταν η ασφαλιστική εταιρεία καταβάλει στον ζημιωθεντα, τοτε υποκαθίσταται στη θέση του ζημιωθεντος και μπορεί να στραφεί κατά του ζημιωσαντος. Αυτος που καταβάλει την αποζημίωση στον ζημιωθεντα υπεισέρχεται στη θέση του ζημιωθεντος και έχει πια την αξίωση αποζημίωσης κατά του ζημιωσαντος.

Εκχώρηση απαίτησης: Μπορώ να μεταβιβάσω μια απαίτηση. Με βάση το άρθρο 455, αν μεταβιβάσει την απαίτηση σε κάποιον άλλον θα αποκτήσει την αξίωση ο τρίτος (πχ αξίωση για το τίμημα, θα μπορει ο τρίτος να απαιτήσει το τίμημα).

Υποκατάσταση: είναι ένα είδος εκχώρησης

Η διαφορά με το 455 είναι ότι εδώ το αποτέλεσμα αλλαγής του προσώπου δεν συμβαίνει επειδή συμφωνείται ανάμεσα σε παλαιό και νέο δανειστή αλλά ήδη συμβαίνει εκ του νόμου.

Η ασφ. εταιρεία υποκαθίσταται στη θέση του ζημιωθεντος. Άρα γίνεται δανειστής της αποζημίωσης. Άρα ο ζημιωσας οφείλει στην ασφαλιστική εταιρεία.

Υποκατάσταση ή εκχώρηση εκ του νόμου

Υποστηρίζεται και γενικά γίνεται δεκτό ότι θα πρέπει ο κανόνας να εφαρμόζεται κάθε φορά που ένας τρίτος καλύπτει τον ζημιωθεντα. Θα υπεισέρχεται στη θέση του ζημιωθεντος ώστε να μπορεί να ζητήσει ότι κατέβαλε από τον ζημιωσαντα.

Μέσα από αυτή την αλυσίδα σχέσεων εξυπηρετείται καλύτερα ο αποκαταστατικος σκοπός του δικαίου της αποζημίωσης

ΕΝΣΤΑΣΗ ΣΥΝΤΡΕΧΟΝΤΟΣ ΠΤΑΙΣΜΑΤΟΣ:

Πως αντιμετωπίσει η έννομη τάξη το φαινόμενο ο ζημιωθείς να έχει επηρεάσει με τη συμπεριφορά του, να έχει προκαλέσει, να έχει συμβάλλει με τη συμπεριφορά του, είτε στην πρόκληση της ζημιάς , ειτε στην έκταση της ζημιάς που του προξενεί τρίτος;

Για παράδειγμα, έχω μια επιχείρηση που είναι αποθηκευτικός χώρος που φυλάσσονται εύφλεκτα υλικά. Έχω έναν φύλακα που επιτηρεί τον χώρο. Επιτηρεί τον χώρο, πιάνει φωτιά σε ένα διπλα κτίριο και επειδή αυτος δεν ήταν στο πόστο του η φωτιά μεταδίδεται στην φυλασσόμενη αποθήκη και καταστρέφεται η αποθήκη. Προκάλεσε ζημια από παράβαση συμβατικών υποχρεώσεων.Η επιχείρηση έχει αξίωση **αποζημίωσης**.

Όμως δεν ειχε σύστημα πυροπροστασίας. Θα περιοριζόταν η έκταση της ζημιάς αν ειχε. Την ζημια την προκαλεί η αμέλεια του φύλακα ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του και ευθύνεται. Αλλά και τα ελλιπή μέτρα πυροπροστασίας που ειχε λάβει η επιχείρηση συνέβαλαν.

Άρθρο 300 : *Αν εκείνος που ζημιώθηκε συντέλεσε από δικό του πταίσμα στη ζημία ή την έκτασή της, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της. Το ίδιο ισχύει και όταν εκείνος που ζημιώθηκε παρέλειψε να αποτρέψει ή να περιορίσει τη ζημία ή δεν επέστησε την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο ασυνήθιστα μεγάλης ζημίας, τον οποίο ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει.*

Μπορεί να μην επιδικάσει ή να μειώσει το ποσό της αποζημίωσης ! Όταν έχει **συμβάλει αιτιωδως με τη συμπεριφορά του ο ζημιωθείς στην πρόκληση της ζημιάς ή την έκταση** της ζημιάς, τοτε ο ζημιωσας δεν θα καταβάλει πλήρη αποζημίωση, αλλά ειτε θα μειωθεί η αποζημίωση που πρέπει να καταβάλει ειτε δεν θα επιδικαστεί. Αν είναι **καθοριστική** η συμπεριφορά του ζημιωθεντος στην έκταση και πρόκληση μπορεί να απαλλαγεί και **πλήρως**.

Πταίσμα *-> δεν εννοει πταίσμα με την τεχνική έννοια του όρου (όπως πχ 914). Όταν μιλάμε για πταίσμα με τεχνική έννοια του όρου εννοούμε μια παράνομη συμπεριφορά που αντιβαίνει στους κανόνες της εννομης τάξης. Εδω δεν έχουμε πταίσμα με την τεχνική έννοια του όρου.* ***Ο νομοθέτης εννοεί όταν ο ζημιωθείς συμβάλει αιτιωδως.***

Πταίσμα = Αιτιώδης συμβολή στην έκταση ή πρόκληση της ζημιάς

Αποτέλεσμα : η οφειλόμενη αποζημίωση μειώνεται ή έχουμε πλήρη απαλλαγή

Συμφωνίες για επίταση, περιορισμό ή αποκλεισμό της ευθυνης :

Παράδειγμα : *Σύμβαση πώλησης ενός μηχανήματος για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, συμφώνησαν τα συμβαλλόμενα μέρη με έναν όρο στη σύμβαση ότι σε περίπτωση ελαττωμάτων, αν ο πωλητής οφείλει αποζημίωση στον αγοραστή, η αποζημίωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος του τιμήματος. Με αυτή τη συμφωνία τα μέρη περιορίζουν την ευθύνη του ζημιωσαντος. Στην περίπτωση που στο πρόσωπο του συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις ευθύνης - αποζημίωσης, οφείλεται μερική αποζημίωση όχι πλήρης.*

Άρθρο 332 ΑΚ: *Άκυρη είναι κάθε εκ των προτέρων συμφωνία με την οποία αποκλείεται ή περιορίζεται η ευθύνη από δόλο ή βαριά αμέλεια.Άκυρη είναι επίσης η εκ των προτέρων συμφωνία ότι δεν θα ευθύνεται ο οφειλέτης και για ελαφριά ακόμη αμέλεια, αν ο δανειστής βρίσκεται στην υπηρεσία του οφειλέτη ή η ευθύνη προέρχεται από την άσκηση επιχείρησης για την οποία προηγήθηκε παραχώρηση της αρχής. Το ίδιο ισχύει και αν η απαλλακτική ρήτρα περιέχεται σε όρο της σύμβασης που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης ή αν με τη ρήτρα απαλλάσσεται ο οφειλέτης από την ευθύνη για προσβολή αγαθών που απορρέουν από την προσωπικότητα και ιδίως της ζωής, της υγείας, της ελευθερίας ή της τιμής.*

Ο νόμος διάκειται θετικά απέναντι σε τέτοιες συμφωνίες. Δεν τις αποκλειει εκ των προτέρων. Καταρχήν είναι επιτρεπτές. Όμως τίθενται σοβαροί περιορισμοί.

Εξ αντιδιαστολής : Μια συμφωνία η οποία αποκλείει ή περιορίζει (χρονικά, κυριως προδοτικά κλπ) την ευθύνη για ελαφρά αμέλεια επιτρέπεται.

21/10/24

Υπερημερια οφειλέτη

άρθρο 340 ΑΚ : *Ο οφειλέτης ληξιπρόθεσμης παροχής γίνεται υπερήμερος, αν προηγήθηκε δικαστική ή εξώδικη όχληση του δανειστή.*

Προϋποθέσεις για την περιέλευση του οφειλέτη σε υπερημερία.

1. Η παροχή πρέπει να είναι **δυνατή**
2. Η παροχή πρέπει να είναι **ληξιπρόθεσμη και απαιτητή**

Ληξιπρόθεσμη : Να έχει έρθει στην πραγματικότητα ο χρόνος εκπλήρωσης της παροχής με βάση είτε τη συμφωνία των μερών, είτε τα άρθρα 323-324 ΑΚ.

+ διατάξεις για **χρόνο παροχής** : άρθρο 323 - 324 ΑΚ : οι κανόνες σκοπό έχουν να βοηθήσουν και να συμπληρώσουν μια σύμβαση αν τα μέρη δεν έχουν ορίσει κάτι άλλο. Κατά κανόνα ο χρόνος ρυθμίζεται στη σύμβαση

Απαιτητή : ο δανειστής μπορεί να την απαιτήσει. Σημαίνει ότι δανειστής θα πρέπει να μπορεί να **εξαναγκάσει τον οφειλέτη σε εκπλήρωση.**

Απαιτείται για να αποκλείσουμε περιπτώσεις στις οποίες η παροχή είναι ληξιπρόθεσμη, αλλά όχι απαιτητή (ο οφειλέτης έχει κάποια αναβλητική αίρεση ως προς την εκπλήρωση της παροχής, έχει κάποιο αντίθετο δικαίωμα, κάποια ένσταση, κάποιο μέσο άμυνας, το οποίο μπορεί να προτείνει στον δανειστή για πει ότι η παροχή του δεν είναι απαιτητή).

Παράδειγμα: ένσταση μη εκπλήρωσης της σύμβασης, άρθρο 374 ΑΚ (Παροχή ληξιπρόθεσμη, όχι απαιτητή)

Κατά κανόνα απαιτητή θα είναι όταν είναι και ληξιπρόθεσμη. Δεν θα είναι όταν ο οφειλέτης έχει κάποια ένσταση, αντίθετο δικαίωμα. Αν έχει δικαίωμα να αρνηθεί την εκπληρωση δεν καθυστερεί υπαίτια.

3. **Καθυστέρηση** στην εκπλήρωση της παροχής: Ο οφειλέτης πρέπει να **καθυστερεί να εκπληρώσει την κυρία παροχή**. Σε μια ενοχική σχέση υπάρχει μια κυρία παροχή αλλά μπορεί να υπάρχουν και περισσότερες παρεπόμενες υποχρεώσεις. Σε υπερημερια περιέρχεται όταν καθυστερεί υπαίτια την κυρία παροχή. Δεν μας ενδιαφέρει ο λόγος καθυστέρησης. Γιατί όταν καθυστερεί ή δεν εκπληρώνει σωστά τις **παρεπόμενες** υποχρεώσεις έχουμε περίπτωση **πλημμελούς** εκπλήρωσης.

Μη εκπλήρωση ή πλημμελής εκπλήρωση παρεπόμενης υποχρέωσης : χαρακτηριστική περίπτωση πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής

4. Απαιτειται **όχληση** ή **δηλη ημέρα**

Δήλη ημέρα **341 ΑΚ :** «με μόνη την παρέλευση της ημέρας αυτής», σημαίνει ότι δεν απαιτείται όχληση σε αυτή την περίπτωση

Όχληση : είναι μια πρόσκληση του δανειστή προς τον οφειλέτη να εκπληρώσει

Χαρακτηριστική περίπτωση : το εξώδικο (μια δήλωση που στέλνει συνήθως ο δανειστής στον οφειλέτη, διαμαρτύρεται και καλεί σε εκπληρωση). Το εξώδικο εξυπηρετεί πρωτίστως την όχληση.

Η όχληση είναι **οιονεί δικαιοπραξία**. Εφαρμόζονται κάποιες διατάξεις των δικαιοπραξιών. Είναι μονομερής, απευθυντεα και άτυπη.

Η όχληση χρειάζεται προκειμένου ο οφειλέτης να αποκτήσει **βεβαιότητα για το πότε πρέπει να εκπληρώσει την παροχή.**

Δεν απαιτείται όχληση όταν ο οφειλέτης ξέρει ότι έχει υποχρέωση να εκπληρώσει μια δεδομένη χρονική στιγμή. Αρα, **όταν υπάρχει δήλη ημέρα δεν απαιτείται όχληση**. Πάντως απαιτείται είτε όχληση, είτε δήλη ημέρα. Η δήλη ημέρα μπορεί να προκύπτει και με έμμεσο τρόπο (πχ Κυριακή του Πάσχα). Με την παρέλευση της ημέρας αυτής πει περιέρχεται σε υπερημερια.

341.2 ΑΚ : Καταγγελία εννοει ειδοποίηση (!)

Δεν τον χρησιμοποιεί με την έννοια που έχει στις διαρκείς συμβάσεις (τρόπος λύσης)

5. **Υπαιτιότητα**

Αντίστροφη βάρους απόδειξης: Στην ευθύνη λόγω αθέτησης συμβατικών (γενικά ενοχικών) υποχρεώσεων απαιτείται υπαιτιότητα, είναι προϋπόθεση. Δεν είναι περιπτώσεις αντικειμενικής ευθύνης, δηλαδή χωρίς πταίσμα. Η υπαιτιότητα στην ενδοσυμβατική ευθύνη **τεκμαίρεται** (!) Ο νόμος **αντιστρέφει** το βάρος απόδειξης και επιβάλλει στον **οφειλέτη** να αποδείξει ότι **δεν** ήταν **υπαίτιος**.

Άρα : στις περιπτώσεις αυτές η ευθυνη είναι νόθος αντικειμενική ή μη γνήσια αντικειμενική

Η υποκειμενική ευθυνη και η νόθος αντικειμενική έχουν ως κοινό στοιχείο ότι απαιτείται πταίσμα, υπαιτιότητα ως προϋπόθεση για την ευθύνη. Στην υποκειμενική ευθύνη ο ζημιωθείς από την παράνομη και υπαίτια πράξη (δανειστής αξίωσης - απαίτησης αποζημίωσης) πρέπει να αποδείξει την υπαιτιότητα του ζημιωσαντος οφειλέτη

Νόθος αντικειμενική : ο δανειστής δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι ο οφειλέτης είναι υπαίτιος.

Ο οφειλέτης για να απαλλαγεί πρέπει να αποδείξει ότι **δεν είναι υπαίτιος**. Ο δανειστής αρκεί να αποδείξει ότι καθυστέρησε την παροχή και ο ίδιος υπεστη ζημιά (και λοιπές προϋποθέσεις). Ο οφειλέτης οφείλει να αποδείξει ότι δεν βαρύνεται με υπαιτιότητα (πχ γεγονός ανωτέρας βίας)

Άρα, το όλο ζήτημα αφορά την υπαιτιότητα και κυρίως το ποιος έχει το βάρος απόδειξης της.

(Στις περιπτώσεις αντικειμενικής ευθύνης δεν απαιτείται υπαιτιότητα)

Παράδειγμα: δεν εκπληρώνει γιατί ισχυρίζεται ότι έχει ταμειακή δυσχέρεια , δεν έχει ρευστότητα . Ο οφειλέτης χρηματικής παροχής που λέει ότι δεν έχει χρήματα είναι ανυπαιτιος (και απαλλάσσεται);

ΟΧΙ. Η ταμειακή δυσχέρεια, η έλλειψη ρευστότητας και όλα αυτά που σημαίνουν ότι κάποιος δεν έχει χρήματα για να καταβάλει και οφειλή που έχει συμφωνήσει ο ίδιος δεν σημαίνει ότι δεν έχει υπαιτιότητα!

Άρα : 5 προϋποθέσεις για υπερημερια οφειλέτη

- **Δυνατή παροχή**
- **Ληξιπρόθεσμη και απαιτητή**
- **Καθυστέρηση**
- **Όχληση και δηλη ημέρα**
- **Υπαιτιότητα**

Συνέπειες:

1. **Υποχρέωση αποζημίωσης για τη ζημια από την καθυστέρηση της παροχής**

Στην αδυναμία παροχής τίθενται ζητήματα αποζημίωσης γιατί η παροχή έχει καταστεί αδύνατη. Εδώ, η παροχή είναι δυνατή, υπάρχει ακόμα. Για αυτό δεν παύει ο οφειλέτης να οφείλει την παροχή. Οφείλει να την εκπληρώσει. Η ζημια του δανειστή από την υπερημερια

είναι η ζημιά από την καθυστέρηση της παροχής. **Άρα, οφείλεται και η παροχή και αποζημίωση (!)**

2. **Επίταση της ευθυνης του οφειλέτη**

Από τη στιγμή που ο οφειλέτης περιέρχεται σε υπερημερια ευθύνεται πιο **αυστηρά**. Ευθύνεται και για **τυχηρα** (τυχαία γεγονότα).

(+ζημία). Αν συμβεί οτιδήποτε κατά τη διάρκεια της υπερημερίας, ακόμα κι αν αυτό οφείλεται σε τυχαίο γεγονός, ο οφειλέτης ευθυνεται.

Αρα: Υποχρέωση αποζημίωσης - Επίταση της ευθυνης του οφειλέτη

Ο οφειλέτης **συνεχίζει να οφείλει την παροχή**. Δεν βρισκόμαστε στην αδυναμία παροχής, η παροχή είναι ακόμα δυνατή. Επίσης, οφείλει αποζημίωση για τη ζημία του δανειστή από την καθυστέρηση.

άρθρο 343.1 ΑΚ : Ο υπερήμερος οφειλέτης εκτός από την **παροχή** οφείλει και **αποζημίωση** για τη ζημία του δανειστή από την καθυστέρηση.

Οφείλει το **θετικό διαφέρον** (τι θα είχε ο δανειστής αν είχε εκπληρωθεί η παροχή).

Θετική ζημια : λόγω της καθυστέρησης η περιουσία του έχει μειωθεί

Αρνητική ζημια, διαφυγόν κέρδος : Μπορεί να έχει υποστεί και ζημια από το διαφυγόν κέρδος.

Πχ Υποχρέωση για παράδοση φορτηγών και υπαίτια καθυστέρηση. Ο δανειστής θα τα χρησιμοποιούσε και θα έβγαζε κέρδος. Διαφυγόν κέρδος επειδή δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τα φορτηγά.

άρθρο 343.2 ΑΚ : Αν ο δανειστής εξαιτίας της υπερημερίας δεν έχει πια συμφέρον στην εκπλήρωση της παροχής, έχει δικαίωμα, μέσα σε εύλογη προθεσμία αφότου γίνει η προσφορά ή η πρόσκληση από τον οφειλέτη, να αποκρούσει την παροχή και να απαιτήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση.

Ο δανειστής λόγω της υπερημερίας δεν έχει πια συμφέρον στην εκπλήρωση.

Τι μας θυμίζει ; **Αδυναμία παροχής - άρθρο 337**

Μερική αδυναμία παροχής : ένα μέρος της παροχής είναι δυνατό και ένα μέρος της είναι αδύνατο. Καταρχάς χωρίζουμε και εφαρμόζουμε τους αντίστοιχους κανόνες. Αν δεν έχει συμφέρον ο δανειστής στη μερική εκπλήρωση λόγω της μερικής αδυναμίας έχει δικαίωμα να αποκρούσει (πχ εγκυκλοπαίδεια 12 τόμων, έχουν καταστραφεί οι 6, τι να τους κάνω;).

Μπορεί να αρνηθεί και να αποκρούσει όλη την παροχή και να ζητήσει αποζημίωση για το σύνολο.

Ισχύει κατά βάση ότι ισχύει στο άρθρο 337 ΑΚ.

Για παράδειγμα έχω κατάστημα ρούχων και έχω παραγγείλει τη χειμερινή κολεξιόν. Ο προμηθευτής καθυστερεί, έρχεται άνοιξη. Δεν τα χρειάζομαι. Μπορώ να αποκρούσω την παροχή και να ζητήσω αποζημίωση.

Η αποζημίωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 343 δεν είναι μόνο αποζημίωση για την καθυστέρηση.

Τόκοι:

άρθρο 345 ΑΚ : Όταν πρόκειται για χρηματική οφειλή, ο δανειστής σε περίπτωση υπερημερίας έχει δικαίωμα να απαιτήσει τον τόκο υπερημερίας που ορίζεται από το νόμο ή με δικαιοπραξία χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αποδείξει ζημία. Ο δανειστής, αν αποδείξει και άλλη θετική ζημία, εφόσον στο νόμο δεν ορίζεται διαφορετικά, έχει δικαίωμα να απαιτήσει και αυτήν.

Ποια είναι η έννομη συνέπεια όταν έχουμε υπερημερια οφειλέτη σε χρηματική οφειλή (ο οφειλέτης, δηλαδή, καθυστερεί υπαίτια να καταβάλλει ένα χρηματικό ποσό) ;

Υπερημερια σε περίπτωση χρηματικής οφειλής:

- **Υποχρέωση του οφειλέτη να καταβάλει τόκους υπερημερίας**
- **Υποχρέωση του οφειλέτη να καταβάλει τυχόν περαιτέρω θετική ζημιά του δανειστή εφόσον την αποδείξει**
- **Εξ αντιδιαστολής: Ο δανειστής δεν έχει αξίωση για αποζημίωση για τυχόν διαφυγόν κέρδος**

Καταρχάς το χρηματικό ποσό συνεχίζει να οφείλεται. Επιπλέον οφείλονται **τόκοι υπερημερίας.** Στον νόμο υπάρχουν διατάξεις για το νόμιμο επιτόκιο κλπ.

Αφηρημένα υπολογιζόμενη αποζημίωση : Ο τόκος είναι μορφή αφηρημένης αποζημίωσης.

Έχουμε μια παθολογική εξέλιξη της σύμβασης. Υπεύθυνος είναι ο οφειλέτης άρα πρέπει να υπάρχει μια έννομη συνέπεια.

Τόκος υπερημερίας —> αδυναμία χρήσης του κεφαλαίου για αυτο το χρονικό διάστημα

Πέρα από τόκους υπερημερίας, υπάρχει αξίωση **αποζημίωσης** για την **θετική ζημια από την καθυστέρηση** της χρηματικής οφειλής.

Παραδείγματα: *έξοδα στα οποία προέβη επειδή δεν εκπληρώθηκε η χρηματική οφειλή και αναγκάστηκε να πάρει δάνειο ή έξοδα δικαστικής επιδίωξης της χρηματικής οφειλής.*

Επίσης ο δανειστής **δεν μπορεί να αξιώσει αποζημίωση για διαφυγόν κέρδος.** Αρχικά, σε κάποιο βαθμο καλύπτεται από τους τόκους.

άρθρο 298 ΑΚ : γίνεται μια πρόγνωση για το διαφυγόν κέρδος, ένας υποθετικός υπολογισμός.

Εάν θέλω να υπολογίσω το διαφυγόν κέρδος από τη χρήση κεφαλαίου είναι δύσκολο. Ο νόμος αποκλείει το δικαίωμα να ζητήσει ο δανειστής αποζημίωση για το διαφυγόν κέρδος.

άρθρο 347 ΑΚ : Ο οφειλέτης αντικειμένου αν υποχρεωθεί να καταβάλει την αξία του εξαιτίας γεγονότος που συνέβη κατά τη διάρκεια της υπερημερίας του, οφείλει νόμιμους τόκους στο ποσό της αξίας από το χρόνο που λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της.

Εάν η παροχή ήταν μη χρηματική (ήταν ένα αντικείμενο) και κατά τη διάρκεια της υπερημερίας καταστράφηκε, χειροτέρευσε κλπ και μετατράπηκε σε χρηματική οφείλονται τόκοι.

Μια μη χρηματική παροχή γίνεται κατά τη διάρκεια της υπερημερίας χρηματική —> θα οφείλονται και τόκοι υπερημερίας δηλαδή θα εφαρμόσουμε το άρθρο 345.

Κατά βάση από τότε που καταστράφηκε το πράγμα.

Επίταση της ευθύνης (2η έννομη συνέπεια) ΣΟΣ

άρθρο 344 ΑΚ : Ο οφειλέτης κατά τη διάρκεια της υπερημερίας ευθύνεται για **κάθε αμέλεια.** Ευθύνεται επίσης για τα τυχαία γεγονότα, εκτός αν αποδείξει ότι η ζημία θα επερχόταν και αν η παροχή εκπληρωνόταν έγκαιρα.

330 ΑΚ : ευθύνη για δόλο και αμέλεια

Άρα το **πρώτο** εδάφιο εδώ δεν επιφέρει κάποια επίταση. Ο νόμος το αναφέρει για τις περιπτώσεις που ο νόμος προβλέπει ευθύνη του ***οφειλέτη μόνο για δόλο και βαριά αμέλεια (κατά βάση στις χαριστικές συμβάσεις) - για να καλύψει και την ελαφρά αμέλεια.*** Για παράδειγμα στη σύμβαση δωρεάς, ο δωρητής ευθύνεται μόνο για δόλο και βαριά αμέλεια. Αν όμως περιέλθει σε υπερημερια οφειλέτη τότε θα ευθύνεται και για ελαφρά αμέλεια. Και στις συμβάσεις που ο οφειλέτης ευθύνεται για ελαφρά συγκεκριμένη αμέλεια (πχ παρακαταθήκη) αν περιέλθει σε υπερημερια θα οφείλεται για κάθε αμέλεια - επίταση (και για αφηρημένη)

Β εδάφιο : Επίταση της ευθυνης - Ευθυνη για τα τυχηρα

Τυχαία γεγονότα - τυχηρα

Γενικός κανόνας : εκεί που σταματάει η υπαιτιότητα ξεκινάνε τα τυχηρα.

Τυχηρα εν ευρεία έννοια (ευρύτερη έννοια): καταλαμβάνουν την ανωτέρα βία και τα τυχηρα εν στενή έννοια.

Ότι δεν μπορεί να αποδοθεί σε δόλο ή αμέλεια του οφειλέτη, αλλά είναι είτε τυχαίο γεγονός είτε φταιει κάποιος τρίτος είτε φταιει ο δανειστής κλπ είναι τυχηρό για τον οφειλέτη (πχ πανδημίες, σεισμοί - περιστατικά ανωτέρας βίας). Ο κανόνας είναι ότι αν συντρέχει τέτοιο γεγονός δεν ευθύνεται ο οφειλέτης.

Τυχηρα εν στενή έννοια : κατά βάση περιστατικά που ανάγονται στην υπαιτιότητα κάποιου άλλου προσώπου, όχι του οφειλέτη ή αλλά τυχαία περιστατικά που δεν είναι τόσο σαφές ότι

συνιστούν ανωτέρα βία (ότι δηλαδή δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας)

Ο οφειλέτης κατά τη διάρκεια της υπερημερίας οφείλεται και για τυχαία γεγονότα, τα τυχηρα. Η διάταξη επιτείνει την ευθύνη του οφειλέτη, ο οποίος καθυστερεί υπαίτια την παροχή.

Η επίταση της ευθυνης είναι στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Ο υπερήμερος οφειλέτης ευθύνεται κατά τη διάρκεια της υπερημερίας για **κάθε τυχαίο γεγονός.**

Όταν το άρθρο 344 ΑΚ αναφέρεται σε επίταση της ευθύνης κατά τη διάρκεια της υπερημερίας εννοεί την ευθύνη για την χειροτέρευση ή καταστροφή του πράγματος.

Ο οφειλέτης κατά τη διάρκεια της **υπερημερίας ευθύνεται** πιο **αυστηρά**. Ευθύνεται πλέον και για ***οποιαδήποτε τυχαία καταστροφή ή χειροτέρευση.*** Άρα, πέρα από αποζημίωση για την καθυστέρηση της παροχής οφείλει **αποζημίωση και για την καταστροφή ή χειροτέρευση, ακόμα και αν ήταν παντελώς ανυπαιτιος.**

+άρθρο 343, β εδάφιο : **απαλλαγή**

Άρση της υπερημερίας του οφειλέτη:

- Με την καταβολή της παροχής ή για κάποιον άλλον λόγο απόσβεση της ενοχής, απόσβεση των υποχρεώσεων
- Με καινουρια συμφωνία οφειλέτη - δανειστή (πχ ο δανειστής του χορηγεί νέα συμφωνία)
- Αν ο δανειστής περιέλθει αυτός σε υπερημερια (αν τον καλέσει να έρθει να παραλάβει την παροχή και δεν πάει αίρεται η υπερημερια του οφειλέτη)

22/10/2024 **Χριστοδούλου**

Ανώμαλη εξέλιξη - Παθολογία της ενοχής (ετεροβαρείς συμβάσεις)

- **Αποσπασματική ρύθμιση**
- **Αρχη του αδιαχώρητου** : δεν μπορεί να συντρέχουν ταυτόχρονα περισσότερες από μια μορφές ανώμαλης εξέλιξης
- **Τεκμήριο υπαιτιότητας του οφειλέτη**

Τεκμήριο υπαιτιότητας του οφειλέτη : Γίνεται αναλογικά δεκτό σε όλο το φάσμα της ευθυνης του οφειλέτη (γενικο και ειδικό ενοχικό)

Νόθος αντικειμενική ευθύνη —> αντίστροφη βάρους απόδειξης. Ο οφειλέτης απαλλάσσεται αν αποδείξει ότι δεν βαρύνεται με πταίσμα. **Αντιστρέφεται το βάρος απόδειξης υπέρ του δανειστή (!)**

Ενδοσυμβατική παράβαση, υπαιτιότητα, ζημια

Ζημια —> *Ο **δανειστής** βαρύνεται να αποδείξει την ζημια. Αυτός επικαλείται το δικαίωμα αποζημίωσης, άρα βαρύνεται να αποδείξει και τα πραγματικά περιστατικά.*

Ενδοσυμβατική παράβαση και **παρέλευση δήλης** ημέρας —> βαρύνεται να την αποδείξει ο **δανειστής**

+ 341/342 ΑΚ

Υπαιτιότητα οφειλέτη : ποιος έχει το βαρος να την αποδείξει;

Ο **οφειλέτης**. Αυτό είναι η αντίστροφη του βάρους αποδείξεως. ***Ο δανειστής αρκεί να αποδείξει την ενδοσυμβατικη παράβαση και τη ζημια του. Την υπαιτιότητα βαρύνεται να αποδείξει ο οφειλέτης.***

Ακριβέστερα : **Ο οφειλέτης βαρύνεται να αποδείξει την ανυπαιτιοτητα του**

Ανώμαλη εξέλιξη : Από την πλευρά του **οφειλέτη**

Αδυναμία παροχής

- Υπαίτια 335
- Ανυπαιτια 336

Καθυστέρηση της παροχής

- Υπαιτια : Υπερημερια οφειλέτη 340 επ
- Ανυπαιτια : Απλή καθυστέρηση
- Ευθυνη επιδικίας

Πλημμελής εκπληρωση

Από την πλευρά του **δανειστή**

- Αδυναμία παροχής με υπαιτιότητα του δανειστή
- Υπερημερια δανειστή

Αρχη αδιαχωρητου : η μια μορφή ανώμαλης εξέλιξης εκτοπίζει την άλλη

Η ανυπαιτια καθυστέρηση : *Προϋπόθεση της υπερημερίας είναι η υπαιτιότητα του οφειλέτη με αντεστραμμένο το βάρος απόδειξης. Αν δεν υπάρχει υπαιτιότητα του οφειλέτη υπάρχει ευθύνη ή όχι;*

Η πρωτογενής υποχρέωση για την παροχή συνεχίζει να οφείλεται. Αν οφείλεται σε αδυναμία : αν είναι υπαίτια έχουμε δευτερογενή υποχρεώση αποζημίωσης, αν είναι ανυπαιτια έχουμε δευτερογενή υποχρέωση ειδοποίησης.

Καθυστέρηση (ανυπαιτια): Εδώ, η παροχή συνεχίζει να είναι δυνατή. Ο οφειλέτης **απαλλάσσεται από την ευθύνη αποζημίωσης για την εκ της καθυστέρησης προερχόμενη ζημια.** Απαλλάσσεται για την ευθυνη τυχόν περαιτέρω ζημίας εκ της καθυστέρησης. Απαλλάσσεται από την ευθυνη του άρθρου **343 ΑΚ**.

Ευθυνη εξ επιδικίας:

345 ΑΚ : Υπερημερια σε περίπτωση χρηματικής παροχής

Χρηματική παροχή —> Η υπερημερια του οφειλετη σημαίνει τοκοφορια

346 ΑΚ. α εδάφιο

+340 ΑΚ: η αγωγή αποτελεί μια εντονότατη μορφή οχλήσεως, δικαστική όχληση

346 : *«εάν δεν είναι υπερήμερος»*

Μπορεί να λείπει υπαιτιότητα (γιατί όχληση έχω και μάλιστα δικαστικά με αγωγή)

Δικαστική όχληση με αγωγή —> τόκοι επιδικίας

+άρθρο 348 ΑΚ

«Διεκδίκηση»: 1097 ΑΚ

340-343 - 344 ΑΚ = 348, 1097 ΑΚ ?????

Και στις δύο περιπτώσεις απαιτείται υπαιτιότητα, είναι το ίδιο;

Η απάντηση έγκειται στο γεγονός περι το οποίο ζητούμε την υπαιτιότητα. Είναι πιθανόν ο οφειλέτης να μην έχει υπαιτιότητα ως προς την καθυστερηση και να ευθύνεται εξ επιδικίας.

πχ Δεν ήξερε ότι χρωστάει γιατί είχε εύλογη αμφιβολία . Δεν μπορείς να του καταλογίσεις υπερημερια. Όταν όμως του επιδοθεί η αγωγή ευθύνεται εξ επιδικίας.

Όταν του έχει επιδοθεί αγωγή ο νόμος του αξιώνει προσοχή.

Ο τόκος είναι το αντάλλαγμα για τη χρήση ενός κεφαλαίου.

Γιατί τελικά η επιδικια, η επίδοση της αγωγής αυξάνει την απαιτούμενη από τον νόμο προσοχή του οφειλέτη; Γιατί με ένα απλό εξώδικο δεν απαιτείται τέτοια προσοχή; **Γιατί από τη στιγμή που θα γίνει αγωγή αρχίζω να οφείλω τόκους και πρέπει να προσέχω το νόμο;**

Γιατί από τη στιγμή που έχω μπροστά μου μια δίκη πρέπει να υπολογίζω μήπως χάσω. **Το άνοιγμα της εκκρεμοδικίας, η επιδικια, η επίδοση της αγωγής οφείλει να με καταστήσει προσεκτικότερο.**

—> Η ευθυνη του οφειλέτη για καθυστέρηση προϋποθέτει καταρχην υπαιτιότητα, η οποία τεκμαίρεται (υπερημερια). Η απλή, χωρίς υπαιτιότητα, καθυστέρηση δεν συνεπάγεται δυσμενείς συνέπειες για τον οφειλέτη παρά μόνο ότι συνεχίζει να οφείλει την πρωτογενή παροχή.

—> Εκτός απο την περίπτωση επίδοσης αγωγής σε αυτον. Στην περίπτωση επίδοσης αγωγής στον οφειλέτη (επιδικίας του χρέους), ο εστω και ανυπαιτιος οφειλέτης οφείλει από εδω και μπρος να συμπεριφέρεται με επιμέλεια αναφορικά με το αντικείμενο της παροχής σαν να ήταν ξένο, επειδή ενδέχεται να χάσει τη δίκη.

Πλημμελής εκπληρωση : *καθε μορφή ανώμαλης εξέλιξης που δεν μπορεί να υπαχθει στα ρυθμισμένα είδη* (αδυναμία, υπερημερια, απλή καθυστέρηση, ευθυνη εξ επιδικίας)

Κάθε ανώμαλη εξέλιξη, πλην αδυναμίας ή καθυστέρησης

- ***Κενό*** (330)
- ***Αναλογία δικαίου: εφαρμόζω πλέγμα διατάξεων***
- **αδυναμίας** (επι **αθεράπευτης** πλημμέλειας) **ή** (αρχη του αδιαχωρητου)
- **υπερημερίας** οφειλέτη (επι **θεραπεύσιμης** πλημμελειας)

Νόθος αντικειμενική ευθύνη (336 ή 342): 330 ΑΚ *«για κάθε αθέτηση της υποχρέωσης του».* Δεν τον ενδιαφέρει τι αθέτηση. ΚΑΘΕ αθέτηση.

1ο βήμα : Υπάγεται σε κάποια από τις μορφές που ξέρουμε (υπερημερια, αδυναμία);

Εις άτοπον απαγωγή: μας δείχνει ότι **καμία** από τις γνωστές ανώμαλες μορφές εξέλιξης υπάγεται εδώ. Άρα ελλείπει η ρύθμιση και **υφίσταται κενό.** Στο 330 υπάρχει μια ρύθμιση που λέει ότι πρέπει να ρυθμιστεί κάθε περίπτωση. Όμως υπάρχει αντινομία γιατί δεν ρυθμίζονται όλες οι περιπτώσεις. **Αφου έχουμε κενό υπάρχει ανάγκη πλήρωσης.**

Η πλήρωση του κενού γίνεται με αναλογια

- **Αναλογια δικαίου** : εφαρμογή πλέγματος διατάξεων που δεν θα εφαρμόζονταν ευθέως
- **Αναλογια νόμου :** εφαρμογή διάταξης που δεν θα εφαρμοζόταν
- Θα κληθεί σε αναλογική εφαρμογή ένα πλέγμα διατάξεων. Άρα έχω αναλογια δικαίου.

Προσοχή στα πρακτικά : μεθοδολογία, αναφέρω τα παντα, πως έφτασα στην εφαρμογή των διαταξεων

Αρχη αδιαχωρητου : όχι ταυτόχρονα περισσότερες μορφές ανώμαλης εξέλιξης

Αθεράπευτη πλημμέλεια : θα ζητήσει το **μεγάλο** διαφέρον (θα ζητήσει την αξια **ολόκληρης** της παροχής) (Βλ πάνω αδυναμία)

Θεραπεύσιμη πλημμέλεια (υπερημερια) : η αναλογική εφαρμογή επιτάσσει **αποκατάσταση** της ζημιάς

Σε τι θα έγκειται η παροχή (αναλογική εφαρμογή «εκτός από την παροχή»).Εδώ η πρωτογενής παροχή καταβλήθηκε και η ενοχή της αποσβεστηκε. Άρα τι απομένει; —> **Η αποκατάσταση της πλημμέλειας**

Καταβλητέα παροχή υπό το αναλογικά εφάρμοζομενο αρθρο 343, είναι όχι η αρχική παροχή αλλά η επιδιόρθωση ή άρση της πλημμελειας.

Γερμανική νομική επιστήμη : **«μετεκπληρωση»**

Αποκατάσταση της πλημμελειας:

Έχουμε δυο πλέγματα διατάξεων. Με βάση την αρχη του **αδιαχωρητου** δεν θα κληθούν σε εφαρμογή και τα 2, αλλα μόνο το 1 (αδυναμία ή υπερημερια).

Δικαιώματα δανειστή πλημμελούς εκπληρωμένης παροχής :

- **αποκατάσταση της μέχρι τώρα ζημιάς (343)**
- **Αποκατάσταση της πλημμελειας**

343.2 ΑΚ —> αναλογική εφαρμογή σε περίπτωση πλημμελούς εκπλήρωσης ⁉

Αν εφαρμοστεί αυτό θα είναι σαν να έχω αθεράπευτη πλημμελεια. Στην πραγματικότητα υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες η **προσωρινή αδυναμία (καθυστέρηση) μετατρέπεται σε οριστική**. Μια τέτοια περίπτωση είναι αυτή του **343.2**.

Η Υπερημερια τρέπεται σε αδυναμία σε δύο περιπτώσεις :

- αν το θέλουν τα **μερη** (ειναι ενδοτικο δικαιο)
- αν δεν υπάρχει έννομο **συμφέρον**

Για παράδειγμα, για ενα γαμήλιο παρτυ ο Α καλεί και συμφωνεί με το catering, φτιάχνει και παραδίδει την επόμενη μέρα. Όχι έννομο συμφέρον για παροχή.

Πρακτικό γενικού ενοχικού: πως απαντάω αν έχω πλημμελή εκπλήρωση !

- **Ανώμαλη εξέλιξη** : η προυφισταμενη ενοχή εξελίχθηκε ανώμαλα . Πρέπει να αναφέρω αμέσως το **330 ΑΚ**.
- **Αδυναμία** ή **υπερημέρια** ή **ανυπαίτια καθυστέρηση** ⁉
- Αν δεν συμβαίνει τίποτα από αυτά υπάρχει **ΚΕΝΟ**
- Τότε **έχω πλημμελή εκπλήρωση.**
- 330 ΑΚ —> Διαπίστωση **κενού**
- Ανάγκη **αναλογίας**: Επισήμανση ότι πρόκειται για **αναλογια δικαίου** και οχι αναλογια νόμου (καλούμαστε σε εφαρμογή πλέγματος διατάξεων)
- Ψάχνω να βρω **ποιο πλέγμα διατάξεων έχει ουσιώδη ομοιότητα με το πραγματικό** που αντιμετωπίζουμε στο πρακτικό. Η ουσιώδης ομοιότητα και η βάση αναλογίας κρίνεται με βάση το θεραπεύσιμο ή όχι της πλημμελειας.
- Αν είναι αθεράπευτη, εφαρμόζουμε τις διατάξεις για την αδυναμία.
- Εάν είναι **θεραπευσιμη** εφαρμόζουμε τις διατάξεις της υπερημερίας: 340/345, στη θέση της παροχής που οφείλεται βάζουμε αναλογικά την **αποκατάσταση της πλημμελειας,** γιατί η παροχή έχει καταβληθεί, απλα πλημμελώς αλλά αφού είναι θεραπεύσιμο ζητάμε αποκατάσταση πλημμελειας.

Αφού η νόθος αντικειμενική ευθύνη ισχύει και στην αδυναμία παροχής και στην υπερημερια οφειλέτη, το **τεκμήριο υπαιτιότητας προφανώς θα ισχύει και στην περίπτωση πλημμελούς εκπλήρωσης.**

Περιπτωσιολογία

Μη προσήκουσα εκπλήρωση αυτής καθεαυτής της κυρίας παροχής: Μη ανταπόκριση στην σύμβαση , πραγματικές ελλειψεις, νομικα ελαττώματα. Συνήθως αυτά καλύπτονται στο

ειδικό ενοχικό με τις διατάξεις για τα πραγματικά ελαττώματα. Άρα η 1η κατηγορία δεν έχει πολύ πρακτική σημασία

Παραβίαση παρεπομένων υποχρεώσεων: Οποιαδήποτε μορφή ανώμαλης εξέλιξης παρεπομενης υποχρεωσης —> **η ανώμαλη εξέλιξη της παρεπομενης υποχρεωσης συνεπάγεται πλημμελή εκπλήρωση της κυρίας (!)** (< σχέση κυρίας και παρεπόμενης, βοηθητικός ρόλος της μιας στην εκπληρωση της άλλης)

Παραβίαση (μη ακριβόχρονης) υποχρέωσης παράλειψης: Σε περίπτωση παράλειψης έχουμε κάτι αρρύθμιστο από τον ΑΚ. Η κρατούσα άποψη λέει ότι σε περίπτωση παραβίασης υποχρέωσης παραλείψεως υπάρχει πλημμελής εκπλήρωση. **Εξαίρεση** όταν πο υποχρεώσεις είναι ακριβοχρονες (η παράλειψη έχει συμφωνηθεί συγκεκριμένα, σε συγκεκριμένη μερα). Η υπερημερία ή καθυστέρηση επειδή το συμφώνησαν τα μερη σε μια τέτοια περίπτωση συνεπάγεται αδυναμία.

Προκαταβολική άρνηση παροχής: Ο οφειλέτης δηλώνει στον δανειστή πριν από την δήλη ημέρα ότι αποκλείεται να ανταποκριθεί στη σύμβαση. Πριν τη δηλη ημέρα δεν είναι απαιτητή και ληξιπρόθεσμη (δικαστικά επιδιώκομενη) η απαίτηση.

29/10/2024 **Ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής**

Ο Α οφείλει στον Β μια ποσότητα εμπορευμάτων (πχ μισό τόνο κονσέρβες). Κατά τη δηλη μέρα και ώρα στο κατάστημα του Β, ούτε ο Β οφειλέτης προσέρχεται ούτε ο Α, δανειστής. Καθυστέρησαν τόσο ο δανειστής οσο και ο οφειλέτης. Τι γίνεται;

Εδώ έχω **υπερημερια οφειλέτη.**

Αρχή του αδιαχωρητου (!) Η μια αποκλείει την άλλη.

Ρηματική προσφορά : είναι μια δήλωση

Η παροχή πρέπει να προσφέρεται **προσηκόντως**, **πραγματικά** και να είναι **δυνατή**.

Αυτό που αλλάζει μόνο από τον κανόνα του 349 στο άρθρο 350 είναι η **«πραγματική»**. Πρέπει να είναι και **προσήκουσα και δυνατή.**

Πρέπει να ξέρουμε με ακρίβεια πότε ξεκίνησε η υπερημερια του ενός ή του άλλου για να ξέρουμε από πότε τρέχουν οι συνέπειες τους.

Για να ενεργοποιηθεί το 350+355 ΑΚ , ο οφειλέτης πρέπει να προβεί σε προσφορά και να είναι δυνατή (όχι μπλόφα) και προσήκουσα.

Πρακτικό: *Ο Α συνάπτει με τον Β μια συμβολαιογραφική σύμβαση δωρεάς προς τον Β ενός αυτοκινήτου. Ημερομηνία παράδοσης ορίζεται 15/05/2024 η οποία παρέρχεται άπρακτη. 01/06/2024 ο Β (δωρεοδόχος) με εξωδικη επιστολή του δικηγόρου ζητάει από τον Α την παράδοση του αυτοκινήτου και αποζημίωση για την αμοιβή που κατέβαλε στον δικηγόρο.*

Α - Β : Δωρεά (αυτοκίνητο)

15/05/2024 –> παρήλθε άπρακτη

01/06/2024 –> εξώδικο για παράδοση + αποζημίωση

1. *Περιήλθε σε υπερημερία ο Α (δωρητής) και πότε;*

Πρόκειται για **υπερημερια** (ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής). Αναφέρω τις διατάξεις που καλούνται σε εφαρμογή και αναλύουμε τις προϋποθέσεις τους. Οι προϋποθέσεις για την υπερημερια του οφειλέτη αναφέρονται στα άρθρα 340-342 ΑΚ.

Προϋποθέσεις υπερημερίας οφειλέτη :

- **Έγκυρη ενοχική σχέση** (κυριως σύμβαση). Αν δεν έχω έγκυρη ενοχική σχέση δεν μπορώ να έχω ανώμαλη εξέλιξη και τις συνέπειες της.
- **Παροχή δυνατή** (αδύνατη –> αδυναμία παροχής, κάθε μορφή αποκλείει τις υπόλοιπες)
- **Ληξιπρόθεσμη** και **απαιτητή**: **Ληξιπρόθεσμη** σημαίνει ότι δεν τελεί υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία), με βάση τα άρθρα 323-324 ΑΚ. **Απαιτητή** σημαίνει ότι δεν υπάρχει αναβλητική ή ανατρεπτική ένσταση.
- **Καθυστέρηση** στην εκτέλεση της κυρίας παροχής

(Όχι της παρεπομενης –> πλημμελής εκπληρωση)

- **Όχληση ή δηλη ημέρα :** Η δηλη μέρα είναι **ρητή ή σιωπηρή** (συνάγεται από σύμβαση, περιστάσεις κλπ). Η οχληση μπορεί να είναι εξωδικη ή δικαστική
- **Υπαιτιότητα**

*335επ → Εφαρμόζονται σε **όλες** τις ενοχές (συμβατικές και εξωσυμβατικές). Ρυθμίζουν **ετεροβαρείς** συμβάσεις και λοιπές **ενοχές** (εξωδικαιοπρακτικές). Οι αμφοτεροβαρείς ρυθμίζονται σε άλλες διατάξεις (βέβαια συμπληρωματικά εφαρμόζονται και οι διατάξεις 335 επ)

Νόθος αντικειμενική ευθύνη

Είναι υποκειμενική η υπερημερια, γιατί απαιτείται υπαιτιότητα

330 –> βασική διάταξη την αναφέρω παντού στα πρακτικά (αρχή της υποκειμενικής ευθύνης)

Σε όλες τις περιπτώσεις ενδοσυμβατικης ευθυνης (υπερημερια, αδυναμία, πλημμελής εκπληρωση) είναι **υποκειμενική ευθύνη με αντίστροφη του βάρους απόδειξης** (νόθος αντικειμενική ευθύνη). **Τεκμαίρεται** το πταίσμα του οφειλέτη και πρέπει να **αποδείξει ότι δεν βαρύνεται** με πταίσμα για να απαλλαγεί.

ΑΚ 343 επ : Έννομες συνέπειες υπερημερίας

Σύμβαση δωρεάς –> ετεροβαρής σύμβαση. Είναι ετεροβαρής, γιατί κυρία υποχρέωση αναλαμβάνει μόνο το ένα μέρος. Ο δωρητής αναλαμβάνει την υποχρέωση να παραδώσει το αντικείμενο της δωρεάς στον δωρεοδόχο.

Αμφοτεροβαρής : κύριες υποχρεώσεις αναλαμβάνουν και τα 2 μερη σχέση **ανταλλακτική** και **αλληλεξάρτησης**

Δικαιώματα –> παροχή + αποζημίωση

Ζημια : έξοδα για το εξώδικο

343.1 ΑΚ: Κατά κανόνα στην υπερημερια οφειλέτη δικαιούται ο δανειστής να αξιώσει από τον οφειλέτη την ίδια την **παροχή** και **αποζημίωση** για την ζημια που έχει υποστεί από την καθυστέρηση **ΟΧΙ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΖΗΜΙΑ :** μόνο οποία από τις ζημιές συνδεεται αιτιωδως με τον νόμιμο λόγο ευθυνης.

Στις περιπτώσεις ευθύνης χρειαζόμαστε νόμιμο **λόγο** ευθυνης, **ζημια** και **αιτιώδη σύνδεσμο** ανάμεσα στον νομιμο λογο ευθυνης και ζημια. Εδώ νόμιμος λόγος ευθυνης είναι η υπερημερια οφειλέτη. Στο αστικό δίκαιο ο νόμιμος λόγος ευθυνης περιλαμβάνει όχι μόνο το παράνομο αλλά και την υπαιτιότητα.

***Άρα στην περίπτωση υπερημερίας και γενικά ανώμαλης εξέλιξης εκτός από την αδυναμία ο δανειστής συνεχίζει να έχει αξίωση για εκπληρωση.* Δεν χάνεται όταν έχω ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής.**

Στην υπερημερια ο κανόνας είναι το 343.1. Οδείλει την παροχή και αποζημίωση για την ζημιά εξαιτίας της καθυστέρησης.

Αποζημίωση, ***διαφέρον*** —> *Διαφέρει η περιουσιακή κατάσταση του δανειστή πριν και μετά την ανώμαλη εξέλιξη*

Ενδοσυμβατικη ευθυνη: Σε όλες τις περιπτώσεις ενδοσυμβατικης ευθυνης ζητάμε το θετικό διαφέρον. Ποτε αρνητικό διαφέρον όταν έχω έγκυρη σύμβαση. Μόνο θετικό.

343.2: αποζημίωση για ολόκληρη την παροχή

Δεν έχει πια αξίωση εκπλήρωσης. Δεν έχει έννομο συμφέρον για μερική εκπληρωση. Θα ζητήσει το πλήρες θετικό διαφέρον.

Όπως στην αδυναμία παροχής - 335 ΑΚ

Θετικό διαφέρον : σε όλες τις περιπτώσεις ενδοσυμβατικης ευθυνης (!)

Άκυρη σύμβαση , αδικοπραξια, ευθύνη από διαπραγματεύσεις κλπ –> κατά κανόνα έχουμε αρνητικό διαφέρον

Καθένα από τα δυο περιλαμβάνει και κονδύλιο θετικής ζημίας και διαφυγόν κέρδος

Θετικό διαφέρον / αρνητικό διαφέρον: περιλαμβάνουν θετική ζημια και διαφυγόν κέρδος

Η διαφορά είναι ότι σε καθεμία από τις περιπτώσεις έχουμε διαφορετικά κονδύλια

- Θετικό διαφέρον: Τι θα είχε ο δανειστής αν εκπληρώνονταν κανονικά η σύμβαση;
- Αρνητικό διαφέρον τι θα είχε αν δεν είχε μεσολαβήσει το ζημιογόνο γεγονός
- Θετικό διαφέρον : θετική ζημια και διαφυγόν κέρδος (ή αποθετική ζημια)
- Αρνητικό διαφέρον: θετική ζημια και διαφυγόν κέρδος

Θετικό έχω στην ενδοσυμβατικη ευθυνη. Το λέμε και «διαφέρον εκπλήρωσης»,

Όταν ζητάμε την **παροχή και την ζημια από την καθυστέρηση** το λέμε και **διαφέρον καθυστέρησης** γιατί είναι ένα μέρος από το σύνολο του θετικού διαφέροντος.

Αρνητικό διαφέρον: ΑΚ 914, 196,198

Ξεκινάμε με τις διατάξεις και τις προϋποθέσεις παντα. Μείζων σκέψη —-> ο νόμος και η ερμηνεία ρου

Άρα, οφείλει αποζημίωση

*Ας πούμε ότι ενδιάμεσα, στις 20/05/2024 (ανάμεσα στην παρέλευση της δήλης μέρας και εξώδικο) υπάρχει **κλοπή** του αυτοκινήτου. Ευθύνεται;*

–> Περαιτέρω συνέπειες

344 ΑΚ: επίταση ευθυνης του οφειλέτη (δόλος, αμέλεια και τυχηρα εν ευρεία έννοια)

- Ευθύνη του οφειλέτη για **δόλο και βαρια - ελαφρά αμέλεια και για τα τυχηρά τυχηρα**
- Μπορεί να **απαλλαγεί** για τα τυχηρα αν αποδείξει ότι θα **επερχόταν** ακόμα κι αν είχε εκπληρώσει εγκαίρως

Ο δωρητής κανονικά ευθύνεται με βάση το 499 ΑΚ για δόλο και βαρια αμέλεια. Όταν όμως περιέρχεται σε υπερημερια οφειλέτη θα εφαρμοστεί το 344 ΑΚ, αρα έχουμε επίταση ευθυνης και για τα τυχηρα.

Υπάρχει επίταση της ευθυνης με βάση το 344. Η κλοπή είναι ένα τυχαίο γεγονός, εκλάπη το αντικείμενο της δωρεάς (το αυτοκίνητο). Μπορεί να ζητήσει αποζημίωση που μετά την παρέλευση της δήλης ημέρας από τυχαίο περιστατικό δεν υπάρχει πια παροχή;

Ο οφειλέτης είναι υπερήμερος. Κατά τη διάρκεια της υπερημερίας μπορεί να αλλάξει η μορφή της ανώμαλης εξέλιξης.

Εδώ δεν υπάρχει πια παροχή. Άρα δεν υπάρχει πια αξίωση εκπλήρωσης. Δεν υπάρχει πια υπερημερια οφειλέτη γιατί πρέπει να υπάρχει δυνατή παροχή και **εδώ έγινε αδύνατη –> αδυναμία παροχής: δεν μπορεί οριστικά να εκπληρωθεί η παροχή.** Άρα τώρα βρισκόμαστε στην αδυναμία παροχής, γιατί κατά τη διάρκεια της υπερημερίας οφειλέτη, από τυχαίο γεγονός δεν υπάρχει πια παροχή.

335 ΑΚ: ρυθμιζει τη μεταγενέστερη, επιγενομενη αδυναμία παροχής

Αποζημίωση με 335 ΑΚ, αδυναμία παροχής

Αμφοτεροβαρείς συμβάσεις: ΑΚ 383 υπερημερια οφειλέτη: Δεν προβλέπεται ο συνδυασμός παροχής και διαφέροντος εκπλήρωσης. Εφαρμόζεται όμως και στις αμφοτεροβαρείς. Παρότι το 383 ΑΚ ρυθμιζει ειδικότερα δεν ξεχνάμε ποτε τα επιπλέον δικαιώματα που υπάρχουν βασει των άρθρων 335 επ.

- **Άρα παντα αναφέρουμε οπωσδήποτε το 330**
- **335 επ: αναφέρουμε παντα αυτά που ρυθμίζουν την περίπτωση ανώμαλης εξέλιξης**

Όταν έχω αμφοτεροβαρή σύμβαση βάζω και τα 380 επ και 335 επ

Πρακτικό: *Ο Α αγόρασε τον Δεκέμβριο του 2022 ένα αυτοκίνητο, το οποιο ασφάλισε εκείνη την ημέρα σε μια ασφαλιστική εταιρεία Ε. Το τίμημα για το αυτοκίνητο ήταν 30.000€ και το ασφάλισε (για κλοπή) για ποσό 20.000€.*

Το επόμενο έτος 2023 το αυτοκίνητο εκλάπη. Αυτός 29/04/2023 ζήτησε από την ασφαλιστική το ασφάλισμα. Ζητάει λοιπόν 20.000€ . Η ασφαλιστική εταιρεία αρνείται να καταβάλει το ποσό αυτο.

Τι δικαιώματα έχει ο Α έναντι της ασφαλιστικής εταιρείας αν λάβουμε υπόψη ότι για ένα ίδιο αυτοκίνητο πρέπει σήμερα να καταβάλει 40.000€;

- Σύμβαση πώλησης αυτοκινήτου (30.000€)
- Κλοπή αυτοκινήτου
- Ασφάλιση για 20.000€
- 28/04/2023 : εξώδικη δήλωση, ο Α ζητάει από την Ε το ασφαλισμα
- Η Ε δεν καταβάλει

Υπερημερια οφειλέτη (αναφέρω όλες τις διατάξεις). Έχουμε **εξωδικη όχληση στις 29/04/2023.**

άρθρο 345 : χρηματική παροχή, γιατί η ασφαλιστική αποζημίωση είναι χρηματική οφειλή

Χρηματική ενοχή —> οφειλή συγκεκριμένου χρηματικού ποσού

Μπορεί να ζητήσει **τόκους υπερημερίας** + **θετική ζημια,** όχι όμως διαφυγόν κέρδος

Πριν είχαμε οφειλή είδους, δηλαδή οφειλή συγκεκριμένου κινητού πράγματος. Εδώ έχω **χρηματική** ενοχή και όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της υπερημερίας στις χρηματικές παροχές εφαρμόζουμε το 345 ΑΚ. Οι τόκοι υπερημερίας προβλέπονται συγκεκριμένα από την νομοθεσία (νόμιμοι τόκοι υπερημερίας = περίπου 10%).

Διαφυγόν κέρδος στις χρηματικές ενοχές ΔΕΝ παίρνω. Μόνο θετική ζημια, ποτέ διαφυγόντα κέρδη. Στις χρηματικές ενοχές δεν εχουμε διαφυγόν κέρδος για να μην υπάρχει περιθώριο τοκογλυφίας.

Τόκοι: αφηρημένη ζημια

345 ΑΚ: χρηματικές ενοχές

- **Χρήματα**
- **Τόκοι υπερημερίας**
- **Θετική ζημια**

***Πρακτικό**: Ο Ο (οφειλέτης) οφείλει από δάνειο στον Δ (δανειστή) 30.000€. Είχαν συμφωνήσει ότι θα ήταν καταβλητέο στις 24/10/2024. Εκείνη την ημέρα ο Ο προσφέρει στον Δ 20.000€ γιατί αδυνατεί να καταβάλει τα υπόλοιπα.*

Αδυναμία παροχής δεν νοείται στις χρηματικές ενοχές, εκτός αν η κατάσταση είναι στα όρια της οικονομικής εξαθλίωσης (ανθρώπινα όρια αντοχής), μόνο τοτε και ΑΝ, το βλέπουμε με το 288 ΑΚ.

316 ΑΚ: Μερική εκπλήρωση

Ο Δ δεν υποχρεούται να δεχθεί ένα μέρος δηλαδή τα 20 από τα 30. Ο Ο περιήλθε σε **υπερημερια** με βάση όλες τις προϋποθέσεις.

Το δάνειο είναι **παραδοτικη σύμβαση:** παραδίδεται το δανεισμα και έχει υποχρέωση να το επιστρέψει ο οφειλέτης —-> **Ετεροβαρής σύμβαση**

Παραδοτικο: έχει παραδοθεί από τον Δ στον Ο και ο μόνος που έχει υποχρέωση είναι ο Ο να επιστρέψει.

Δεν είναι υποχρεωμένος να δεχτεί μερική εκπληρωση –> υπερημερια για όλο το ποσό ή για μέρος του; ❓

Για ολόκληρο, επειδή ο Δ δεν υποχρεούται να δεχθεί μόνο τα 20 περιερχεται σε υπερημερια για ολόκληρο το ποσό.

316 ΑΚ, 340 - 342 ΑΚ

Ο Ο τελικά καταβάλει μετά από 3 μήνες. Άρα, μετά από τρεις μήνες έχουμε **πλήρη** καταβολή.

Όμως στο μεταξύ ο Δ είχε χάσει την ευκαιρία να αγοράσει ένα αυτοκίνητο 20.000, που το το προσέφεραν σε τιμή ευκαιρίας 10.000€. Δικαιούται να ζητήσει το ποσό από τον Ο;

- Θα πάρει την παροχή 30.000€ (345 ΑΚ)
- Τόκοι υπερημερίας

Θα πάρει την διαφορά 10.000€; Είναι **διαφυγόν κέρδος**

Στο δάνειο υπάρχει ειδικότερη διάταξη από το 345 ΑΚ → 808 ΑΚ

ΠΡΟΣΟΧΉ: Διαφορές στα 3 πρακτικά

- 1ο πρακτικό ενοχή είδους (το ίδιο κι αν ήταν γένους που εξειδικεύεται): 343 ΑΚ
- 2ο πρακτικό χρηματική ενοχή (οχι δάνειο): 345 ΑΚ, χρηματική παροχή, τόκοι υπερημερίας, θετική ζημια όχι διαφυγόν κέρδος
- 3ο πρακτικό, δάνειο → 808 ΑΚ

Ίδιες προϋποθέσεις σε όλες τις περιπτώσεις —> **Άλλες έννομες συνέπειες –> 808 !!**

+316 ΑΚ: Πολλές φορές ο οφειλέτης προσπαθεί να εκπληρώσει μερικώς . Σε περίπτωση μερικής εκπλήρωσης ο δανειστής δεν υποχρεούται να την δεχτεί.

<u>Πρακτικο</u>: *Ο Α παραδίδει στον Β ο οποίος φύλασσε ο και καθαρίζει χάλια ένα χαλί που αξιζει 3.000€. Συμφωνούν να το παραδώσει 30/09/2024. Από πταίσμα υπαλλήλου Γ το χαλί δεν καθαρίστηκε σωστά.* ***Υποχρεούται να δεχθεί την παροχή ο Β;***

Ο κύριος του χαλιού υποχρεούται να το παραλάβει με την πλημμέλεια που έχει;

Η παράδοση στην οποία προβαίνει ο Β **δεν είναι προσήκουσα.** Ο Α δεν υποχρεούται να το παραλάβει έτσι όπως είναι. Έχει δικαίωμα να **αρνηθεί** να παραλάβει και **δεν περιερχεται σε υπερημερια δανειστή, γιατί η παροχή δεν είναι προσήκουσα** (είναι προϋπόθεση υπερημερίας). Δεν έχουμε προσήκουσα παροχή άρα δεν περιέρχεται σε υπερημερια δανειστη.

Δεν υποχρεούται να δεχθεί την παροχή. Ο Α δικαιούται να **αρνηθεί** την παροχή **χωρίς να περιέλθει σε υπερημερια δανειστή,** επειδή η παροχή δεν είναι προσήκουσα.

Πλημμελής εκπληρωση: Μπορει να ζητήσει να καθαριστούν οι λεκέδες;

- 330 ΑΚ: γενικά αναφέρεται η αθέτηση υποχρεώσεων
- Δεν ρυθμίζεται περαιτέρω η πλημμελής εκπλήρωση (η πλημμελής εκπληρωση δεν ρυθμίζεται ειδικά, αλλά σε ειδικές διατάξεις του ειδικού ενοχικού (πραγματικά ελαττώματα κλπ).
- 288 ΑΚ : καλή πίστη
- Αναλογία δικαίου: 335επ

Αναφέρουμε πάντα όταν έχουμε πλημμελή εκπληρωση : 330, 288 και αναλογια δικαίου, επειδή έχω κενό άρα εφαρμόζονται οι διατάξεις της αδυναμίας ή της υπερημερίας. Ανάλογα με το θεραπεύσιμο της πλημμελειας εφαρμόζουμε ειτε τις διατάξεις της αδυναμίας ή της υπερημερίας.

Εδώ: σύμβαση έργου και παρακαταθήκης

- 330 ΑΚ
- 288 ΑΚ
- **Αναλογια** δικαίου επειδή στο ελληνικό δίκαιο υπάρχει **κενό** (όχι αναλογια νόμου, γιατί δεν εφαρμόζουμε μια διάταξη αλλά **πλέγμα διατάξεων** 335 επ)
- 343.1 ΑΚ: θα ζητήσει την **παροχή**

Συνεχίζει να έχει αξίωση εκπλήρωσης.Όταν έχω ανώμαλη εξέλιξη σε μια σύμβαση δεν σημαίνει ότι αυτή είναι άκυρη. Συνεχίζει να είναι έγκυρη και να δεσμεύει τα μερη, εκτός από την αδυναμία που έχει καταστεί οριστικά αδύνατη η παροχή.

Αξίωση εκπλήρωσης < 361 ΑΚ

In natura αποκατάσταση: 297 β ΑΚ

Βοηθός εκπλήρωσης, 334 ΑΚ: το πταίσμα του βοηθού εκπλήρωσης καταλογίζεται στον Β. Μπορεί να έχω βοηθό εκπλήρωσης που είναι και προστηθείς.

05/11/2024

Αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

- **Αμοιβαίες απαιτήσεις**
- **Αλληλεξάρτηση**

Γενετικό συνάλλαγμα : ταυτόχρονη ανατροπή των εκατέρωθεν απαιτήσεων

Λειτουργικό συνάλλαγμα : ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (ΑΚ 374)

Οι **γενικοί κανόνες της ανώμαλης** εξέλιξης ισχύουν και στις αμφοτεροβαρείς, μαζί με τους **ειδικούς**, οι οποίοι στο μέτρο που είναι **αντίθετοι τους εκτοπίζουν**. Οι ειδικοί μας πληροφορούν κατ ουσίαν για την **τύχη της αντιπαροχής**. Αυτή λύνεται από έναν απλό κανόνα : ***αν δεν υπάρχει παροχή δεν υπάρχει ούτε αντιπαροχή. Αυτός είναι ο κανόνας του κινδύνου.***

Αδυναμία παροχής

Ανυπαιτια (380)

- Κοινή απαλλαγή
- Καταβολή αντιπαροχής - Περιελθόν

Με **υπαιτιότητα** του **οφειλέτη** (υπαίτια 382)

- Υπαναχώρηση + εύλογη αποζημίωση (387.1)
- Αποζημίωση (θεωρία ανταλλαγής + διαφοράς) - Αντιπαροχή
- Κοινή απαλλαγή
- Καταβολή αντιπαροχής - Περιελθον

Με **υπαιτιότητα** του **δανειστή** (381.1)

Απαλλαγή του οφειλέτη - Αντιπαροχή

Σε **υπερημερια δανειστή**

- Με βαρια αμέλεια οφειλέτη - υπαίτια (355+382 ΑΚ)
- Με ελαφρά αμέλεια του οφειλέτη : κοινή απαλλαγή (355+380 ΑΚ)
- αλλιώς : απαλλαγή οφειλέτη - αντιπαροχή (381.2 ΑΚ)

Άρα : Όταν πρόκειται για **ανυπαιτια αδυναμία** παροχής, είτε έχουμε **κοινή απαλλαγή, είτε καταβολή της αντιπαροχής έναντι του περιελθοντος.** Όταν πρόκειται για **υπαίτια αδυναμία** παροχής ο δανειστής μπορεί να **επιλέξει ανάμεσα σε κάποια έννομα μέσα.**

Υπαναχώρηση : *Είναι ένα διαπλαστικο δικαίωμα και αντίστοιχα μια μονομερής, απευθυντεα διαπλαστική δικαιοπραξία , δια της οποίας καταργούνται αμοιβαίως και αναδρομικά οι υποχρεώσεις για παροχή και αντιπαροχή, αλλά με ενοχική ενέργεια (όχι αυτοδίκαια αλλά αναζητηση με αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού).*

Οι **εκποιητικές** δικαιοπραξίες παραμένουν **ισχυρές**, αλλά μπορούν να αναζητηθούν τα ληφθέντα με βάση τον *αδικαιολόγητο πλουτισμό.*

Μονομερής, διαπλαστική, απευθυντέα δικαιοπραξία και συνακόλουθα διαπλαστικό δικαίωμα που οδηγεί σε κατάργηση υποχρεώσεων αναδρομικώς και ενοχικώς.

382 ΑΚ: 3 δρόμοι σε **υπαίτια** εκ μέρους του οφειλέτη **αδυναμία** παροχής

- Αποζημίωση και καταβολή αντιπαροχής
- Υπαναχώρηση: καταργεί παροχές και αντιπαροχές (επιστροφή με την αξίωση του αδικαιολόγητου πλουτισμού αν έχουν καταβληθεί) + εύλογη αποζημίωση 387.1
- Κοινή απαλλαγή, ειτε καταβολή περιελθοντος και αντιπαροχής

Άρα μέχρι στιγμής είδαμε τα τυχηρα και με υπαιτιότητα του οφειλέτη.

Υπαιτιότητα δανειστή : 381.1 ΑΚ

- **Απαλλαγή του οφειλέτη - αντιπαροχή**

Σε υπερημερια δανειστή : Από μόνη της δεν συνεπάγεται αδυναμία παροχής. Εάν όμως η αδυναμία λάβει χώρα κατά την περίοδο της υπερημερίας δανειστή έχουμε άλλες έννομες συνέπειες. Αν οφείλεται σε γεγονός για το οποίο ευθύνεται ο οφειλέτης οδηγούμαστε στην υπαίτια αδυναμία παροχής.

ΟΜΩΣ: η **υπερημερια δανειστή χαμηλώνει το μέτρο ευθυνης του οφειλέτη,** ώστε να μην ευθύνεται, όχι μόνο για τα τυχηρα, αλλά και για ελαφρά αμέλεια. Αντίστροφα η υπερημερια οφειλέτη ανεβάζει την ευθύνη του οφειλέτη.

- Βαρια αμέλεια του οφειλέτη (υπαίτια) 355, 383
- Ελαφρά αμέλεια : κοινή απαλλαγή 355, 380
- Άλλως απαλλαγή οφειλέτη - αντιπαροχή 381.2

Τυχηρα : Ο δανειστής θα καταβάλει την αντιπαροχή αν συνέβη κατά τη διάρκεια της υπερημερίας του ως δανειστή ή αν έχει υπαιτιότητα.

Ελαφρά αμέλεια : εφόσον είναι περιστατικό για το οποίο δεν ευθύνεται ο οφειλέτης και αφετέρου ρητά εξαιρετέο ται από το 381.2 έχουμε κοινή απαλλαγή!!

Αυτά ήταν όλα τα σενάρια στην αδυναμία παροχής.

Υπερημερια οφειλέτη :

383 ΑΚ / 385 ΑΚ

385.2 : μας θυμίζει το 343.2, είναι το ίδιο

385.2 = 343.2 —> Μετατροπή της υπερημερίας σε αδυναμία

Από μόνο του το 383 δεν θίγει το 343.1. Το **383, δεν επηρεάζει τον κανόνα της ευθυνης των ετεροβαρών συμβάσεων.** Άρα, στα πρακτικά πάμε κατευθείαν στο 343, οφείλει την παροχή και αποζημίωση για τη ζημια από την καθυστέρηση. Το μόνο νέο ζήτημα στο 383 είναι η **αντιπαροχή**. Πρέπει να δούμε τι θα γίνει με την αντιπαροχή.

Εδώ, έρχεται ο νόμος και χωρίς άλλη αιτιολογία, χωρίς ιδιαίτερο έννομο συμφέρον προικίζει τον δανειστή με τη δυνατότητα, με ένα διαπλαστικο δικαίωμα του, δηλαδή τάσσοντας με μονομερή απευθυντεα διαπλαστική δικαιοπραξία μια εύλογη προθεσμία, να **μετατρέψει μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας την υπερημερια σε αδυναμία.** Μετά έχει την ευχέρεια να απαλλαγεί από την αντιπαροχή που τον βαραίνει.

Άρα : συνέπειες της υπερημερίας οφειλέτη στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις - Δικαιώματα δανειστή επι υπερημερίας οφειλέτη :

- **Πρώτα από όλα οφείλεται η παροχή. Υποχρεούται στην παροχή (343.1)**

+++ **αποζημίωση** για την ζημια από την καθυστέρηση (όχι για αξια παροχής) / 343.1

Εύλογη προθεσμία : Ο δανειστής έχει το διαπλαστικο δικαίωμα να τάξει εύλογη προθεσμία. Η **άπρακτη** πάροδος της εύλογης προθεσμίας έχει σαν συνέπεια την μετατροπή της υπερημερίας σε **αδυναμία**. Επομένως, ξαναγυρίζουμε στην **υπαίτια αδυναμία παροχής** (αποζημίωση , υπαναχώρηση). Άρα την τρέπει σε αδυναμία παροχής - 383

Έλλειψη εννομου συμφέροντος (του δανειστή να πάρει την καθυστερούμενη παροχή) : 385.2 = 343.2 —> Συνέπεια είναι η **εξομοίωση της υπερημερίας με αδυναμία**, με τη διαφορά ότι δεν χρειάζεται να ταχθεί προθεσμία. Αν δεν υπάρχει κάποιο συμφέρον του δανειστή να μην περιμένει πρέπει να τάξει προθεσμία.

Άρνηση του οφειλέτη : ο οφειλέτης διαβεβαιώνει τον δανειστή ότι αποκλείεται να συμμορφωθεί. Αν αποκλείεται να συμμορφωθεί και πάλι εξομοιώνεται **η υπερημερια με την αδυναμία**.

Άρα, και στις τρεις αυτές περιπτώσεις έχω μετατροπή της υπερημερίας σε αδυναμία. Επομένως **αποζημίωση, υπαναχώρηση + εύλογη αποζημίωση (382, 387)**

Άλλες έννομες συνέπειες :

1. Ο υπερήμερος οφειλέτης της αμφοτεροβαρους είναι και δανειστής της αντιπαροχής.
2. Ένσταση μη εκπληρωθεντος συναλλάγματος (374 ΑΚ)

Ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος :

Αμέσως με οποιαδήποτε καθυστέρηση του οφειλέτη, υπαίτια ή ανυπαιτια, ο δανειστής θα **αρνηθεί να καταβάλει τη δίκη του παροχή.**

Με τον όρο ***«ένσταση»***, στο ουσιαστικό δίκαιο, εννοούμε το **διαπλαστικο δικαίωμα του οφειλέτη να αρνηθεί την παροχή**. Οι ενστάσεις μπορεί να είναι αναβλητικές, όταν ενεργούν προσωρινά ή ανατρεπτικές, όταν ενεργούν οριστικά (πχ ένσταση παραγραφής = ανατρεπτική).

ΑΚ 374, ΑΚ 378

Με την προβολή της ένστασης, ο ενιστάμενος δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση του. Καταδικάζεται στην καταβολή της παροχής υπό τον όρο ότι και ο άλλος θα είναι συνεπής.

Η αμφοτεροβαρής σύμβαση γεννά **αμοιβαίες** απαιτήσεις, ο **δανειστής της μιας είναι οφειλέτης της άλλης,** αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Οι παροχές **αλληλοεξαρτώνται** με συγκεκριμένο τρόπο. Η μια είναι το **αντάλλαγμα** της άλλης.

Και από ετεροβαρή μπορουν να γεννιούνται αντιστροφής κατεύθυνσης απαιτήσεις. Για παράδειγμα, ο δανειστής σε ετεροβαρή σύμβαση έχει κάποιες υποχρεώσεις προστασίας από την καλή πίστη. Αυτό δεν μεταβάλλει την φύση της ετεροβαρούς σύμβασης σε αμφοτεροβαρή.

Γενετικό συνάλλαγμα : *η μια είναι η **αιτία** της άλλης, αν δεν συσταθεί η μια δεν συνίσταται και η άλλη. Από τη γέννηση τους είναι **αλληλένδετες**.*

Λειτουργικό συνάλλαγμα : *Η αλληλεξάρτηση κατά τη λειτουργία καταφαίνεται στην **ένσταση μη εκπλήρωσης** της σύμβασης.*

Ιδιαίτερη σημασία όταν η δηλη ημέρα έχει συμφωνηθεί για τη μια παροχή. Το 374 δρα και σαν ερμηνευτικος κανόνας που λέει ότι η **δηλη ημέρα για την παροχή είναι εν αμφιβολία δηλη μέρα και για την αντιπαροχή**. Είναι *ενδοτικο* δίκαιο.

Περιπτώσεις που το ενδοτικο δίκαιο υποχωρεί με συμφωνία των μερών: συμβάσεις με πίστωση του τιμήματος. Πάντως ο κανόνας «χέρι με χέρι» είναι ενδοτικο δίκαιο.

353 ΑΚ

Αυτός που είναι υπερήμερος οφειλέτης ως προς την παροχή που οφείλει ο ίδιος, κατέστη από μόνο αυτό γεγονός υπερήμερος και ως δανειστής ως προς την παροχή που δικαιούται.

Αμφοτεροβαρής σύμβαση : Υπερήμερος οφειλέτης —> υπερήμερος δανειστής (353 ΑΚ)

Παράδειγμα : *Ο Α αγοράζει από τον Β ένα σπάνιο κινέζικο βάζο αντί τιμήματος 1.000€, παραδοτέο την 1/11. Την 1/11 ο Α δηλώνει στον Β ότι δεν διαθέτει το ποσό των 1.000€. Ο Β του λέει ότι αν δεν έχεις τα λεφτά δεν σου δίνω το βάζο. Του προτείνει δηλαδή την ένσταση του 374 ΑΚ. Στις 2/12 από ελαφρά αμέλεια του Β (πωλητή) το βάζο σπάει. Τότε στις 3/11 έρχεται ο αγοραστής Α έχοντας τα χρήματα και ζητάει το βάζο.*

Όταν έχω να κάνω με οποιαδήποτε ενοχή **ξεκινάω από την τύχη της παροχής** (σώζεται; καθυστερείται; έχει πλημμέλεια; κλπ). Ο **πυρήνας εκκινει από την παροχή.**

Από 1 έως 2 Νοεμβρίου οι παροχές καθυστερούνταν. Ο οφειλέτης έγινε υπερήμερος (342). Εξαιτίας του 374 καθυστερεί και η άλλη. Ο ***υπερήμερος οφειλέτης του τιμήματος εξισώνεται με υπερήμερο δανειστή του πράγματος (*353).** Άρα, στις 2/11 που η παροχή καταστρέφεται έχουμε **αδυναμία** παροχής. Από τη στιγμή που έχω αδυναμία παροχής πρέπει να δω αν είναι υπαίτια ή ανυπαιτια (+ 330 ΑΚ). Στην περίπτωση της υπερημερίας δανειστή όμως έχω αντί για το 330 το 355 ΑΚ

Καταστροφή παροχής από ελαφρά αμέλεια: 336 ΑΚ

355 ΑΚ: όχι ευθυνη από ελαφρά αμέλεια

+382 ΑΚ: εδώ δεν έχω γεγονός για το οποιο έχει ευθυνη

Εδώ έχουμε αδυναμία παροχής κατά τη διάρκεια της υπερημερίας του δανειστή

+381.2 ΑΚ

Θα οφειλε ο δανειστής αν η παροχή είχε γίνει αδύνατη αλλά χωρίς καθόλου υπαιτιότητα. Άρα δεν εφαρμόζεται αφού έχω ελαφρά αμέλεια και ο δανειστής δεν οφείλει την παροχή.

+380 ΑΚ

Άρα λόγω της ελαφράς αμέλειας του οφειλέτη και της υπερημερίας του δανειστή τα μερη απαλλάσσονται αμοιβαίως.

Αμφοτεροβαρής σύμβαση : 374 επ

Δήλη ημέρα : 341 και για τις δυο παροχές

341 : Υπερημερια οφειλέτη

Μέσω του 353 επι αμφοτεροβαρων συμβάσεων η υπερημερια οφειλέτη ισούται με υπερημερία του και ως δανειστή. Ο οφειλέτης του τιμήματος ήταν υπερήμερος. Η υπερημερια του επιδρά και πάνω στην τύχη του ως δανειστή της αντιπαροχής και τον καθιστά υπερημερο δανειστή.

Κατά την διάρκεια της υπερημερίας του ως δανειστή συμβαίνει κάτι από ελαφρά αμέλεια.

Υπερημερία δανειστή: 355 ΑΚ

→ **Χαμήλωμα ευθυνης οφειλέτη**

Αδυναμία παροχής από ελαφρά αμέλεια: ΑΚ 336 + 355 = απαλλαγή από αποζημίωση

Αποκλείει το 381.2 ΑΚ, γιατί λέει «εκτός από υπαιτιότητα». Στην υπαιτιότητα περιλαμβάνεται και η ελαφρά αμέλεια.

(αδυναμία εν υπερημερια του δανειστή)

Αρα: 380 + 355 ΑΚ (για γεγονός για το οποίο δεν υπέχει ευθύνη δηλαδή εδώ ελαφρά αμέλεια) = κοινή απαλλαγή

380: «για το οποιο δεν φέρει ευθυνη», ανοιχτός κανόνας

ΑΚ 336, 342, 380, 382: Όλα αυτά κάνουν λόγο για «γεγονός για το οποιο έχει / δεν έχει ευθύνη». Για να πληρώσουμε αυτόν τον εν μέρει λευκό κανόνα επιστρατεύουμε διαζευκτικά 3 διατάξεις:

Διάγραμμα ευθυνης οφειλέτη

- ***330 ΑΚ (καταρχήν) : ευθύνη για δόλο, βαριά και ελαφρά αμέλεια***
- ***344 ΑΚ: υπερημερια οφειλέτη / ευθύνη για δόλο, βαρια και ελαφρά αμέλεια, τυχηρα***
- ***355 ΑΚ: υπερημερια δανειστή / ευθύνη για δόλο για και βαρια αμελεια***

Αν ο οφειλέτης είναι υπερήμερος χρωστάει και για τυχηρα. Εξαίρεση όταν δεν υπάρχει αιτιώδης συνάφεια.

Αν βρισκόμαστε για υπερημερια δανειστή –> απαλλαγή για ελαφρά αμέλεια

Πλημμελής εκπληρωση

- **Κενό δικαίου**
- **Αναλογία δικαίου**: ένα **πλέγμα διατάξεων** καλείται σε εφαρμογή : ειτε της υπερημερίας, ειτε της αδυναμίας, ανάλογα με το αν είναι **αθεράπευτη ή θεραπευσιμη η πλημμέλεια.**

Στη θέση της παροχής νοείται η **θεραπεία της πλημμελειας: 343 ΑΚ καταδίκη σε θεραπεία της πλημμελειας της παροχής.

387 ΑΚ: πρόσθετη αποζημιωση

Υπαναχώρηση: αμοιβαία απόσβεση υποχρεώσεων ++ δικαίωμα αποζημίωσης

Μπορώ να πω ότι θέλω ως αποζημίωση την αξία του πράγματος; ΟΧΙ

Περαιτέρω ζημια *–> ζημια που δεν ανάγεται στην αξία του πράγματος, αλλά ανάγεται σε τυχόν άλλα αγαθά του δανειστή που έχουν προσβληθεί εξαιτίας της ανώμαλης εξέλιξης*

Παράδειγμα : *ο Α είναι γιατρός και υπόσχεται στον Β μια εγχείρηση. Η εγχείρηση γίνεται και ο Α ξεχνάει στην κοιλιά του Β ένα ψαλίδι. Αυτό προκαλεί αιμορραγία κλπ και υποβάλλεται σε νέα εγχείρηση. Εν προκειμένω έχουμε πλημμελή εκπλήρωση. Θα εφαρμόσουμε αναλογικά το άρθρο 382 ΑΚ. Υπαναχώρηση , αμοιβαία απόσβεση υποχρεώσεων. Δεν θα καταβάλει το τίμημα δηλαδή την αμοιβή του ιατρού. Θα ζητήσει αποζημίωση για την περαιτέρω ζημια.*

Κύκλοι διαφέροντος :

- **Μικρό** θετικό διαφέρον : η αξία της ίδιας της παροχής
- **Μεγάλο** θετικό διαφέρον : ότι απορρέει από την ίδια την παροχήν
- **Υπερθετικό** διαφέρον : η αξία άλλων αγαθών του δανειστή που διακυβεύονται εξαιτίας της ανώμαλης εξέλιξης της παροχής (πχ υγεία, σωματική ακεραιότητα)

Υπερημερια οφειλέτη

- Ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (374 ΑΚ)
- Υπερημερια του οφειλέτη και ως δανειστή (355)
- Αποζημίωση για καθυστέρηση + Παροχή - Αντιπαροχή
- Τάξη εύλογης προθεσμίας / έλλειψη συμφέροντος δανειστή / οριστική άρνηση οφειλέτη -> εξομοίωση με υπαίτια αδυναμία (αποζημίωση/ υπαναχώρηση + εύλογη αποζημίωση)

11/11/2024

Λιάππης - Αστική ευθύνη

Όταν έχουμε μια προυφισταμενη ενοχική σχέση , αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώσει ή δεν εκπληρώσει προσηκόντως ευθύνεται έναντι του δανειστή. Γιατί συμβαίνει αυτό;

Ο βαθύτερος **λόγος** της **ευθύνης** από **προυφισταμενη σχέση** είναι ότι **διαψεύδεται η εμπιστοσύνη του αντισυμβαλλόμενου** ότι θα τηρήσει τις υποχρεώσεις του. Αφού δεσμεύεται δημιουργεί στον άλλον την εμπιστοσύνη ότι θα ανταποκριθει σε αυτή τη δέσμευση. Η αστική ευθύνη προστατεύει τον δανειστή από τον ασυνεπή οφειλέτη που δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του από προυφισταμενη σχέση. Έχει την **εύλογη προσδοκία** ότι θα πάρει μια παροχή και θα την πάρει με τον προσήκοντα τροπο. Βρισκόμαστε σε ένα περιβάλλον όπου **προϋπάρχει μια δέσμευση <** ***pacta sunt servanda***

Στην **αδικοπρακτικη** ευθύνη αυτό δεν συμβαίνει. Δεν βρισκόμαστε σε προυφισταμενη ενοχική σχέση. Ο ζημιωθείς δεν προστατεύεται απλά και μόνο επειδή ζημιώθηκε («οποίος ζημιώσει κάποιον παράνομα και υπαίτια οφείλει να τον αποζημιώσει»). Ο λόγος είναι για να *προστατεύσει έννομα αγαθά τα οποία από την συμπεριφορά των συναλλασσομένων μπορεί να τεθούν σε κίνδυνο κατά τέτοιο τροπο ώστε να μπορεί να προκληθεί και ζημιά.* Ο λόγος είναι η **προστασία έννομων αγαθών που μπορούν να τεθούν σε κίνδυνο λόγω της συμπεριφοράς των συναλλασσομένων.** Άρα εδώ έχω **έννομα αγαθά που χρήζουν προστασίας.** Η ζημία είναι αποτέλεσμα προσβολής έννομων αγαθών που κρίνονται προστατευτεα.

Παράδειγμα : Δύο αλιευτικά σκάφη, το ένα λύθηκε και έπεσε στο διπλανό και το ζημίωσε, προκάλεσε φθορές. Εδώ δεν υπάρχει προυφισταμενη ενοχή ανάμεσα στους ιδιοκτήτες των σκαφών. Βρισκόμαστε στην αδικοπρακτικη ευθύνη. Δεν τηρήθηκε η **επιμέλεια** που απαιτείται στην **συγκεκριμένη μορφή δραστηριότητας** (ναυτική τέχνη). Ενήργησε απρόσεκτα άρα από αμέλεια. Ενήργησε παράνομα; Τα δικαστήρια ορθώς δέχτηκαν ότι υπάρχει ευθύνη βάσει του άρθρου 914. Έχουμε **προσβολή του εννόμου αγαθού της κυριότητας.** Δεν έδεσε σωστά, λύθηκε, έπεσε στο διπλανό και προκάλεσε φθορές. Προσβλήθηκε η κυριότητα.

Άρα: **1. προσβολή απόλυτου δικαιώματος**

Παράδειγμα : Βλ προηγούμενα μαθήματα το παράδειγμα με το **ανθοπωλείο**. Οι δράστες παρέλειψαν να διακόψουν τη λειτουργία του αερόθερμου και καταστράφηκε το ανθοπωλείο, το εμπόρευμα κλπ. Προσβλήθηκε απόλυτο δικαίωμα. Για αυτό είναι παράνομη.

Η **παρανομία** στο ΑΚ 914 έχει **ειδικό σημασιολογικό φορτίο, ειδικό νόημα**. Δεν είναι κάθε συμπεριφορά που αντίκειται σε κάποιον κανόνα δικαίου παράνομη με την έννοια του άρθρου 914.

Σε άλλες έννομες τάξεις έχει τη μορφή **περιπτωσιολογίας**. Όταν ο νομοθέτης έχει να ρυθμίσει ένα ζήτημα, πολλές φορές τίθεται το ζήτημα αν θα θεσπίσει ειδικούς περιπτωσιολογικούς ή κανόνες γενικούς και αφηρημένους, κανόνες υψηλής αφαίρεσης. Για παράδειγμα, **περιπτωσιολογικό** είναι το σύστημα ευθύνης από **παράβαση προυφισταμενης ενοχής.**

Στη δίκη μας έννομη τάξη, **δεν είναι περιπτωσιολογικό το σύστημα της αδικοπρακτικης** ευθύνης. Το 914 καλείται πολλές φορές **«λευκός κανόνας».** Δεν μπορεί να σταθεί μόνος του χρειάζεται κι άλλος **κανόνας** από τον οποίο απορρέει η **ανάγκη προστασίας του εννομου αγαθού** που προσβάλλεται.

Προϋποθέσεις 914 ΑΚ :

- *Ανθρώπινη συμπεριφορά (πραξη ή παράλειψη)*
- *Παράνομο*
- *Ζημία*
- *Αιτιώδης Συνάφεια*
- *Υπαιτιότητα*
- *Ικανότητα προς καταλογισμό*

Παρανομία : τρεις κατηγορίες περιπτώσεων

1. ***Προσβολή απόλυτου δικαιώματος***
2. ***Προσβολή έννομα προστατευόμενου αγαθού, που δεν αποτελεί απόλυτο δικαίωμα***
3. ***Παραβίαση υποχρέωσης πρόνοιας που απορρέει από την καλή πίστη (288)***

Ενώ το σύστημα του άρθρου 914 δεν εξναι περιπτωσιολογικό, η **επιστήμη** προκειμένου να καταστήσει ευκολότερη την εφαρμογή του έχει διαμορφώσει **3 περιπτώσεις εξειδίκευσης της έννοιας του παράνομου.**

Υπαιτιότητα, πρόκληση ζημιάς, αιτιώδης συνάφεια (κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να έχει την ικανότητα να προκαλέσει τη ζημιά)

Ανθρώπινη συμπεριφορά (πράξη ή παράλειψη) :

- **Θετική πράξη :** Ο δράστης, ζημιωσας ενεργεί και προκαλεί ζημιά.
- **Παράλειψη** : Δυσχέρειες

Για να είναι **νομικά σημαντική η παράλειψη πρέπει ο δράστης να οφείλει να ενεργήσει, να οφείλει την παραλειπόμενη πράξη.** Η παράλειψη αποτελεί νομικά κρίσιμη ανθρώπινη συμπεριφορά όταν υπάρχει παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.

Άρα : **Παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας**

Προηγούμενη επικίνδυνη ενέργεια : Οποίος δημιουργεί μια επικίνδυνη κατάσταση πρέπει να φροντίσει να **αποσιωπήσει την πραγμάτωση του κινδύνου που προκάλεσε**. Αυτό θεμελιώνεται στην **καλή πίστη.** Το άρθρο 288 αφορά το πως πρέπει να ενεργει ο οφειλέτης στο πλαίσιο μιας προυφισταμενης ενοχής. Διατυπώνει όμως και την γενική αρχή της καλής πίστης. Άρα για να θεμελιώσουμε στο ισχύον δίκαιο την υποχρέωση αυτή ανατρέχουμε στην αρχή της καλής πίστης.

Παράδειγμα με κρεοπωλείο : Προσβολή απόλυτου δικαιώματος, της σωματικής ακεραιότητας. Προέρχεται όμως από πράξη ή παράλειψη;

+προστηση 922

Σύμβαση εργασίας : από εδώ απορρέει η *υποχρέωση εκπαίδευσης του προσωπικού*

Αυτή η υποχρέωση ενεργεί λόγω της *σχετικότητας* της ενοχής μεταξύ τους.

Εδώ λόγω της σχέσης, με τα συγκεκριμένα δεδομένα υπάρχει μια **εγγυητική λειτουργία.** Εγγυάται από την ανάθεση που του έκανε ο επιχειρηματίας, έχει έναν εγγυητικό ρόλο ότι η επιχείρηση θα λειτουργεί σωστά. Παραλείποντας να εκπαιδεύσει σωστά της υπάλληλο, ***λόγω της εγγυητικής του θέσης, παραλείπει να ενεργήσει τους κανόνες ασφαλείας παραλείπει οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια.*** Η παράλειψη της τήρησης των κανόνων ασφαλείας έχει αποτέλεσμα την προσβολή της σωματικής ακεραιότητας της υπαλλήλου, προσβάλει το απόλυτο δικαίωμα στην υγεία και την σωματική ακεραιότητα.

Προσβολή έννομα προστατευόμενου αγαθού

Η επέμβαση του ζημιωσαντος στα αγαθά του ζημιωθεντος είναι τέτοια που **δικαιολογεί** την ευθύνη του λόγω αδικοπραξίας **χωρίς** να προσβάλει απόλυτο δικαίωμα.

Το 914 αποτελεί λευκό κανόνα δικαίου και δεν δίνει μόνο του την απάντηση στο τι είναι παράνομη συμπεριφορά. Μας σπρώχνει να αναζητήσουμε αυτές τις τρεις κατηγορίες στην υπόλοιπη έννομη τάξη, και σε άλλους κανόνες δικαίου.

Έννομο αγαθό που προσβάλλεται μπορεί να είναι η **περιουσία**, δηλαδή η οικονομική κατάσταση κάποιου συναλλασσομένου (όχι η ιδιοκτησία / κυριότητα). Μπορεί κάποιος να υποστεί ζημια χωρίς να υφίσταται προσβολή απόλυτου δικαιώματος.

Παράδειγμα (από νομολογία) : *Ο τηλεοπτικός σταθμός Α απασχολεί έναν δημοσιογράφο μεγάλης αναγνωρισιμότητας, τον Δ, που κάνει που μεγάλα νούμερα τηλεθέασης. Ο τηλεοπτικός σταθμός Β θέλει να τον εντάξει στο δυναμικό του.*

- *Σύμβαση Α - Δ*
- *Ο Β προσεγγίζει τον Δ, όσο είναι ακόμα ενεργή η σύμβαση, και του κάνει πρόταση να συνεργαστούν. Ο Δ δέχεται και συνάπτει μια σύμβαση με τον Β. Πριν λήξει η σύμβαση με τον Α αρχίζει να συνεργάζεται με τον σταθμό Β.*

Τίθενται πολλά ζητήματα. Ένα πρώτο ζήτημα είναι η **παραβίαση της προυφισταμενης ενοχικής σχέσης.** Ο σταθμός Α υφίσταται **περιουσιακή ζημία**. Εδω δεν μας ενδιαφέρει η ενδοσυμβατικη ευθυνη αλλά πρέπει να δούμε αν μπορεί ο Α να στραφεί κατά του Β με τους κανόνες περί **αδικοπραξιας**. Εδώ έχω **απόσπαση εργατικού δυναμικού και με αυτό τον τροπο προκαλείται ζημιά.** Δεν προσβάλλεται απόλυτο δικαίωμα, αλλά η περιουσία, δηλαδή το σύνολο των οικονομικών στοιχείων μιας υποχρέωσης. Εδώ καλείται σε εφαρμογή το άρθρο 919 ΑΚ.

Παραβίαση κανόνων πολεοδομικής νομοθεσίας:

Παράδειγμα : *Κάποιος χτίζει έναν όροφο παραπάνω παραβιάζοντας την πολεοδομική νομοθεσία και* ***κόβει τη θέα σε γειτονικό ακίνητο.*** *Μειώνεται η οικονομική του αξία λόγω αυτού. Πρέπει να δούμε αν υπάρχει προστασία. Ο παραβιαζόμενος κανόνας δικαίου είναι πολεοδομικός κανόνας. Πρέπει να δω τι προστατεύει ο σχετικός κανόνας/ η σχετική νομοθεσία.*

Η πολεοδομική νομοθεσία ρυθμίζει την εύρυθμη λειτουργία των πόλεων, την πολεοδομική ευταξία κλπ. Προστασία υπερατομικών αγαθών. *Φορέας είναι η* ***ολότητα****, το σύνολο, όχι έκαστος εξ ημών. Πρέπει να δούμε αν εμπίπτει εδώ η προστασία του γείτονα. Αν δεχτούμε ότι οι σχετικές διατάξεις προστατεύουν μόνο υπερατομικά έννομα αγαθά* ***δεν*** *μπορούμε να θεμελιώσουμε αδικοπρακτικη ευθύνη.*

12/11/2024

Παράνομη συμπεριφορά με την έννοια του άρθρου 914 είναι, εκτός από την προσβολή απόλυτου δικαιώματος (πχ κυριότητα, υγεία, σωματική ακεραιότητα) , και η προσβολή έννομα προστατευόμενου αγαθού, συμφέροντος που δεν έχει αναχθεί σε απόλυτο δικαίωμα.

—> **ΑΠ 946/2018**

Παράνομη συμπεριφορά –> ***παραβίαση υποχρέωσης πρόνοιας***

Προκύπτει από **άγραφο** κανόνα. Η υποχρέωση πρόνοιας στηρίζεται στην αρχή της **καλής πίστης.** Η παραβίαση υποχρέωσης πρόνοιας εμπίπτει στην έννοια του παράνομου του άρθρου 914.

Παράδειγμα : *Σε έναν κινηματογράφο κατά τη διάρκεια της προβολής υπάρχει σκοτάδι για να μπορεσει κανεις να δει την ταινία. Μπορεί να χρειαστεί να σηκωθεί καποιος. Πρέπει να υπάρχει μέριμνα για να αποτραπεί ο κίνδυνος να πέσει κάποιος. Ισως τεθεί κάποιο θέμα ασφαλείας και τεθεί σε κίνδυνο η σωματική ακεραιότητα των θεατών. Ο ιδιοκτήτης του κινηματογράφου έχει υποχρέωση πρόνοιας να αποσιωπήσει τον κίνδυνο πρόκλησης τραυματισμού. Αν ο ιδιοκτήτης του κινηματογράφου παραλειψει να αποσιωπήσει τον κίνδυνο, εφαρμόζοντας για παράδειγμα ένα σύστημα φωτισμού που αποσιωπεί τον κίνδυνο παραβιάζει μια* ***υποχρέωση πρόνοιας και ασφαλείας που πηγάζει από την καλή πίστη.***

Άρθρο 919 ΑΚ : Προσβολή των χρηστών ηθών

Υπάρχουν ομοιότητες και διάφορες μεταξύ αυτού του άρθρου και του άρθρου 914. Θα λέγαμε, κοιτάζοντας τις διάφορες τους, ότι η λειτουργία του άρθρου 919 ΑΚ είναι **συμπληρωματική** του άρθρου 914 ΑΚ.

Ομοιότητες :

1. Πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για **αδικοπρακτικη** ευθυνη, χωρίς προηγούμενη συμβατική σχέση, εξωσυμβατικη
1. Και οι δύο κανόνες προβλέπουν υποχρέωση **αποζημίωσης**

Βασικές διάφορες :

1. **Υπαιτιότητα** : το άρθρο 919 δεν αρκείται σε αμέλεια. Απαιτεί **πρόθεση, δόλο**. Το 914 εφαρμόζεται ακόμα και αν η παράνομη ζημιογόνος συμπεριφορά αποδίδεται απλώς σε αμέλεια . **Στο 919 οι απαιτήσεις της υπαιτιότητας είναι πιο υψηλές.** Πρέπει ο δράστης να ενεργει με *πρόθεση βλάβης* του ζημιωθεντος. Στο 914 δεν απαιτείται δόλος. Αρκεί και αμέλεια.
2. **Χρηστά ήθη** : στο άρθρο 919 αρκεί να υπάρχει αντίθεση στα χρηστά ήθη, δηλαδή σε μια εντελώς αόριστη νομική έννοια, έναν άγραφο κώδικα συμπεριφοράς που δεν έχει

καν ευθέως νομικο χαρακτήρα. Πρέπει και αρκεί να έχει η πραξη μια **ηθική απαξία** στο 919.

Για να θεμελιωθεί ευθυνη αρκεί και απαιτείται ηθική απαξία, δεν αρκεί αμέλεια αλλά απαιτείται δόλος. Ο δόλος επιτείνει τη ηθική απαξια και θεμελιώνεται ευθύνη προς αποζημίωση.

- *914 ΑΚ: οποιοδηποτε πταίσμα, παράνομη συμπεριφορά*
- *919 ΑΚ : πρόθεση , αντίθεση στα χρηστά ήθη*

Η **προοπτική** ότι η συμπεριφορά κάποιου μπορεί να τον οδηγήσει στο να **αποκαταστήσει** τη ζημια κάποιου αλλου, επηρεάζει τη **συμπεριφορά** του. Οι συναλλασσόμενοι θέλουν να αποφύγουν την **αρνητική συνέπεια** του να κληθούν να πληρώσουν αποζημίωση και άρα επηρεάζεται η συμπεριφορά τους. Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στη συμπεριφορά μας για να μην προκαλέσουμε ζημιές και να μην κληθούμε να τις αποκαταστήσουμε.

Ισορροπια —> Άρα, ολοι αυτοι οι κανόνες πρέπει να **ισορροπήσουν** ανάμεσα στην **προστασια** του **ζημιωθεντος** (υφίσταται βλάβη στα έννομα αγαθά του από την επέμβαση του δράστη) αλλά να μην παραβλέπουν την ανάγκη να αφεθεί ένα **περιθώριο ελευθερίας στη δράση.** Πρέπει να βρεθεί ισορροπια.

Οταν καποιος ενεργει και προκαλεί αρνητικές συνέπειες σε κάποιον άλλον είναι ένα είδος **περιορισμού** το να τον βάλεις να πληρώσει αποζημίωση.

Παράδειγμα : *Ο δημοσιογράφος Δ εργάζεται στον σταθμό Τ1. Είναι πολύ καλός και πετυχαίνει μεγάλα νούμερα τηλεθέασης. Ο σταθμός Τ2 τον προσεγγίζει ενόσω είναι ακόμα ενεργή η σύμβαση Δ-Τ1, με μια ελκυστική προσφορά και τελικά ο Δ πηγαίνει στον σταθμό Τ2. Μετά την αποχώρηση του Δ, ο σταθμός κάνει μικρότερα νούμερα τηλεθέασης και άρα, υφίσταται μείωση της περιουσίας του (υφίσταται ζημια)*

<u>Υπάρχει αδικοπραξία;</u>

Έχουμε ζημια και πρέπει να δούμε αν είναι αποκαταστατεα και αν οφείλει ο σταθμός Τ2 να ανορθώσει τη ζημια. Θίγεται η **περιουσία** του σταθμού Τ1 γιατί χάνονται έσοδα. Αυτο προσβάλει ένα **οικονομικό συμφέρον.** Άλλο όμως οικονομικό συμφέρον και οικονομικό συμφέρον αναγνωριζόμενο από την έννομη τάξη ως περιεχόμενο δικαιώματος. Ευθύνη με βάση το άρθρο **914 δεν υπάρχει.** Όμως αυτο που κάνει ο σταθμός Τ2 είναι σίγουρα προβληματικό.

Ο Τ2 δεν δεσμεύεται από τη σύμβαση, δεν είναι συμβαλλόμενος στη σύμβαση Τ1-Δ. Πρέπει να αναζητήσουμε αλλου ευθυνη.

Η ευθυνη περιορίζει την οικονομική ελευθερία. Ο σταθμός Τ2 είναι καταρχήν **ελεύθερος να προσεγγίσει όποιον δημοσιογράφο θέλει** και αν πετύχει όρους σύμβασης/ εργασίας που τον ικανοποιούν μπορεί να επιτύχει τη σύναψη σύμβασης.

Η απειλή της αστικής ευθύνης αποτελεί περιορισμό της οικονομικής ελευθερίας και γενικά της ελεύθερης δράσης.

Το παράδειγμα εντάσσεται σε μια ευρύτερη κατηγορία που λέγεται **αθέμιτη απόσπαση εργατικού δυναμικού.** Για να θεμελιωθεί ευθυνη βασει του άρθρου 919 σε αυτες τις περιπτώσεις πρέπει η συμπεριφορά και οι ειδικές συνθήκες της καθε περίπτωσης να προσδίδουν **ηθική απαξια** στη συμπεριφορά (+να θέλει να βλάψει τον ανταγωνιστή του).

Παράδειγμα : *Ο Π είναι ιδιοκτήτης ενός αντικειμένου αξίας, για παράδειγμα ενός πίνακα ζωγραφικής. Θέλει να πουλήσει τον πίνακα. Συναπτει με τον Α σύμβαση πώλησης και συμφωνούν ότι θα πρέπει ο Π να παραδώσει τον πίνακα σε 3 μήνες (μπορουν να συμφωνήσουν μεταγενέστερο χρόνο παράδοσης, δεν τίθεται θέμα). Ένας φίλος του Α, ο Α1 που γνωρίζει ότι ο Α έχει αγοράσει τον πίνακα, προσεγγίζει τον Π και του προσφέρει περισσότερα λεφτά για να αγοράσει τον πίνακα. Ο Π συναπτει με τον Α1 μια νέα σύμβαση πώλησης. Μεταβιβάζει τον πίνακα και μάλιστα τον παραδίδει. Ο Α1 γίνεται κύριος, ενώ ο Α δεν είχε γίνει (αφού δεν είχε παραδοθεί).*

Ο Α έχει απαιτήσεις κατά του Π από τη σύμβαση πώλησης (να παραδώσει το πράγμα και να μεταβιβάσει την κυριότητα του πίνακα).

—> Αδυναμία παροχής

Η πώληση είναι αμφοτεροβαρής σύμβαση (380επ). Έστω ότι ο Α δεν έχει καταβάλει το τίμημα. Έχει διαφορά δικαιώματα (υπαναχώρηση, αποζημίωση αν αποδείξει ζημια κλπ). Έχει κάποιες αξιώσεις για την προστασια των συμφερόντων του έναντι του Π. Όμως η κυριότητα και νομή του πίνακα βρίσκονται στον Α1.

Ο Α με τον Α1 με βάση τα δεδομένα δεν συνδέονται νομικα, **δεν υπάρχει κάποια έννομη σχέση** μεταξύ τους. Άρα το δικαιο των συμβάσεων δεν μας δίνει απάντηση για το πρόβλημα που ανακυπτει σε αυτή τη σχέση πρέπει να δούμε αν η αδικοπραξια δίνει λύση στο πρόβλημα.

Αδικοπραξια με την εννοια του **914 δεν υπάρχει.** Δεν φαίνεται να υπάρχει **παράνομη** πραξη. Αν θεωρήσουμε ότι προσέβαλε κάτι ο Α1 είναι τα δικαιώματα από τη σύμβαση πώλησης, όμως αυτά είναι **σχετικά**, μόνο μεταξύ των μερών. Ούτε προσβολή έννομα προστατευόμενου αγαθού δεν έχουμε , δεν υπάρχει κάποιος ειδικός κανόνας. Ούτε παραβίαση της υποχρέωσης πρόνοιας ταιριάζει εδώ. Άρα το 914 δεν παρέχει κάποιο δικαίωμα στον Α.

Πρέπει να δούμε το άρθρο **919**. Μας επιβάλλει να εξετάσουμε τα επίμαχα συμβάντα υπό το πρίσμα δύο βασικών προϋποθέσεων. Απαιτείται βεβαιως ανθρώπινη συμπεριφορά, πρόκληση ζημιάς, αιτιώδης συνάφεια κλπ. Όμως εστιάζουμε σε 2 βασικά σημεία : **πρόθεση βλάβης και αντίθεση στα χρηστά ήθη.** Εδώ έχουμε πρόθεση πρόκλησης βλάβης . Αυτο καθιστά και τη συμπεριφορά του Α αντίθετη στα χρηστά ήθη. Η πραξη έχει μια ηθική απαξια. Άρα, θεμελιώνεται αξίωση αποζημίωσης του Α κατά του Α1. Πληρούται το πραγματικό του άρθρου 919.

Σε τι συνίσταται η αποζημίωση;

—> **297 ΑΚ**

Εδάφιο β : Κάνει λόγο για αποκατάσταση της προηγούμενης κατάστασης. Όμως, δεχόμαστε ερμηνευτικά ότι αναφέρεται σε οποιαδήποτε περίπτωση **αυτούσιας** αποζημίωσης, αποζημίωσης σε είδος, μη χρηματικής ακόμα και αν δεν είναι κατ ακριβολογία αποκατάσταση της προηγούμενης κατάστασης.

Ο Α για να ικανοποιηθεί το συμφέρον του θέλει να πάρει την **κυριότητα**. Μπορεί η αυτούσια αποζημίωση (in natura) να έγκειται σε μεταβίβαση της κυριότητας.

Η σε είδος καταβαλλόμενη / αυτούσια αποζημίωση είναι υποχρέωση σύναψης μιας δικαιοπραξίας, και συγκεκριμένα αυτής του 1034 ΑΚ (+ καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως 949 ΚΠΟΛΔ). Η δικαιοπραξία του άρθρου 1034 είναι σύμβαση. Άρα ο Α1 θα **καταδικαστεί σε δήλωση βουλήσεως**. Η δικαστική απόφαση έχει θέση δήλωσης βουλήσεως/ πλασματική δήλωση βουλήσεως. Ο Α πρέπει να αποδεχθεί αυτή τη δήλωση βουλήσεως για να καταρτιστεί η σύμβαση. ***Άρα, καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως + αποδοχή της δήλωσης για να καταρτιστεί η σύμβαση.***

19/11/2024 Χριστοδούλου

Τριμερείς συμβατικές σχέσεις

Οι τριμερείς σχέσεις είναι ο **«σταύρος»** του ενοχικού δικαίου. Στις τριμερείς σχέσεις δοκιμάζεται η **σχετικότητα** των ενοχών άρα δημιουργούνται κάποιες **δυσκολίες**.

Εκχώρηση:

Η εκχώρηση, είναι η μεταβίβαση μιας απαίτησης (ενεργητική μεριά της ενοχής).

Για παράδειγμα : Δ1, Ο —> η απαίτηση μεταβαίνει στον Δ2

Βασική προϋπόθεση όλου του κεφαλαίου είναι η εξοικείωση με την ορολογία.

- **Εκχωρητής (*παλιός δανειστής*)**
- **Εκδοχεας (*νέος δανειστής)***

Με βάση αυτά η εκχώρηση είναι μια σύμβαση μεταξύ εκχωρητή και εκδοχέα με την οποία ο εκχωρητής μεταβιβάζει στον εκδοχέα μια προυφισταμενη απαίτηση του κατά του οφειλέτη.

Εκχώρηση : σύμβαση μεταξύ παλαιού και νέου δανειστή (!)

Υποσχετική ή εκποιητική σύμβαση ;

Οποιαδήποτε δικαιοπραξία με την οποία **αλλοιώνεται** μια προυφισταμενη έννομη σχέση, ενέχει **εκποίηση**. Η αλλοίωση μπορεί να έχει πολλές μορφές (κατάργηση κλπ).

Η εκχώρηση είναι μια **ενοχική , αλλά εκποιητική δικαιοπραξία.** Είναι **αναιτιώδης** δικαιοπραξία (455 ΑΚ).

- **Ενοχική**
- **Εκποιητική**

- **Αναιτιώδης**

Παράδειγμα : *ο Δ1 πιστεύει ότι χρωστάει στον Δ2 να του μεταβιβάζει μια απαίτηση κατά του Ο γιατί υπάρχει όρος στη διαθήκη του πατέρα του να μεταβιβάσει μια απαίτηση, όμως η διαθήκη είναι άκυρη.*

Ακόμα και αφού ανακαλυφθεί η **ακυρότητα** της αιτίας ο Δ2 παραμένει δανειστής του Ο.

Αναιτιώδης : απεξάρτηση του κύρους της από την αιτία της

Η έλλειψη της νόμιμης αιτίας στις αιτιωδεις δικαιοπραξίες επιφέρει ακυρότητα. Αν λείπει η νόμιμη αιτία δεν έχουν επέλθει ουδέποτε τα νόμιμα αποτελέσματα. Ο αναιτιωδώς μεταβιβαζων στην περίπτωση που λείπει η νόμιμη αιτία διατηρεί την αξίωση του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Θα ζητήσει ***επανεκχώρηση***

Η **αιτία ως λόγος πλουτισμού** παραμένει πάντα, για αυτό οδηγούμαστε στον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Αναμεταβιβαση —> μεταβίβαση αντιστροφής κατεύθυνσης

Η δεύτερη εκχώρηση, έχει **αιτία μια ενοχή εκ του νόμου.** Το αγαθό, η απαίτηση θα μείνει στα χέρια του αρχικού εκχωρητή γιατί την επανέκτησε μετά νομίμου αιτίας.

460 ΑΚ, Αναγγελια : *Η αναγγελία **απολυτοποιεί τη μέχρι πρότινος σχετική ενέργεια της εκχώρησης** και σαν τέτοια είναι **όρος του ενεργού,** ένας όρος **απολυτοποίησης της.***

Αναγγελία : **οιονεί δικαιοπραξία**

Η αναγγελια ενεργει ανεξάρτητα από τη θέληση του αναγγέλλοντος να επέλθουν τα έννομα αποτελέσματα της.

Όροι του ενεργού / Παράδειγμα --> εμπράγματες δικαιοπραξίες ακινήτων, όρος του ενεργού η μεταγραφή

Η εκχώρηση είναι μια ενοχική, εκποιητική και αναιτιώδης δικαιοπραξία που όμως αναπτύσσει από μόνη της **σχετική ενέργεια** ανάμεσα στα μερη. Για να επεκταθεί έναντι **τρίτων**, και προεχόντως έναντι του **οφειλέτη**, θα πρέπει να **αναγγελθεί**, δηλαδή να λάβει χώρα μια ***οιονεί δικαιοπραξία, μια ανακοίνωση παραστάσεως του γεγονότος της εκχώρησης***.

Επί πολλαπλών εκχωρήσεων υπερισχύει εκείνη που αναγγέλθηκε πρώτη (νικά οποίος αναγγείλει πρώτος).

Παράδειγμα : *Ο Δ1 μεταβιβάζει στον Δ2 μια απαίτηση που έχει κατά του Ο. Η απαίτηση αυτή απορρέει από άκυρη σύμβαση ή έχει ήδη εξοφληθεί. Η απαίτηση δηλαδή, τελικά αποδείχθηκε ανύπαρκτη.*

Έχουμε σύσταση ενοχής η οποία εξελίσσεται ανώμαλα —> παθολογική εξέλιξη (αδυναμία)

467 ΑΚ: Σε περίπτωση εκχώρησης από επαχθή αιτία ο εκχωρητής ευθύνεται **μόνο για την ύπαρξη της απαίτησης.** Σε περίπτωση εκχώρησης από χαριστική αιτία δεν ευθύνεται ούτε για την ύπαρξη της απαίτησης.

«Μόνο για την ύπαρξη» : το άλλο που θα μπορούσε να ευθύνεται είναι η συμπεριφορά του οφειλέτη. **Δεν ευθύνεται για τη συμπεριφορά του οφειλέτη** (μπορεί να είναι κακόπιστος).

Συμπεριφορά οφειλέτη —> Ονομάζεται **«καλοσύνη»** της απαίτησης

Veritas / Bonitas: Υπάρχει από τη μια η **αλήθεια**, η **ύπαρξη** (*veritas*) της απαίτησης και από την άλλη η **καλοσύνη** (*bonitas*) της απαίτησης, για την οποία δεν ευθύνεται.

Εκχώρηση από **χαριστική** αιτία (πχ δωρεά): δεν ευθύνεται **ούτε για την veritas.**

Χαριστική αιτία —> causa minor

Ασυνέπεια εκχωρητή : άρα, ισχύουν οι γενικοί κανόνες για την παθολογική εξέλιξη της ενοχής εκτός αν η εκχώρηση γίνεται από χαριστική αιτία

*εκχώρηση εκ του νόμου : προφανώς δεν υπάρχει ευθυνη του εκχωρητή

Παράδειγμα : *Ο Δ1 μεταβιβάζει στον Δ2 δυνάμει πωλήσεως (513 ΑΚ) μια απαίτηση που έχει κατά του Ο. Η απαίτηση αυτή έχει ήδη εξοφληθεί. Η απαίτηση δηλαδή, τελικά αποδείχθηκε ανύπαρκτη. Ευθύνεται;*

Ο Δ1 φέρει **ευθύνη** απέναντι στον Δ2. Για να ενεργοποιήσουμε την ευθύνη του πωλητή ξεκινάμε από την **πύλη του άρθρου 467 ΑΚ.** Βάσει του **467 ΑΚ, θα θεμελιώσουμε την ευθύνη.** Για να μπορέσουμε να δούμε τι περιεχόμενο έχει η ευθυνη θα πάμε σε ένα **άλλο πλέγμα** διατάξεων, αυτών για την ευθύνη του οφειλέτη. Εδώ βρισκόμαστε στην αδυναμία παροχής, άρα θα πάμε στις γενικές διατάξεις.

ΑΚ 335επ, 362επ, 380επ —> αδυναμία παροχής στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

Άρα : υπαναχώρηση + εύλογη αποζημίωση (387.1)

Παράδειγμα : *Ο Δ1 μεταβιβάζει στον Δ2 μια απαίτηση. Δεν έχει αναγγείλει κανείς στον οφειλέτη Ο. Στη συνέχεια μεταβιβάζει την ίσια απαίτηση στον Δ3, ο οποίος σπεύδει να αναγγείλει στον οφειλέτη.*

- Ο Δ3 απέκτησε την απαίτηση
- Ο Δ1 δεν έχει κανένα δικαίωμα απέναντι στον Ο (όλα αυτά με βάση την αναγγελια !)

Τι δικαιώματα έχει ο Δ2 απέναντι στον Δ1;

Πάλι θα ξεκινήσω από το 467 ΑΚ. Βάσει του **467 ανοίγει η πύλη για την θεμελίωση** της ευθύνης. Για το περιεχόμενο της ευθυνης θα πάμε στις **γενικές διατάξεις της ευθύνης του οφειλέτη** και θα κάνουμε τον σχετικό συλλογισμό. Τεκμαίρεται η υπαιτιότητα του Δ1. Έχουμε επιγενόμενη αδυναμία παροχής.

Εφαρμόζουμε τις σχετικές διατάξεις.

+ ο μη αναγγειλας έχει μια **συνυπαιτιότητα** : άρθρο 300ΑΚ

Ενστάσεις –> Οι ενστάσεις κατά του εκχωρητή τριτενεργούν και κατά του εκδοχέα.

463 ΑΚ: *Ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά του εκχωρητή πριν από την αναγγελία.Ανταπαίτηση, την οποία ο οφειλέτης είχε κατά του εκχωρητή στο χρόνο της αναγγελίας, μπορεί, αν και μη ληξιπρόθεσμη, να την αντιτάξει σε συμψηφισμό κατά του εκδοχέα, αν αυτή έγινε ληξιπρόθεσμη όχι βραδύτερα από την απαίτηση που εκχωρήθηκε.*

*ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος –> αναβλητική ένσταση

Οποιαδήποτε ένσταση προβάλλεται δυνάμει του 463 και τριτενεργει κατά του εκδοχέα περιάγει την ενοχή σε **κατάσταση παθολογικής εξέλιξης** (υπερημερια ή αδυναμία).

Με τον όρο **πλημμελής** εκπλήρωση εννοούμε μια σειρά από μορφές **ανώμαλης** εξέλιξης, ανάμεσα στις οποίες και αυτή η μορφή **δικαιωμάτων τρίτων, εν προκειμενω του οφειλέτη, αντιταξιμων κατά του αγοραστή.** Όταν έχουμε δικαίωμα αντιταξιμο κατά του αγοραστή λέμε ότι το πράγμα ή το δικαίωμα έχει **νομικό ελάττωμα.** (Ορολογία)

25/11/2024

Πολυπρόσωπες ενοχές : ενοχές με περισσότερους δανειστές ή οφειλέτες

Εις ολόκληρον ενοχές : αν και οφείλεται ολόκληρη η παροχή από ή προς έναν από τα μερη εντούτοις θα ***εκπληρωθεί μόνο μια φορά***

Ενεργητική εις ολόκληρον: Ο καθε δανειστής δικαιούται **μόνος του να εναγαγει και να εισπράξει ολοκληρη την παροχή.**

Παθητική : κάθε οφειλέτης υποχρεούται μόνος του αν εναχθεί να πληρώσει την δανειστη. Οι υπόλοιποι έναντι του δανειστή θα **απαλλαγούν**. Υπάρχει όμως δικαίωμα **αναγωγής**.

Μετά την εκπληρωση της ενοχης εις ολόκληρον: ***αναγωγή έναντι αλλήλων,είτε κατά ίσα μερη, ειτε με βάση τη σύμβαση που τους συνδέει***

Στην **ενεργητική αδιαίρετη ενοχή** (απαντάται μόνο σε ενεργητική εκδοχη) ο κάθε συνδανειστης δικαιούται **μόνος του να εναγαγει** όχι όμως και να εισπράξει. Μόνος του χωρίς τη σύμπραξη του αλλου συνδανειστη μπορει να εναγαγει τον οφειλέτη, όμως **είσπραξη μόνο απο όλους από κοινου τους δανειστές.**

Επιτακτική ανάγκη να οριστούν ερμηνευτικοί κανόνες ενδοτικού δικαίου

Πολυπρόσωπη ενοχή : δεν παύει να είναι μια ενοχή, να συγκροτεί μια **ενότητα**. Πως επενεργούν τα διάφορα γεγονότα που επηρεάζουν την τύχη της;

Τα γεγονότα τα οποία συντρέχουν στο πρόσωπο του καθενός συνδανειστή ή συνοφειλέτη ενεργούν **υποκειμενικώς** (αφορούν μόνο τον ίδιο) ή **αντικειμενικώς** (ωφελούν και βλάπτουν τους άλλους) ;

Κριτήριο :

- Περισσότεροι δανειστές ή οφειλέτες
- Διαιρέτη ή αδιαίρετη παροχή (αν μπορεί να κατατιμηθεί σε περισσότερα μέρη χωρίς να παραποιηθεί η ουσία της)

Παραδείγματα :

- Χρηματική παροχή–> διαιρέτη
- Βάζο –> αδιαίρετη
- Ακίνητο –> αδιαίρετη παροχή, ακόμα και αν είναι «άρτιο» (γιατί θα είναι διαφορετική η αξία του κάθε άρτιου μέρους)
- 100 λίτρα λάδι –> διαιρέτη
- Ένα συναρμολογούμενο επιπλο –> αδιαίρετη

Κριτήριο —> ***η αντίληψη των συναλλαγών***

Το αν μια παροχή, ως παροχή διαιρείται ή όχι, είναι καταρχήν θέμα **αντικειμενικό**, απόκειται σε ένα αντικειμενικό κριτήριο, την **αντίληψη των συναλλαγών**. Το αν θα γεννηθεί από αυτήν **ενοχή** και τι **είδους** είναι **υποκειμενικό** ζήτημα, διότι εν τελει υπόκειται στη **βούληση των μερών** (παρόλο που έχουμε κάποιους ερμηνευτικούς κανόνες).

Η διαιρέτη παροχή αποτελεί εν αμφιβολία αντικείμενο διαιρέτης ενοχής,είτε ενεργητικώς, είτε παθητικώς.

480 ΑΚ: Αν περισσότεροι οφείλουν διαιρετή παροχή ή αν περισσότεροι έχουν δικαίωμα σε διαιρετή παροχή, σε περίπτωση αμφιβολίας κάθε οφειλέτης έχει την υποχρέωση να καταβάλει και κάθε δανειστής έχει το δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος.

Εξαιρέσεις:

- **477 ΑΚ**: *Αν κάποιος με σύμβαση που συνάπτει με το δανειστή υποσχεθεί την εκπλήρωση ξένου χρέους, ο οφειλέτης δεν απαλλάσσεται αλλά παράγεται πρόσθετη ενοχή αυτού που υποσχέθηκε, εφόσον δεν προκύπτει σαφώς το αντίθετο.*
- **926 ΑΚ**: *Αν από κοινή πράξη περισσοτέρων προήλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται παράλληλα περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρον. Το ίδιο ισχύει και αν έχουν ενεργήσει περισσότεροι συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να εξακριβωθεί τίνος η πράξη επέφερε τη ζημία.*

Άρα : διαιρετή παροχή —-> διαιρετή ενοχή 480 ΑΚ

Αδιαίρετη παροχή - 494 ΑΚ: Αν *περισσότεροι οφείλουν αδιαίρετη παροχή εφαρμόζονται οι διατάξεις της οφειλής εις ολόκληρον.Η αδιαίρετη παροχή γίνεται διαιρετή, αν μετατράπηκε σε χρηματική. Αλλά αν η αδιαίρετη παροχή γίνει αδύνατη από πταίσμα ή κατά την υπερημερία ενός ή μερικών από τους οφειλέτες, αυτοί ενέχονται εις ολόκληρον ενώ οι λοιποί ελευθερώνονται από την ενοχή.*

Αν είναι περιεχόμενο **παθητικώς πολυπρόσωπης** ενοχής (αν την οφείλουν περισσότεροι συνοφειλετες) γεννά **εις ολόκληρον παθητική ενοχή.**

Παράδειγμα : *Ο Α και ο Β πωλούν στον Α έναν σπάνιο πίνακα ή ένα αυτοκίνητο τύπου (ενοχή γένους) Mercedes. Παρόλο που είναι ενοχή γένους είναι αδιαίρετη παροχή.*

Κατά ποιου πρέπει να στραφεί; → Μπορεί ο αγοραστής να στραφεί μόνο κατά του Α και να ζητήσει την εκπληρωση της παροχής, γιατί έχουμε να κάνουμε με μια αδιαίρετη ενοχή, άρα μπορεί να στραφεί κατά του ενός.

Περισσότεροι συνδανειστες : **αδιαίρετη** ενοχή

495 ΑΚ: *Αν περισσότεροι έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν αδιαίρετη παροχή, εφόσον δεν είναι από το νόμο ή από δικαιοπραξία δανειστές εις ολόκληρον ο οφειλέτης χρωστά την παροχή μόνο σε όλους μαζί και κάθε δανειστής έχει το δικαίωμα να απαιτήσει μόνο την παροχή προς όλους.Γεγονός που επήλθε στο πρόσωπο ενός από τους δανειστές ούτε ωφελεί ούτε βλάπτει τους λοιπούς.*

Ο καθένας μπορεί να αξιώσει ολόκληρη την παροχή αλλά δεν δικαιούται να την εισπράξει μόνος του. Δικαιούται να αξιώσει την καταβολή της και στους άλλους συνδανειστές.

Παράδειγμα, πολυμερής αγορά : 513 ΑΚ, πώληση ενός αυτοκινήτου 100.000€

- Α1 Α2 αγοραστές
- Π πωλητής

Παθητικώς πολυπρόσωπη ενοχή για το τίμημα και σαν τέτοια είναι διαιρέτη. Ο πωλητής έχει δυο χωριστές αξιώσεις, η καθεμία για 50.000€. Δυο διακριτές ενοχές με **κοινή αιτία.**

Το αμάξι είναι μια **αδιαίρετη** παροχή με περισσότερους **δανειστές**. Έχουμε αδιαίρετη ενοχή. Ο καθένας μπορεί μόνος του εναγάγει τον Π, όμως θα αξιώσει την **μεταβίβαση και προς τους δυο.**

Αντικειμενική ή υποκειμενική ενέργεια των γεγονότων που επηρεάζουν την τύχη της ενοχής.

Υποκειμενική ενέργεια —> ο κανόνας

Στην **διαιρέτη** ενοχή δεν τίθεται θέμα. Αφού είναι διαιρετές μερίδες και γεννώνται χωριστά μερίδια, παρόλο που έχουμε κοινή αιτία τα γεγονότα **ωφελούν και βλάπτουν μόνο εκείνον που αφορούν εκτός αν θίξουν την κοινή αιτία.**

Καταρχήν τα γεγονότα έχουν υποκειμενική ενέργεια, ωφελούν και βλάπτουν αυτον που αφορούν. Η αρχή της σχετικότητας των ενοχών και γενικότερα η αρχη της αυτονομίας της ιδιωτικής βουλήσεως επιβάλει από την συμπεριφορά μου να μην θίγονται τρίτοι.

Υπάρχουν όμως **εξαιρέσεις**, γεγονότα ωφελούν τους άλλους.

Γεγονότα που χειροτερεύουν την θέση του οφειλέτη ενεργούν υποκειμενικώς.

Γεγονότα που ωφελούν την θέση του οφειλέτη ενεργούν αντικειμενικά καταρχήν.

Άρα : **Ευμενή** για τον οφειλέτη γεγονότα ενεργούν **αντικειμενικά**, δηλαδή προκαλούν βελτίωση, είτε της θέσης των λοιπών συνοφειλετων, είτε προκαλούν βελτίωση και απέναντι στους λοιπούς συνδανειστες. **Δυσμενή** γεγονότα ενεργούν μόνο **υποκειμενικά** δηλαδή σε βάρος του συγκεκριμένου οφειλέτη.

483 ΑΚ: *Η καταβολή που έγινε από ένα συνοφειλέτη απαλλάσσει και τους λοιπούς. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση δόσης η υπόσχεσης αντί καταβολής, δημόσιας κατάθεσης, ανανέωσης και συμψηφισμού.Απαίτηση ενός από τους συνοφειλέτες δεν μπορεί να προταθεί σε συμψηφισμό κατά του δανειστή από τους λοιπούς.*

484 ΑΚ: Η άφεση χρέους προς ένα από τους οφειλέτες ισχύει και για τους λοιπούς μόνο εφόσον συμφωνήθηκε με τέτοιο σκοπό. Το ίδιο ισχύει και για την παροχή προθεσμίας σε έναν από τους οφειλέτες.

485 ΑΚ: Η υπερημερία του δανειστή απέναντι σε έναν από τους οφειλέτες ενεργεί υπέρ όλων.

«Μόνο εφόσον συμφωνήθηκε» άρα εν *αμφιβολία ΟΧΙ*

Παράδειγμα : *Ο Μ1 υπόσχεται προς τον Μ2 ότι ο Τ, ένας τρίτος θα του καταβάλει 1000€. Ισχυρά το υπόσχεται; Είναι ισχυρή η συμφωνία τους;*

Η σύμβαση σε **βάρος τρίτου** (415 ΑΚ) είναι **ισχυρή**, με την έννοια όχι ότι οφείλει ο τρίτος, αλλά ότι ***ευθύνεται ο υποσχεθείς αν δεν καταβάλει ο τρίτος.***

2 σημασίες

- Ευθυνη για **προσπάθεια**: αναλαμβάνω την υποχρέωση να τον πείσω
- Ευθυνη για **αποτέλεσμα**

Σύμβαση σε βαρος τριτου —> ευθυνη για αποτέλεσμα

Στο πλαίσιο του 415 ο Μ1 θα ευθύνεται έναντι του Μ2 για κάθε πλημμελή εκπλήρωση ή μη εκπληρωση από τον Τ χωρίς ο Τ να ευθύνεται έναντι του μ2.

Στη σύμβαση σε βάρος τρίτου το μονο που πετυχαινουν, εν αμφιβολία, τα μερη είναι να καταστήσουν τον **τρίτο βοηθό εκπλήρωσης** του υποσχεθέντα, κατά τρόπο ώστε από τις πραξεις και παραλείψεις του να **μην ευθύνεται ο ίδιος αφού δεν υπάρχει ενοχικός δεσμός με τον δανειστή** αλλά να ευθύνεται ο **υποσχεθείς οφειλέτης** (προστηση - ενταξη στο πεδίο της δραστηριότητας μου).

26/11/2024

Οι τριμερείς ενοχές : πρακτικα

1. **Σύμβαση υπερ τρίτου**

Ο Α επειδή χρωστάει στον Β το ποσό των Ε 100.000€ και ο Β χρωστάει το ίδιο ποσό στον Γ, πείθει τον Β αντί για την οφειλή του αυτή να αναλάβει την υποχρέωση ο Α να καταβάλει στον Γ. Καταρτίζεται μια σύμβαση ανάμεσα σε Α και Β με την οποία ο Α αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει 100.000€ στον Γ ο οποίος δεν ξέρει τίποτα, δεν έχει ιδέα.

Τι οφείλει ο Α στον Γ;

1. *Στην περίπτωση που αποδειχθεί ότι δεν χρώσταγε τίποτε στον Β*
2. *Στην περίπτωση που αποδειχθεί ότι ο Β δεν χρώσταγε τίποτα στον Γ*

Σύμβαση Α - Β : ανέλαβε έναντι του Β την υποχρέωση να καταβάλει στον Γ

<u>Σύμβαση υπέρ τρίτου : ο τρίτος ποριζεται ένα έννομο όφελος, ένα δικαίωμα.</u>

Εδώ ο Γ πράγματι ποριζεται ένα έννομο όφελος, ένα δικαίωμα, άρα είναι υπέρ του.

Η σύμβαση υπέρ τρίτου έχει τη δίκη της ορολογία.

- **Οφειλέτης : υποσχεθείς**
- **Δανειστής : δέκτης της υπόσχεσης**
- **Τρίτος**

Α —> υποσχεθείς

Β —> δέκτης της υπόσχεσης

Γ —> τρίτος (οποιοσδήποτε δεν έχει συμβληθεί και δεν είναι μέρος μιας σύμβασης λέγεται τρίτος)

Εδώ τίθενται προβλήματα έλλειψης αιτίας σε διαφορετικές όμως σχέσεις.

Σχέση του υποσχεθέντος και δέκτη της υπόσχεσης : η σχέση κάλυψης, η βασική σχέση (Α - Β)

Σχέση δεκτή υπόσχεσης και τρίτου : σχέση αξίας (Β - Γ)

414 ΑΚ: *Αυτός που υποσχέθηκε έχει το δικαίωμα να αντιτάξει και απέναντι στον τρίτο ενστάσεις από τη σύμβαση.*

++**Εν αμφιβολία η σύμβαση υπέρ τρίτου είναι μη γνήσια.** Αυτό είναι εκδοχή της σχετικότητας, μένει ανάμεσα στα μέρη. Αν κατ εξαίρεση συνάγεται ότι ποριζεται δικαίωμα ο τρίτος και πάλι μόνο όφελος ποριζεται. Η αρχή της **σχετικότητας** παίζει καθοριστικό ρόλο. Δεν θα βλαφτεί ο τρίτος, αλλά ακόμα και αν ωφεληθεί εν αμφιβολία δεν ωφελείται.

Άρα : Καταρχήν μη γνήσια , κατ εξαίρεση γνήσια

410 ΑΚ: *Αν κάποιος δεχτεί υπόσχεση παροχής υπέρ τρίτου, μπορεί να απαιτήσει να καταβάλει στον τρίτο αυτός που υποσχέθηκε.*

411 ΑΚ: *Ο τρίτος έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την παροχή απευθείας απ' αυτόν που υποσχέθηκε, αν προκύπτει τέτοια θέληση των μερών που έχουν συμβληθεί ή αυτό συνάγεται από τη φύση και το σκοπό της σύμβασης.*

Εδώ ας υποθέσουμε ότι κατ εξαίρεση είναι γνήσια. Ο υποσχεθείς λέει προς τον τρίτο ότι δεν θα καταβάλει, γιατί δεν είχε κανένα δικαίωμα κατά του Β.

Συμβάσεις υπέρ τρίτου : σχολικά παραδείγματα

- Ανθοπωλείο ή ζαχαροπλαστείο : παραγγέλνω λουλούδια ή γλυκίσματα για τον εορτάζοντα φίλο μου
- Τράπεζα : κατάθεση υπερ του Χ στον οποίο χρωστάω

Τράπεζα : υποσχεθείς. Πληροφορείται ότι δεν χρωστούσε τίποτα τελικά, έγινε λάθος. Μπορεί η τράπεζα να διαγράψει το χρέος που έχει στον τρίτο Γ;

412 ΑΚ : *Εφόσον ο τρίτος που έχει το δικαίωμα να απαιτήσει απευθείας την παροχή δήλωσε προς αυτόν που υποσχέθηκε ότι θα ασκήσει το δικαίωμά του, ο δέκτης της υπόσχεσης δεν μπορεί να τον απαλλάξει από την υποχρέωσή του.*

Το αν πάσχει για οποιονδήποτε λόγο η σχέση του δεκτή με τον τρίτο είναι αδιάφορο (Β-Γ).

Άρα: Σύμβαση υπέρ τρίτου

- **Αιτιώδης ως προς την σχέση κάλυψης**
- **Αναιτιώδης ως προς την σχέση αξίας**

Σχέση δεκτή με τρίτο < αρχή **σχετικότητας**. Δεν μπορεί να επηρεάζει ευμενώς ή δυσμενώς την θέση του υποσχεθεντος (εδώ της τράπεζας).

436 ΑΚ - Ανανέωση : *Η ενοχή αποσβήνεται αν με σύμβαση αντικατασταθεί, με το σκοπό κατάργησης, με νέα ενοχή (ανανέωση) που περιλαμβάνει είτε τα ίδια πρόσωπα είτε άλλο οφειλέτη είτε άλλο δανειστή.*

Τα μέρη δηλώνουν εις αλληλα ότι επιθυμούν να αντικαταστήσουν την παλιά ενοχή με μια καινούρια. Η ανανέωση, ως **υποσχετική** σύμβαση, είναι **αιτιώδης**, άρα αν **δεν προϋπήρχε η προηγούμενη ενοχή που ανανεώνεται δεν υπάρχει και η κατ ανανέωση, η νέα.**

437 ΑΚ : *Αν η παλαιά ενοχή είναι άκυρη, είναι άκυρη και η ανανέωση, εκτός αν προκύπτει απ' αυτήν ότι περιέχει επικύρωση της άκυρης ενοχής.Αν η παλαιά ενοχή είναι ακυρώσιμη, η ανανέωση ισχύει, εκτός αν ο οφειλέτης το αγνοούσε χωρίς υπαιτιότητά του όταν έγινε η ανανέωση.*

Εν αμφιβολία : οι εκποιητικές είναι αναιτιωδεις (εξαίρεση η μεταβίβαση ακινήτου) και οι υποσχετικές αιτιωδεις

Η σύμβαση είναι εν αμφιβολία είναι μη γνήσια, δεν δίνει δικαίωμα στον τρίτο (ΤΙΠΟΤΑ). Αν κατ εξαίρεση είναι γνήσια γεννιέται το ερώτημα αν αυτο το δικαίωμα τρίτου επηρεάζεται από οποιοδηποτε ελάττωμα στη σχέση κάλυψης ή τη σχέση αξίας;

—> Ελάττωμα σχέσης κάλυψης : πλήττει το εξ αυτής γεννημένο δικαίωμα του τρίτου

—> Ελάττωμα σχέσης αξίας (δέκτη - τρίτου) : δεν πλήττει τη σύμβαση μεταξύ υποσχεθεντος και δεκτή λόγω της αρχής της σχετικότητας ενόχων.

2. Αναδοχή χρέους : Δ / Ο1 / Ο2 —-> 471 επ

- Στερητική : 471 ΑΚ
- Σωρευτική : 477 επ

Ανάμεσα σε ποιους πρέπει να καταρτιστεί για να παραγάγει τέτοια αποτελέσματα;

Εδώ, έχουμε ένα παλιό χρέος.

Ο1 = πρωτοφειλέτης (λέγεται και **αρχικός** οφειλέτης, κυρίως τον λέμε έτσι)

Η σύμβαση αναδοχής χρέους καταρτίζεται μεταξύ του **αναδοχεα** και του **δανειστή** είτε με τη μορφή **στερητικής** είτε με τη μορφή **σωρευτικής**.

Άρα : **δανειστής - αναδοχεας**

Εάν, δεν ακολουθηθεί αυτή η οδός και την ανάδοχη χρέους καταρτίζουν ο **παλιός και νέος οφειλέτης;;** Ο1 - Ο2

Δεν είναι ανάδοχη χρέους ❌

478 ΑΚ: Σύμβαση ελευθέρωσης → *Αν τρίτος υποσχέθηκε στον οφειλέτη ότι θα καταβάλει το χρέος τού, σε περίπτωση αμφιβολίας ο δανειστής δεν αποκτά δικαίωμα από τη σύμβαση αυτή.*

Είναι ισχυρή ως σύμβαση ελευθέρωσης

Άρα ο Ο2 δεν αποκτά την παλιά ενοχή.

Εφόσον, υποσχέθηκε στον Ο2 ότι θα τον ελευθερώσει αποκτά μια **πρόσθετη ενοχή, μια ενοχή εκ της συμβάσεως ελευθέρωσης** μεταξύ τους. Από την ενοχή αυτή γεννάται υποχρέωση του Ο2 έναντι του Ο1 να καταβάλει το χρέος προς τον Δ - δανειστή (το αρχικό χρέος).

Ο Δ μπορεί να κρατήσει χαρακτήρα και να πει ότι συμφωνήθηκε με Ο1 και ότι αν δεν του δώσει τα χρήματα ο Ο1 δεν τα θέλει;

Αρχικα, είναι **σύμβαση υπερ τρίτου.**

Υπαρχει προσήκουσα καθ' υποκείμενο προσφορά;

317 ΑΚ: *Η παροχή μπορεί να εκπληρωθεί και από τρίτον, εκτός αν ο δανειστής έχει συμφέρον να την εκπληρώσει ο οφειλέτης.*

Η ενοχή είναι δυναμική οντότητα γεννιέται να πεθάνει. Αυτός έχει συμφέρον να πάρει λεφτά. Μπορεί να εκπληρώσει τρίτος. Εκτός αν έχει συμφέρον να εκπληρώσει ο ίδιος ο οφειλέτης οπότε θα πρόκειται για προσωποπαγή ενοχή. **Άρα, πλην προσωποπαγών ενόχων η ενοχή εκπληρώνεται κάλλιστα και από τρίτο.**

Άρα, η σύμβαση ελευθέρωσης στηρίζεται στο ότι υποσχόμενος μπορεί να προφέρει τρίτο χρέος δυνάμει του άρθρου 317 ΑΚ.

Ο δανειστής πέρα από τα δικαιώματα από την αρχική σύμβαση , την παλιά ενοχή αποκτά πρόσθετο δικαίωμα από τη σύμβαση ελευθέρωσης στην οποία δεν ήταν μέρος και δεν συμβλήθηκε;

Η διάταξη του άρθρου 478 ΑΚ ταυτίζεται ως νόημα με την διάταξη του άρθρου ΑΚ 411.

Σύμβαση ελευθέρωσης μεταξύ παλαιού και νέου οφειλέτη —> Σύμβαση υπερ τρίτου

βλ 411 ΑΚ

Ο **τρίτος** δεν είναι άλλος από τον **δανειστή**.

Στη σύμβαση ελευθερώσεως, το μόνο που μπορεί να παρουσιάζει απόκλιση είναι εάν τυχόν **πάσχει** η **υποχρέωση του δεκτη** της υπόσχεσης Ο1 προς τον τρίτο Δ, αν πάσχει η σχέση αξίας (κάλυψης · ο1-2)

Το παλαιό χρέος μπορεί να καταργηθεί και άρα να μην έχει υποχρέωση ο Ο2.

—> Γιατί συμφώνησε να πληρώσει το παλιο χρέος το οποιο εν τελει δεν υπάρχει

Ο **αναιτιώδης** ή **αιτιώδης** χαρακτήρας είναι **ενδοτικο** δικαιο (+ εν αμφιβολία αναιτιώδης). Τα μερη μπορεί να το παραμερίζουν ελεύθερα με συμφωνία τους. **Εδώ ρητά το παραμερίζουν —> θα καταβάλω το ποσό που εσυ χρωστάς.** Αν δεν χρώσταγε τίποτα δεν θα καταβάλει τίποτα !!!

****Σύμβαση υπερ τρίτου : Αναιτιώδης ως προς την σχέση αξίας παράδειγμα*

Ο Β, έμπορος, έχει έναν λογαριασμό στην τράπεζα Α. Χρωστάει από αγορά εμπορευμάτων στην χονδρέμπορο Γ ένα ποσό. Ζητά απ την τράπεζα να μεταφέρει το ποσό από τον λογαριασμό του Β στον Γ (υπόσχεση της Α / υποσχεθεισα προς τον Β / δεκτή υπόσχεσης ότι θα καταβάλει προς τον Γ / τρίτο).

Όταν εμφανίζεται ο Γ στην τράπεζα, δεν μπορεί να επικαλεστεί ότι δεν έχει κανένα δικαίωμα κατά του Β. Η σύμβαση υπέρ τρίτου είναι **αναιτιώδης ως προς την σχέση αξίας**. Ο Γ, λοιπόν, εισπράττει τα λεφτά για εμπορεύματα που δεν πούλησε ποτέ.

Σε κάθε αναιτιώδη μεταβίβαση όταν πάσχει η αιτία, υπάρχει η αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού. Η αιτία ως λόγος πλουτισμού υπάρχει πάντα. Άρα υπάρχει αξίωση με τα 904 επ.

Αν δεν είχε προλάβει να εισπράξει αλλά είχε δηλώσει ότι θα εισπράξει; Έχει κάποιο δικαίωμα εναντίον του ο Β;

Ο **πλουτισμός** υπάρχει ακόμα. Ο πλουτισμός έγκειται στο ότι αυτός απέκτησε μια **απαίτηση** και αυτή αποκτήθηκε **αδικαιολόγητα**, χωρίς νόμιμη αιτία. Αφού ο πλουτισμός αποδίδεται **αυτούσιος** (αρχη αυτούσιας απόδοσης του πλουτισμού / 904-909 ΑΚ) και έγκειται σε μια απαίτηση θα ζητήσει να εκχωρηθεί η απαίτηση έναντι της τράπεζας. ***Θα ζητήσει άρα να του εκχωρήσει την απαίτηση έναντι της τράπεζας.***

Εφόσον, ο αρχικός αδικαιολόγητος πλουτισμός ενεκειτο στην απαίτηση, το ζωντανό χρήμα που τυχόν προέκυψε κατά την είσπραξη της απαίτησης μόνο με το 909 ΑΚ θα το ζητήσει;
—-> Η αποδοχή του αυτουσιου πλουτισμού κατέστη αδύνατη.

416 ΑΚ - Απόσβεση λόγω εξόφλησης

—-> αδυναμία παροχής

Επομένως, τα λεφτά, το ζωντανό χρήμα στη θέση της απαίτησης θα το ζητήσει με το άρθρο **908 ΑΚ**(το αντάλλαγμα). Θα ζητήσει το «περιελθον» όπως λέμε στην αδυναμία παροχής. Οι γενικές διατάξεις 330 επ μπαίνουν στην άκρη ενόψει ειδικής ρύθμισης.

Ανάδοχη χρέους :

- *αρχικός οφειλέτης Ο1*
- *αναδοχεας Ο2*
- *δανειστής Δ*

Σύμβαση ανάμεσα στον Δ και τον Ο2

- 471 ή 477 : Ανάδοχη χρέους

Ο Ο2 υποσχέθηκε προς τον Δ να πληρώσει το χρέος του Ο1.

💣 **Υπάρχει ο κανόνας του άρθρου 477, άρα οπωσδήποτε ξεκινάμε από εκεί.**

477 ΑΚ: *Αν κάποιος με σύμβαση που συνάπτει με το δανειστή υποσχεθεί την εκπλήρωση ξένου χρέους, ο οφειλέτης δεν απαλλάσσεται αλλά παράγεται πρόσθετη ενοχή αυτού που υποσχέθηκε, εφόσον δεν προκύπτει σαφώς το αντίθετο.*

ΠΑΝΤΑ : Εκκίνηση από τον ερμηνευτικό κανόνα του 477 ΑΚ

- *«αντί για τον αρχικό οφειλέτη» : μάλλον στερητικη*
- *«θα πληρώσει αυτός» : μάλλον στερητικη*

Ο Ο2 πιστεύει ότι ο Ο1 χρωστάει από αγοραπωλησία στον Δ 100.000€ . Έτσι, αναδέχεται το παλιο χρέος του Ο1 απέναντι στον Δ για τα 100.000€.

Αν η οφειλή του παλαιού χρέους ήταν **ανύπαρκτη**; (Πάσχει η σχέση Δ - Ο1)

471 ΑΚ: *Με σύμβαση που συνάπτει με το δανειστή μπορεί κάποιος να αναδεχτεί ξένο χρέος έτσι ώστε να υπεισέλθει αυτός στη θέση του οφειλέτη και ο τελευταίος να απαλλαγεί.*

472 ΑΚ: *Ο αναδοχέας έχει απέναντι στο δανειστή τις ίδιες υποχρεώσεις που είχε και ο παλαιός οφειλέτης.*

Αναδέχεται το παλιο χρέος. Τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο. Οι **ενστάσεις** από την αιτία του παλιού χρέους **αντιτάσσονται**.

*Ο αναδοχεας ανακαλύπτει ότι **δεν χρώσταγε ποτέ τίποτα στον πρωτοφειλέτη**, ενώ ο πρωτοφειλέτης χρώσταγε στον δανειστή. Μπορεί να αντιτάξει στον δανειστή ότι αναδείχθηκε το χρέος αγνοώντας ότι δεν του χρωστάει;*

—> **αρχή της σχετικότητας των ενοχών**

Στην πρώτη περίπτωση η σχέση Δ - Ο1 πάσχει, είναι **ανύπαρκτη**. Είναι **ανύπαρκτη η οφειλή και άρα ανύπαρκτη η ανάδοχη της.**

Εδώ η πρώτη οφειλή είναι υπαρκτή. Πάσχει ο λόγος για τον οποίο αναδεχθηκε το χρέος.

Άρα : και η ανάδοχη χρέους, όπως η σύμβαση υπερ τρίτου, είναι **αιτιώδης ως προς την σχέση κάλυψης και αναιτιώδης ως προς την σχέση αξίας**

Αν τελικά αναδεχθηκε το χρέος του Ο1 χωρίς να του χρωστάει τίποτα και πλήρωσε;

Αυτός, ήδη από την στερητική ή σωρευτική ανάδοχη **απαλλάσσεται από ένα χρέος** (σωρευτική: συνοφειλετες εις, η καταβολή ενός απαλλάσσει τους άλλους). Πάντως σε κάθε περίπτωση απαλλάχθηκε τελικά. ***Ο Ο2 αναδεχθηκε ένα χρέος για να ξεπληρώσει ένα άλλο που δεν είχε καν, χωρίς λόγο.***

—-> Ο Ο2, ο αναδοχεας έχει εναντίον του πρωτοφειλέτη Ο1, στην περίπτωση τως έλλειψης της σχέσης αξίας, την ***αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού.***

Εδώ ο αδικαιολόγητος πλουτισμός τι θα έχει ως αίτημα;

ΠΡΟΣΟΧΗ : Ο πρωτοφειλέτης ΔΕΝ κέρδισε χρήματα, αλλά πλέον **ελαφρώθηκε το παθητικό της περιουσίας** του. Άρα ο πλουτισμός αυτός δεν είναι εντοπισμένος σε ένα αντικείμενο, αλλά διάχυτος μεσα στην περιουσία του, σωζόμενος. **Σώζεται διάχυτος στην περιουσία.**

Αίτημα : η καταβολή χρημάτων

Σταθόπουλος : *αν θεωρήσουμε ότι είναι αποθετικος ο πλουτισμός μπορεί να ζητήσει από τον πρωτοφειλέτη να **επανασυστήσει το χρέος του**. Δύσκολο γιατί πρέπει να συμπράξει ο δανειστής, ο οποίος πήρε τα λεφτά του .*

Ανάδοχη : εκποιητική ή υποσχετική δικαιοπραξία ❓

→ ***Γεωργιαδης***

Στερητική : διφυής χαρακτήρας

- **Εκποιητική** : μεταβολή κατάστασης (μεταβολή προηγούμενης έννομης σχέσης και παθητική μεταβίβαση της)
- **Υποσχετική** : ανάληψη υποχρέωσης να εκπληρώσει το χρέος ως προς τον Δ

Σωρευτική : μόνο υποσχετική

Ευθύνονται και οι δυο εις ολόκληρον, δεν υπάρχει μεταβολή

→ Χριστοδούλου : αντίλογος , αντίθετη άποψη

Ξεκινάμε από το ότι η **ανάδοχη και υπό τις δύο εκδοχές** (στερητικη και σωρευτική αναδοχή) είναι **υποσχετική** δικαιοπραξία. Δίνει μια υπόσχεση ο αναδοχεας στον δανειστή σίγουρα.

Εκποιητικος χαρακτήρας υπάρχει στην σωρευτική;

Στερητική : Για την στερητικη δεν τίθεται αμφιβολία ότι υπάρχει **εκποιητικός** χαρακτήρας. Υπάρχει **μεταβολή** προηγούμενης έννομης σχέσης και μεταβίβαση της παθητικώς.

Σωρευτική : και αυτή **μεταβάλει** έννομη σχέση, γιατί την **μετατρέπει από απλή ενοχή σε ενοχή εις ολόκληρον**. Επιφέρει μια αλλοίωση. Δεν είναι μόνο η μεταβίβαση εκποίηση (πχ παραίτηση, πληρεξουσιότητα ανανέωση - κατάργηση παλιάς σχέσης και αντικατάσταση με νέα)

Άρα Χριστοδούλου: ***Η ανάδοχη και υπό την στερητικη και υπό την σωρευτική εκδοχή της είναι και υποσχετική και εκποιητική.***

Πολυπρόσωπες ενοχές

Οι Α και Β είναι κύριοι ενός καταστήματος, το οποιο εκμισθώνουν στους Δ και Ε για 2 χρόνια αντί 30.000€ τον μηνα. Περνάνε τρεις μήνες (Ιούνιος, Ιούλιος,Αύγουστος) χωρίς να καταβληθούν τα μισθώματα (90.000€). Επίσης οι Δ και Ε (μισθωτές) προκαλούν στο μίσθιο φθορές αξίας 20.000€.

Σύμβαση μίσθωσης : ***Πολυμερής, πολυπρόσωπη μίσθωση ενεργητικά και παθητικά.*** *Πολλοί μισθωτές και πολλοί εκμισθωτές.*

Οι εκμισθωτές είναι παθητικοί συνοφειλετες

Οφειλέτες σε μια παθητικώς πολυπρόσωπη ενοχή με **αδιαίρετη** παροχή —> Οφείλουν **εις ολόκληρον 494**

Επίσης είναι συνδανειστες σε διαιρετή παροχή (μίσθωμα).

Οι μισθωτές είναι συνδανειστες σε αδιαίρετη παροχή (μίσθιο). Ο καθένας μπορεί να αξιώσει την παραχώρηση της παροχής του μισθού και προς τους 2.

Είναι επίσης συνοφειλέτες σε διαιρέτη παροχή (μίσθωμα).

Μίσθωμα : συνολικά 90.000€ - Έστω ότι είναι 100.000 για να τελειώνουμε

Μπορεί να ζητήσει ολόκληρο το μίσθωμα ο Ε1 από τον Μ2;;

Διαιρετή παροχή (Χρηματική) : Σε περίπτωση ***αμφιβολίας ΔΕΝ είναι εις ολόκληρον, αλλά διαιρέτη***

—> **ίσα μερη 50.000€**

Τι μπορεί να ζητήσει από τον καθένα; **25.000, γιατί είναι και παθητικώς και ενεργητικως διαιρέτη**

Παθητικώς διαιρέτη : 50.000

Όμως, το δικαίωμα το στέφει εναντίον 2 συμμισθωτών, από τους οποίους ο καθένας υποχρεούται διαιρετώς μόνο στο μισό του 50. Άρα 25.000€.

Ο Ε1 έχει αξίωση για το σύνολο 50.000€

Όμως : 25 + 25 (Μ1, Μ2)

Το ίδιο ισχύει και για τον Ε2.

Ο Μ1 έχει υποχρέωση για 50.000€. Όμως θα δώσει 25.000€ στον έναν και 25.000€ στον άλλον. Αντίστοιχα ισχύουν και για τον Μ2.

02/12/24

Μεσεγγύηση

Ακίνητο: ο οφειλέτης μπορεί να απαλλαγεί ζητώντας από το δικαστήριο διορισμό μεσεγγυούχου

Παρακαταθηκη: 822 επ..

Μεσεγγυηση: 831-833 ΑΚ

→ Υποχρέωση φύλαξης του πράγματος.

Ο μεσεγγυούχος από πλευράς εμπράγματου δικαίου είναι κάτοχος του πράγματος (φυσική εξουσία επί του πράγματος).

Συμψηφισμός : είναι λόγος απόσβεσης της ενοχής

Ανώμαλη απόσβεση της ενοχής: απόσβεση όχι με κοινή βούληση των μερών, αλλά με τη θέληση ενός εκ των συμβαλλομένων. Την απόσβεση της ενοχής την επιφέρει ο ένας. Ο ένας από τους δυο προτείνει τον συμψηφισμό και επιφέρει απόσβεση της ενοχικής σχέσης

- Οι απαιτήσεις έχουν καταστεί **ληξιπρόθεσμες**.
- Έχουμε δυο **αμοιβαίες** απαιτήσεις δανειστή και οφειλέτη.
- Πρέπει να είναι **ομοειδείς**, ίδιου είδους (δεν μας ενδιαφέρει αν είναι από την ίδια σύμβαση ή όχι).

Παράδειγμα: *Ο Α έχει μια χρηματική απαίτηση κατά του Β από την πώληση εμπορευμάτων. Ο Β έχει μια χρηματική απαίτηση κατά του Α από δάνειο. Δεν μας ενδιαφέρει το ότι δεν είναι από την ίδια σύμβαση. Αρκεί ότι υπάρχουν δυο αμοιβαίες απαιτήσεις.*

Αμοιβαίες: ο οφειλέτης της μιας είναι δανειστής της άλλης και το αντίστροφο

Ο ένας από τους δύο μπορεί να επιφέρει την απόσβεση της ενοχής προτείνοντας την ανταπαίτηση του κατά του δανειστή σε συμψηφισμό με την κυρία απαίτηση του δανειστή.

Ο συμψηφισμός μοιάζει με την ένσταση επίσχεσης και την ένσταση μη εκπλήρωσης αλλά διαφέρει σε κάποια βασικα σημεία :

- Αυτες είναι αναβλητικές: επιφέρουν αναβολή, ενώ αυτός επιφέρει απόσβεση
- Δεν χρειάζεται να προέρχονται από την ίδια σύμβαση όπως στην ένσταση μη εκπλήρωσης
- Δεν χρειάζεται να είναι συναφείς, όπως στην επίσχεση αρκεί να είναι αμοιβαίες και ομοειδείς.

Προϋποθέσεις

- **Αμοιβαιότητα των απαιτήσεων**
- **Ληξιπρόθεσμο των απαιτήσεων**
- **Εγκυρότητα των απαιτήσεων**
- **Ομοειδές των απαιτήσεων**
- **Παραδεκτό του συμψηφισμου (σε κάποιες περιπτώσεις δεν επιτρέπεται)**
- **Πρόταση συμψηφισμού**

Αμοιβαιότητα των απαιτήσεων: *Αναφέρεται στο ότι μιλάμε για δυο πρόσωπα τα οποία έχουν εκατέρωθεν απαιτήσεις κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ο οφειλέτης της μιας απαίτησης να είναι δανειστής της άλλης και το αντίστροφο.*

Ορολογικά, η απαίτηση αυτού που προτείνει τον συμψηφισμό ονομάζεται “**ανταπαιτηση**” και η απαίτηση εναντίον της οποίας προτείνεται η ανταπαίτηση σε συμψηφισμό ονομάζεται **κύρια απαίτηση.**

443 ΑΚ: *Σε συμψηφισμό προτείνεται και ανταπαίτηση που έχει παραγραφεί, αν κατά το χρόνο που οι απαιτήσεις συνυπήρξαν δεν είχε συμπληρωθεί ο χρόνος της παραγραφής της.*

Παράδειγμα: Ο Α έχει απαίτηση κατά του Β, 8.000 από δάνειο και ο Β κατά του Α 10.000 από πώληση. Μπορουν και οι δυο να προτείνουν συμψηφισμό. Αν τον προτείνει ο Α η απαίτηση των 10.000 είναι η κύρια απαίτηση κατά της οποίας προτείνει σε συμψηφισμό την ανταπαίτηση που έχει.

Εξαίρεση: εκχώρηση

463 ΑΚ: *Ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά του εκχωρητή πριν από την αναγγελία.Ανταπαίτηση, την οποία ο οφειλέτης είχε κατά του εκχωρητή στο χρόνο της αναγγελίας, μπορεί, αν και μη ληξιπρόθεσμη, να την αντιτάξει σε συμψηφισμό κατά του εκδοχέα, αν αυτή έγινε ληξιπρόθεσμη όχι βραδύτερα από την απαίτηση που εκχωρήθηκε.*

Εδάφιο β → εξαίρεση από την αμοιβαιότητα των απαιτήσεων. Ο οφειλέτης προτείνει μια απαίτηση που είχε κατά του δανειστή 1 κατά του δανειστή 2.

Διαβάζω συνδυαστικά με 448 ΑΚ

448 ΑΚ: *Μετά την αναγγελία της εκχώρησης στον οφειλέτη αυτός δεν μπορεί να προτείνει έναντι του εκδοχέα σε συμψηφισμό απαιτήσεις του κατά του εκχωρητή μεταγενέστερες από την αναγγελία.*

Μπορεί να προτείνει προγενέστερες. Κάποιος μπορεί να προτείνει απαίτηση σε συμψηφισμό κατά απαίτησης αλλου προς που παρότι πρόκειται για απαίτηση που είχε κατά άλλου δανειστή.

Εγκυρότητα απαιτήσεων: Για να προταθεί σε συμψηφισμό μια απαίτηση πρέπει να είναι έγκυρη, δεν μπορεί να είναι ανύπαρκτη. Πρέπει να πηγάζει από έγκυρη σύμβαση, όχι από άκυρη σύμβαση ή ακυρώσιμη που ακυρώθηκε.

Αν η ανταπαίτηση έχει παραγραφεί ;

443 ΑΚ: Σε συμψηφισμό προτείνεται και ανταπαίτηση που έχει παραγραφεί, αν κατά το χρόνο που οι απαιτήσεις συνυπήρξαν δεν είχε συμπληρωθεί ο χρόνος της παραγραφής της.

Αν υπήρξε ένα χρονικό σημείο στο παρελθόν κατά το οποίο συνέτρεχαν οι όροι του συμψηφισμου και στη συνέχεια η μια απαίτηση παραγράφηκε, ο δανειστής της απαίτησης που παραγράφηκε μπορεί να την προτείνει σε συμψηφισμό, γιατί κατά ένα χρονικό διάστημα που προηγήθηκε απαιτηση και ανταπαιτηση **συνυπήρξαν**.

440 ΑΚ: *Ο συμψηφισμός επιφέρει απόσβεση των μεταξύ δύο προσώπων αμοιβαίων απαιτήσεων, όσο καλύπτονται, αν είναι ομοειδείς κατά το αντικείμενο και ληξιπρόθεσμες.*

Η απόσβεση σε περιπτωση συμψηφισμου ενεργεί αναδρομικά !!

Πρέπει να είναι **ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις**. Γίνεται δεκτό ότι αρκεί να είναι ληξιπρόθεσμη η **ανταπαίτηση**, όχι η κυρία απαιτηση. Αν η απαιτηση αυτού που προτείνει τον συμψηφισμό είναι ληξιπρόθεσμη μπορει να την προτείνει ακόμα και κατά κύριας απαίτησης που δεν είναι ληξιπρόθεσμη. Επίσης πρέπει να πρόκειται για ομοειδείς απαιτήσεις.

Υπάρχουν κάποιες απαιτήσεις **κατά των οποιων δεν επιτρέπεται συμψηφισμός**, απαιτήσεις τις οποίες προστατεύει πολύ ο νόμος.

450 ΑΚ: *Δεν επιτρέπεται συμψηφισμός κατά απαίτησης η οποία προέρχεται από αδίκημα που διαπράχθηκε από δόλο.Δεν επιτρέπεται συμψηφισμός, αν ο οφειλέτης παραιτήθηκε προκαταβολικά από αυτόν.*

Παράδειγμα: Αν ο Β έχει κατά του Α μια απαίτηση από δόλια αδικοπραξία 10 χιλιάδες ευρώ. **Ο νόμος δεν επιτρέπει στον Α να συμψηφίζει μια απαίτηση που έχει από δόλιο αδίκημα. Δεν επιτρέπεται.** Η απαίτηση από δόλια αδικοπραξια είναι η κύρια απαίτηση. Άρα όχι συμψηφισμός ανταπαίτησης κατά κύριας απαίτησης από δόλιο αδίκημα.

Αυτος που έχει ανταπαιτηση αποζημίωσης από δόλια απαίτηση προτείνει σε συμψηφισμό μια απαίτηση. Αν ο Β, δηλαδή, θέλει να προτείνει αυτην την απαίτηση αποζημίωσης από δόλια αδικοπραξια αυτην την ανταπαίτηση σε συμψηφισμό κατά μιας απαίτησης του Α μπορεί να το κάνει. **Ο ζημιωσας δεν μπορει να προτείνει συμψηφισμό, ο ζημιωθείς μπορεί.**

451 ΑΚ: *Δεν επιτρέπεται συμψηφισμός κατά ακατάσχετης απαίτησης.*

Δεν επιτρέπεται συμψηφισμός κατά ακατάσχετης απαίτησης, ούτε εκχώρηση. Είναι ανεκχώρητες απαιτήσεις διατροφής, μισθών, επιδομάτων κλπ. Περιπτώσεις που δεν επιτρέπεται να αποσβεσθεί με τέτοιο τρόπο μία απαίτηση για μια τέτοια παροχή .

Δεν επιτρέπεται συμψηφισμός όταν η ακατάσχετη απαίτηση είναι η κύρια απαίτηση

Επίσης, ο συμψηφισμός πρεπει να ασκηθεί. Πρέπει κάποιος να προτείνει τον συμβολισμό να τον ασκησει, δεν επέρχεται αυτοδικαίως.

441 ΑΚ: *Ο συμψηφισμός επέρχεται αν ο ένας τον επικαλεστεί με δήλωση προς τον άλλο. Η πρόταση του συμψηφισμού επιφέρει απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων από τότε που συνυπήρξαν.*

→ **Μονομερής, απευθυντεα, άτυπη δικαιοπραξία, ανεπίδεκτη αίρεσης προθεσμίας.**

444 ΑΚ: *Η δήλωση συμψηφισμού είναι ανίσχυρη, αν έγινε με αίρεση ή προθεσμία. Αλλά η πρόταση συμψηφισμού ενώπιον δικαστηρίου είναι ισχυρή εφόσον γίνεται για την περίπτωση που η αγωγή δεν θα απορριφθεί για άλλο λόγο.*

Διαπλαστικο δικαίωμα → άσκηση συμψηφισμου, ο δανειστής της ανταπαίτησης που προτείνει σε συμψηφισμό επιφέρει απόσβεση της ενοχής και διαπλάθει έννομη κατάσταση.

Απόσβεση αναδρομικά και κατά το μέτρο που καλύπτονται. Αφού η απόσβεση επέρχεται κατά κάποιο τρόπο αναδρομικά απο τοτε που συνυπήρξαν, κανένας δεν έχει υποχρέωση για τόκους από όταν συνυπήρξαν και προτάθηκε ο συμψηφισμός και αποσβεστηκαν.Είναι σαν να μην υπάρχει απαίτηση από τότε που συνέτρεξε με την άλλη. **Απόσβεση από το χρονικό σημείο που συνέτρεξαν.**

Μπορεί να έχουμε και **εκούσιο συμβατικό συμψηφισμό**, μπορεί τα μερη να το συμφωνήσουν. Επιτρέπεται με βάση την ελευθερία των συμβάσεων. **Αναλογική εφαρμογή διατάξεων. Ενδοτικό δίκαιο** οι περισσότερες διατάξεις, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες δεν επιτρέπεται συμψηφισμός.

Υπάρχουν κι άλλοι λόγοι μη φυσιολογικής απόσβεσης ενοχής:

Σύγχυση —> Όταν συντρέχουν στο ίδιο πρόσωπο οι ιδιότητες του οφειλέτη και του δανειστή.

453 ΑΚ: *Όταν οι ιδιότητες δανειστή και οφειλέτη ενωθούν στο ίδιο πρόσωπο, επέρχεται απόσβεση της ενοχής με σύγχυση. Η ενοχή αναβιώνει μόλις πάψει να υπάρχει η ένωση αυτή.*

Παράδειγμα: Ο Α χρωστάει ένα ποσό στον Β. Ο Β πεθαινει και κληρονομείται από τον Α. Ο Α ηταν οφειλέτης του ποσού και τώρα λόγω κληρονομικής διαδοχής γίνεται και δανειστής.Άρα η ενοχή αποσβήνεται λόγω σύγχυσης.

09/12/24

Υπερημερια δανειστή : ΑΚ 349 επ

Η παροχή πρέπει να είναι **προσήκουσα** : Πρέπει να εξετάσω και τον τόπο παροχής με βάση τα ΑΚ 320 επ.

Η υπαιτιότητα δεν μας ενδιαφέρει στην υπερημερια δανειστή γιατί είναι αντικειμενική ευθύνη.

Ενοχές γένους και είδους : Στην ενοχή γένους το βασικό είναι ότι η παροχή προσδιορίζεται με κάποια γενικά χαρακτηριστικά. Αυτό την διακρίνει από την παροχή είδους. Δεν εξατομικεύεται , δεν προσδιορίζεται η παροχή. Επίσης, η διάκριση σε ενοχές είδους και γένους διαφέρει από τη διάκριση σε αντικαταστατά και μη αντικαταστατά πράγματα. Φαίνεται να ταυτίζονται αλλά όχι.

Κριτήριο για διάκριση ενόχων σε είδους και γένους : η βούληση των μερών. Το κριτήριο για τη διάκριση είναι η βούληση των μερών, δηλαδή ανάλογα με τη συμφωνία τους. Ερμηνεύουμε τη συμφωνία τους για να καταλάβουμε αν η παροχή συμφωνήθηκε ως ενοχή είδους ή γένους.

290 ΑΚ : Συγκέντρωση ενοχής γένους - *Αν ο οφειλέτης αποχωρίσει από το γένος ένα πράγμα με σκοπό την καταβολή, η ενοχή συγκεντρώνεται σ' αυτό μόνο αφότου ο δανειστής γίνει υπερήμερος ως προς την αποδοχή του.Αν ο οφειλέτης με αίτηση του δανειστή αποστέλλει το πράγμα σε τόπο διαφορετικό από τον τόπο εκπλήρωσης της παροχής, η συγκέντρωση επέρχεται αφότου το πράγμα παραδοθεί για την αποστολή.*

—> μετά την υπερημερια δανειστή

Καταστροφή αντικειμένου κατά τη διάρκεια υπερημερίας δανειστή

355 ΑΚ: *Ο οφειλέτης κατά τη διάρκεια της υπερημερίας του δανειστή ευθύνεται μόνο για δόλο και βαριά αμέλεια.*

Περιορισμός ευθυνης οφειλέτη σε σχέση με την υπαιτιότητα του. Κατά τη διάρκεια της υπερημερίας δανειστή ο οφειλέτης ευθύνεται για δόλο και βαρια αμέλεια.

Εδώ, θα είχαμε επιγενομενη αδυναμία παροχής (πραγματική : καταστράφηκε ως προς την φυσική της υπόσταση η παροχή).

[ΑΚ 335 επ]. Μια από τις προϋποθέσεις της αδυναμίας παροχής είναι η υπαιτιότητα.

Η υπαιτιότητα ως προϋπόθεση της αδυναμίας παροχής προκύπτει από το άρθρο ΑΚ 336 σε συνδυασμό με το άρθρο ΑΚ 330.

Αδυναμία παροχής έχουμε επειδή καταστράφηκε το πράγμα (αρχική ή επιγενομενη). Απαιτείται υπαιτιότητα. Εδώ δεν πληρούται αυτή η προϋπόθεση. Ο οφειλέτης είναι υπαίτιος, βαρύνεται με ελαφρά αμέλεια. Ο δανειστής όμως έχει περιέλθει σε υπερημερια. Βασει του 355 ΑΚ περιορίζεται η ευθυνη του οφειλέτη, ευθύνεται μόνο για δόλο και βαρια αμέλεια. Άρα, δεν υπάρχει ευθύνη του οφειλέτη.

Ανυπαίτια αδυναμία παροχής : απαλλαγή οφειλέτη —> 380 ΑΚ - Ο κανόνας της κοινής απαλλαγής

**Υποχρέωση ειδοποίησης + υποχρέωση παράδοσης του περιελθοντος αν το ζητήσει ο δανειστής. Περιελθόν : 338 ΑΚ

<u>Ευθύνη από αδικοπραξία</u>*: Ο πωλητής από ελαφρά αμέλεια κατέστρεψε το αυτοκίνητο. Μπορεί να ευθύνεται από αδικοπραξια έναντι του αγοραστή;*

Η κυριότητα ακόμα ανήκε στον ίδιο τον πωλητή, άρα η καταστροφή του αυτοκινήτου από ελαφρά αμέλεια του ιδιου του πωλητή δεν μπορεί να συνιστά παράνομη πραξη. Δεν πληρούται η προϋπόθεση του παράνομου του άρθρου 914 ΑΚ. Βέβαια αν υπήρχε κάποιου είδους προσδοκία δικαιώματος, μπορεί να θεμελιωθεί ευθύνη (το δικαίωμα προσδοκίας κυριότητας έχει ίδια φύση με το πλήρες δικαίωμα, άρα είναι απόλυτο δικαίωμα

<—> προσβολή απόλυτου δικαιώματος = παράνομη πράξη.

Τύχη της αντιπαροχής στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις :

Ανυπαιτια αδυναμια παροχής : συναπαλλασεται και ο άλλος;

381 ΑΚ: *Αν η παροχή του ενός από τους συμβαλλομένους έγινε αδύνατη από πταίσμα του άλλου, αυτός δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση αντιπαροχής. Από την αντιπαροχή όμως αφαιρείται καθετί που ωφελείται ή δόλια παραλείπει να ωφεληθεί από την απαλλαγή αυτός που απαλλάσσεται λόγω της αδυναμίας.Το ίδιο ισχύει αν η παροχή του ενός έγινε αδύνατη χωρίς υπαιτιότητά του κατά το διάστημα που ο άλλος βρισκόταν σε υπερημερία αποδοχής της.*

Παράδειγμα: αν ο δανειστής κάνει κάτι και καταστρέψει την παροχή που του οφείλει ο οφειλέτης. Ο «άλλος» : ο δανειστής της παροχής που έγινε αδύνατη από δικό του πταίσμα. Είναι σαν μια μορφή κύρωσης, επειδή κατέστρεψε την παροχή.

381.2 ΑΚ : αν η παροχή του οφειλέτη έγινε αδύνατη χωρίς υπαιτιότητα του κατά το διάστημα που ο άλλος βρισκόταν σε υπερημερια αποδοχης της —> **Η μη απαλλαγή του δανειστή από την αντιπαροχή ισχύει και σε περίπτωση που η παροχή έγινε αδύνατη κατά το διάστημα της υπερημερίας του δανειστή.**

Χωρίς υπαιτιότητα : του οφειλέτη της αδύνατης παροχής (!)

Προβληματισμός : Το πρόβλημα δημιουργείται, αν συνδυάσει κανείς αυτο που λέει το 381.2 με το άρθρο 355 ΑΚ.

Κατά το διάστημα υπερημερίας δανειστή ο οφειλέτης ευθύνεται μόνο για δόλο και βαρια αμέλεια βάσει του άρθρου 355 ΑΚ. Άρα, δημιουργείται προβληματισμός : «χωρίς υπαιτιότητα» σημαίνει χωρίς δόλο ή βαρια αμέλεια (δηλαδή θα λάβουμε υπόψη το άρθρο 355) ή μήπως εννοει χωρίς καθόλου υπαιτιότητα (άρα, ούτε ελαφρά αμέλεια) άρα δεν μας ενδιαφέρει το 355;

<u>Δυο αποψεις:</u>

- *Συνδυασμός 381 με 355 ΑΚ: υπαιτιότητα σημαίνει μόνο δόλος και βαρια αμέλεια οφειλετη. Άρα χωρίς υπαιτιότητα = χωρίς δόλο και βαρια αμέλεια*
- *Εφαρμογή κατά γράμμα της διάταξης, ο οφειλέτης δεν πρέπει να βαρύνεται με καμία μορφή υπαιτιότητας. Ειδικότερη ρύθμιση έναντι του 355 σε περίπτωση αμφοτεροβαρούς σύμβασης και εννοεί χωρίς υπαιτιότητα, χωρίς δόλο και αμέλεια γενικά.*

Άρα : Αν υιοθετούσαμε την άποψη που συνδυάζει το 381 με το 355, ότι χωρίς υπαιτιότητα σημαίνει χωρίς δόλο ή βαριά αμέλεια του οφειλέτη, αν ο οφειλέτης βαρύνεται με ελαφρά αμέλεια είναι σαν να μην έχει υπαιτιότητα (βασει του 355). Άρα δεν θα είχαμε απαλλαγή του δανειστή. Αυτό δημιουργεί ένα αίσθημα αδικίας. Ο ελαφρά αμελής οφειλέτης απαλλάσσεται και θα πάρει την αντιπαροχή. Ο δανειστής που βρίσκεται σε υπερημερια (είναι αντικειμενική, δεν μας νοιάζει η υπαιτιότητα και μπορεί για παράδειγμα απλά να μην πήγε επειδή ήταν άρρωστος), θα οφείλει για παράδειγμα το τίμημα, ακόμα και αν δεν είχε υπαιτιότητα ενώ ο άλλος είναι ελαφρά αμελής.

Αν ακολουθήσουμε την δεύτερη άποψη : απαλλαγή. Ορθότερη φαίνεται η δεύτερη άποψη.

+ συντρέχον πταίσμα δανειστή, αν περιήλθε σε υπερημερια από πταίσμα του (300 ΑΚ)

10/12/2024 Χριστοδούλου

Ζημια: *Οποιαδήποτε **δυσμενής μεταβολή** στα έννομα αγαθά προσώπου. Αν αποτιμώνται σε χρήμα είναι **περιουσιακή**. Αν δεν αποτιμώνται σε χρήμα είναι **ηθική βλάβη.***

Ψυχική οδύνη: *ειδικότερη μορφή ηθικής βλάβης, **ο ψυχικός πόνος***

Προσοχή: Ψυχική οδύνη δεν είναι η ηθική βλάβη τρίτου. Ψυχική οδύνη είναι ο ψυχικός πόνος.

Παράδειγμα : Τραυματισμός από αυτοκίνητο

- Περιουσιακή ζημιά τα νοσήλια
- Ηθική βλάβη. Αν ένιωσε και πόνο συνεκτιμάται στην ηθική βλάβη.

Οικογένεια θύματος : αποκαθίσταται μόνο η ψυχική οδύνη

Η περιουσιακή ζημία είναι ο κανόνας και αποκαθίσταται πάντα. Ηθική βλάβη ικανοποιείται μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος (299 ΑΚ).

Αδικοπραξια : 932 ΑΚ (όχι στην ενδοσυμβατικη ευθύνη)

Ψυχική οδύνη και για τρίτους ζημιωθέντες , οικογένεια θύματος

Πρακτικό - Θέμα 2ο

Περίπτωση **προκαταβολικής άρνησης εκπλήρωσης.** Έχουμε μια αμφοτεροβαρή σύμβαση με μια δήλη ημέρα (1/12/2024). Στις 3/9/23 προκαταβολικά αρνείται. Δεν είναι άρα υπερήμερος. Η παροχή δεν είναι αδύνατη. Δεν είναι ούτε αδυναμία ούτε υπερημερια. Επομένως είναι πλημμελής εκπλήρωση.

Εις άτοπον απαγωγή : δεν είναι αδυναμία, ούτε υπερημερια —> υπαγωγή στην πλημμελή εκπλήρωση

Τυποποιημένη απάντηση σε κάθε περίπτωση πλημμελούς εκπλήρωσης

1. Κενό
2. Αναλογια Δικαίου (πλέγμα διατάξεων)
3. Κριτήριο : διαλέγουμε ανάμεσα σε δύο πλέγματα διατάξεων, υπερημερια ή αδυναμία, ανάλογα με το θεραπεύσιμο της πλημμελειας

Προκαταβολική άρνηση: μορφή πλημμελούς εκπλήρωσης. Μοιάζει με την αδυναμία εδώ . Ωστόσο μπορούμε να πάμε και στην υπερημερια με επιχειρήματα.

Αξιώσεις και δικαιώματα

Τεκμήριο υπαιτιότητας. Εν αμφιβολία εφαρμόζουμε το 382. Αυτό μας οδηγεί στο 380 ή αποζημίωση ή υπαναχώρηση.

Αξίωση αποζημίωσης : είτε να του δώσει 8.000€, είτε αν υπολογιστεί με τη θεωρία της διαφοράς 2.000€

Αυτό στην περίπτωση που εμμένει στη σύμβαση. Μπορεί και να υπαναχωρήσει. Στην περίπτωση της **υπαναχώρησης έχει και την αποζημίωση του 387 ΑΚ**

Πάντως θεμιτή και η απάντηση που στηρίζεται στο 383 ΑΚ. Πάντως όχι και τα δυο : αρχή αδιαχωρητου.

Συμφωνία που περιορίζει την ευθύνη του οφειλέτη —> **απαλλακτική ρήτρα**

Βασικός κανόνας : Άκυρες οι απαλλακτικές ρήτρες όταν απαλλάσσουν για δόλο και βαριά αμέλεια

Εξαιρέσεις : τις καθιστούν άκυρες ακόμα και για ελαφρά αμέλεια

- Δανειστής στην υπηρεσία οφειλέτη (ο δανειστής ζημιωθείς είναι εργαζόμενος πχ δεν έλαβε μέτρα ασφαλείας ο εργοδότης και τραυματίζεται ο εργαζόμενος)
- ΓΟΣ (ΓΟΣ που αποκλείει από το ενδοτικο ενοχικό δίκαιο θεωρείται καταχρηστικος)
- Προσωπικά αγαθά
- Οφειλέτης : υπηρεσία κατά παραχώρηση της αρχής, προσοχή, όχι οποιαδήποτε επιχείρηση προϋποθέτει διοικητική άδεια.

Παραχώρηση αρχής : η διοίκηση παραχωρεί ένα μέρος των εξουσιών της (φως νερο τηλέφωνο). Όταν προηγείται ΔΠ, παραχώρηση αρχής δίνει τη δυνατοτητα η διοίκηση στην ιδιωτική επιχείρηση να παρέχει με κοινωφελείς όρους την κοινωφελή υπηρεσία.

3 στάδια ελέγχου ΓΟΣ (νόμος 2251/94, άρθρο 2)

1. ***Ένταξη = αξιωσιμή γνώση***
2. ***Ερμηνεία = υπέρ του καταναλωτή***
3. ***Έλεγχος καταχρηστικότητας***

Ο έλεγχος της ένταξης μας λέει ότι οι ΓΟΣ που αγνοούσε ο μέσος καταναλωτής που δεν μπορείς να του αξιώσεις να τους ξέρει δεν είναι ισχυροί, δεν έχουν καν ενταχθεί στη σύμβαση.

Οι ΓΟΣ εν αμφιβολία ερμηνεύονται μονομερώς υπερ του καταναλωτή.

Έλεγχος καταχρηστικότητας

- παρ 6 : γενική ρήτρα
- παρ 7 : μαύρος κατάλογος

Γενική ρήτρα : διατάραξη συμβατικής ισορροπίας

Το ενοχικό δικαιο, αν και ενδοτικό δίκαιο, παριστά μια κατάσταση ισορροπίας . Υπερ του καταναλωτή το ενδοτικό ενοχικό δίκαιο καθίσταται ετερομερώς αναγκαστικό.

Στο πρακτικό υπάρχει απαλλακτική ρήτρα, έστω μερική. Πρόκειται όμως για δόλο. Άρα είναι άκυρη.

Τρίτο θέμα : **Εκχώρηση απαίτησης ΑΚ 455 επ**

Πρόκειται για εκχώρηση. Ο Ε «καλεί» τον Ο να του καταβάλει τις 5000€. Αφού τον καλεί, προϋποτίθεται ότι έχει κάνει αναγγελια. **Προσοχή σε πρακτικά μπορεί να μην γράφεται πανηγυρικά η λέξη «αναγγελια».**

460 ΑΚ: *Ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους πριν ο ίδιος ή ο εκχωρητής αναγγείλει την εκχώρηση στον οφειλέτη.*

+ αναγγελία = οιονεί δικαιοπραξία

Πάντως «καλεί» σημαίνει ότι μάλλον έχει ειδοποιήσει για το γεγονός της εκχώρησης, άρα έχει αναγγείλει. Πρέπει να το ερμηνεύσω σε πρακτικό.

Ο πρώτος δανειστής έχει πια αποξενωθεί από την ενοχή, είναι τρίτος.

417 ΑΚ: *Η καταβολή απαιτείται να γίνει στο δανειστή ή σε όποιον ο δανειστής ή το δικαστήριο ή ο νόμος έχει επιτρέψει να δεχτεί την καταβολή.Η καταβολή που έγινε σε άλλον ισχύει αν ο δανειστής την εγκρίνει ή εφόσον ωφελείται απ' αυτήν.*

Εξουσιοδοτηση : μονομερής απευθυντέα δικαιοπραξία. Η εξουσιοδοτηση διέπεται αναλογικά απ τις διατάξεις της αντιπροσώπευσης (γενικές αρχές). Αν επρόκειτο για αντιπρόσωπο δεν θα χρειαζόμασταν το 417.2.

Το 417 ΑΚ δίνει μια άλλη ευελιξία : ο δεκτικός καταβολής εισπράττει στο δικό του όνομα. Καθίσταται κύριος. Αν καθίσταται δεκτικός καταβολής αποκτά κυριότητα.

Εξουσιοδότηση προς είσπραξη (!)

«Όταν ωφελείται» : Κλιμακωτή σχέση

Ο Α χρωστάει στον Β και ο Β στον Γ και ο Α αντί να καταβάλει στον Β καταβάλει στον Γ. Μπορεί ο Β να μην θέλει να πληρώσει τον Γ ή ο Γ να μην έχει προνόμιο εκτέλεσης. Είναι άρα αρκετά περίπλοκη στάθμιση.

Πάντως εδώ, δικαιούται

417: τρίτος δεκτικός καταβολής

Δημόσια κατάθεση : αποσβεστικός λόγος (ανώμαλη απόσβεση ενοχής, όχι με τη θέληση μερών)

434 ΑΚ: *Αν ο οφειλέτης, για λόγο που αφορά το πρόσωπο του δανειστή ή εξαιτίας εύλογης αβεβαιότητας ως προς το πρόσωπο του δανειστή, αδυνατεί να εκπληρώσει με ασφάλεια την υποχρέωσή του, έχει το δικαίωμα να προβεί σε δημόσια κατάθεση με τα ίδια αποτελέσματα όπως στην περίπτωση της υπερημερίας του δανειστή.Η πώληση των μη δεκτικών κατάθεσης κινητών γίνεται στην περίπτωση αυτή με άδεια του δικαστηρίου.*

Η **δημόσια κατάθεση είναι γνήσια σύμβαση υπερ τρίτου**. Επιφέρει την απόσβεση σε αντίθεση προς κάθε άλλη σύμβαση υπέρ τρίτου, στην οποία αν δεν συνέπραττε ο δανειστής θα γεννιόνταν απλά ένα πρόσθετο δικαίωμα του αλλά ακόμα και αν συνέπραττε θα υπήρχε χάριν καταβολής.

17/12/2025 Χριστοδούλου - Πρακτικά

- *Ο Ο οφείλει στον Δ1 το ποσό των 500.000€. Ο Δ1 συμφωνεί με τον Δ2 ότι του μεταβιβάζει την απαίτηση του αυτή κατά του Ο. Όμως στη συνέχεια ο Δ1 λυπάται τον οφειλέτη του Ο και συμφωνεί μαζί του χαριστικώς ότι δεν του οφείλει πια τίποτα. Ακολούθως ο Δ2 εμφανίζεται στον Ο και του ζητεί το ποσό των 500.000€. Τι δικαιώματα έχει ο Δ2 και κατά ποιου;*

Εκχώρηση απαίτησης : ΑΚ 455 επ

Στην εκχώρηση απαίτησης, **η αναγγελία είναι όρος του ενεργού με βάση το 460 ΑΚ**. Δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στους τρίτους άρα και στον οφειλέτη. Για την εκχώρηση ο Ο είναι τρίτος (δεν είναι μέρος στη σύμβαση ανάμεσα σε εκχωρητή και εκδοχέα). Το εκποιητικο αποτέλεσμα επέρχεται απλά μένει ανάμεσα στα μέρη. Η αναγγελια **απολυτοποιεί την σχετική ενέργεια της εκχώρησης.** Άρα, πράγματι η αναγγελια είναι όρος του ενεργού της εκχωρήσεως υπό την έννοια ότι απολυτοποιεί την μέχρι τότε σχετική ενέργεια της εκχωρήσεως.

Ο Δ2 αναγγέλλει (κατόπιν εορτής). Μετά την εκχωρητή όμως έλαβε χώρα άφεση χρέους (Δ1-Ο).

Άφεση χρέους, 454 ΑΚ: *Όταν ο δανειστής συμφωνήσει με τον οφειλέτη την άφεση του χρέους, ή με σύμβαση μαζί του αναγνωρίσει ότι δεν υπάρχει το χρέος, επέρχεται απόσβεση της ενοχής.*

Χαριστικώς : 496 ΑΚ, δωρεά

—> απόσβεση ενοχής

Ο εκδοχεας αναγγέλλει (όταν εμφανίζεται αναγγέλλει, δεν θα το λέει ρητά το πρακτικό). Πράγματι ανήγγειλε αλλά στο μέτρο που ο όρος του ενεργού δεν ενεργεί αναδρομικά, ενεργει ex nunc, **ανήγγειλε την εκχώρηση μιας ήδη αποσβεσμένης απαίτησης λόγω άφεσης χρέους.** Ο Δ2 άρα δεν απέκτησε τίποτα, απέκτησε μια αποσβεσμενη απαίτηση.

Ευθύνη εκχωρητή : 467 ΑΚ

Πρέπει να ελέγξω την αιτία. Ο εκχωρητής ευθύνεται μόνο για την ύπαρξη της απαίτησης σε περίπτωση εκχώρησης από επαχθή αιτία.

*Σε περίπτωση αμφιβολίας, η περιουσιακή μεταβίβαση δεν είναι από χαριστική αιτία.

Για να πάω στην ευθύνη περνάω πρώτα απ την πύλη του 467 ΑΚ που θέτει δυο προϋποθέσεις.

- **Επαχθής αιτία**
- **Ευθυνη για την ύπαρξη της απαίτησης (όχι για την «καλοσύνη» της απαίτησης)**

Η απαίτηση εδώ δεν υπάρχει αφού αποσβεστηκε, επομένως γεννιέται θέμα ευθύνης. Από μόνο του το 467 ΑΚ δεν διευκρινίζει το είδος της ευθυνης, δεν μπορεί να οδηγήσει σε ολοκληρωμένα έννομα αποτελέσματα. Άρα θα οδηγηθούμε στις γενικές διατάξεις. Η απάντηση θα εξαρτηθεί από την αιτία της εκχώρησης (έννομη σχέση που συνδέει τους δυο δανειστές).

Αν είναι πώληση πάμε στις διατάξεις για τις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις.

- 382 ΑΚ
- 335 ΑΚ
- 338 ΑΚ
- *Αποζημίωση*
- *Υπαναχώρηση + αποζημίωση 387 ΑΚ*

Ο εκχωρητής Δ1 ήταν αφερέγγυος. Προέβη σε χαριστική άφεση χρέους κατόπιν παρακλήσεως του Ο, ο οποίος όμως έχει λεφτά. Εάν ο Ο δεν είχε γίνει αποδέκτης αναγγελίας αλλά ήξερε την εκχώρηση;

Τελεολογική συστολή 460 ΑΚ: ισοδυναμεί με αναγγελία (υποστηρίζεται)

Μπορεί όμως και απλά να υποπτευόταν. Μπορεί να στοιχειοθετηθεί ευθύνη του;

919 ΑΚ (δόλος + αντίθεση στα χρηστά ήθη, ανηθικότητα): Άρα μπορούμε να αναζητήσουμε αν το ήξερε, κάποια ανηθικότητα κλπ.

Από τη χαριστικότητα της άφεσης χρέους μπορούμε να συνάγουμε τίποτα;

Ο Δ1 είναι σαν να εκμεταλλεύτηκε ένα ξένο δικαίωμα. Ή για παράδειγμα πήγε και εισέπραξε.

ΑΚ 904 - Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Ο Δ1 για τις μεταξύ τους σχέσεις πλούτισε αδικαιολόγητα έναντι του Δ2.

913 ΑΚ: *Εφόσον ο λήπτης δεν ευθύνεται σε απόδοση, επειδή ό, τι περιήλθε σ' αυτόν χωρίς αιτία το προσπόρισε σε τρίτον με χαριστική πράξη, ο δότης μπορεί να αναζητήσει από τον τρίτο ό, τι περιήλθε σ' αυτόν.*

Ναι μεν η απαίτηση αποσβεστηκε, ωστόσο μια άλλη απαίτηση έχει γεννηθεί ανάμεσα τους δυνάμει του 904 ΑΚ, η οποία τριτενεργει στην περίπτωση χαριστικής επίδοσης σε τρίτο.

- *Ο οικοπεδούχος Ο συμφωνεί με την εργοληπτική κοινοπραξία Ε1 - Ε2 (δεν έχει νπ) να συστήσει τετραώροφη οριζόντια ιδιοκτησία στο ακίνητο του. Οι Ε1-Ε2 να κατασκευάσουν το οικοδόμημα όροφο προς όροφο ανά τρίμηνο έναντι διαδοχικής μεταβίβασης αντιστοίχως των διαμερισμάτων Ι1 , Α2, Β2 ,Γ4 και Δ3 σε αυτούς ή σε υποδεικνυόμενα από αυτούς πρόσωπα . Αμέσως οι Ε1 Ε2 πώλησε και παρέδωσε μη αποπερατωμένο το Ι1 στον Χ υποδεικνύοντας τον στον Ο αλλά στη συνέχεια παρήλθε άπρακτη η τμηματική προθεσμία κατασκευής και παράδοσης του κτιρίου.*

Ερωτάται:

1. *Βασιμως ζητεί από τον Ο τη μεταβίβαση του διαμερίσματος ο Ε1; Μπορεί ο Ο να αρνηθεί; Μπορεί ο Ο να αποβάλει τον Χ;*
2. *Τι επιπτώσεις έχουν στην απάντηση στο ερώτημα 1 τα εξής γεγονότα : μη καταβολή τιμήματος πωλήσεως από τον Χ στον Ε1*

Μικτή σύμβαση

- Επώνυμες : οι συμβάσεις που αναφέρονται στον ΑΚ
- Ανώνυμες : δεν προβλέπονται ειδικά στον ΑΚ (361 ΑΚ)

Όταν σε μια σύμβαση ενυπάρχουν ουσιώδη στοιχεία περισσότερων τύπων συμβάσεων γεννιέται το ερώτημα σε ποιες συμβάσεις θα κατευθυνθούμε.

Εδώ : εργολαβία έναντι αντιπαροχής. Οι εργολάβοι αναλαμβάνουν να παράγουν έργο. Ο οικοπεδούχος αναλαμβάνει να μεταβιβάσει πράγμα (να συστήσει οριζόντια ιδιοκτησία) από τις μονομερώς συνιστώμενες πολλές οριζόντιες ιδιοκτησίες, υποχρεούται να μεταβιβάσει κάποια ως αντάλλαγμα αμοιβή του έργου

Στοιχεία πώλησης και στοιχεία έργου —> τι διατάξεις εφαρμόζω;

Στις μεικτές συμβάσεις επικρατεί η θεωρία της απορροφήσεως και εάν δεν είναι εφικτή η θεωρία του συνδυασμού.

- **Θεωρία της απορροφήσεως:** τα ισχυρότερα, χαρακτηριστικότερα στοιχεία απορροφούν τα αλλά (θα δούμε αν τα στοιχεία της μιας είναι ισχυρότερα από της άλλης)
- **Θεωρία συνδυασμού:** Για το έργο θα εφαρμόσουμε τις διατάξεις της σύμβασης έργου και για το μεταβιβαζομενο πράγμα τις διατάξεις της πώλησης.
- **Αναλογική θεωρία:** όχι ευθεία εφαρμογή των διατάξεων καμίας σύμβασης
- **Δημιουργική θεωρία:** δεν θα εφαρμοστεί τίποτα, θα δημιουργήσει ο δικαστής αυτοσχεδιάζοντας
- Οι 2 τελευταίες ΔΕΝ κρατούν.

Άρα εδώ έχω μικτή σύμβαση με στοιχεία πώλησης και έργου

Πολυπρόσωπη εργολαβία

Αμφοτεροβαρής σύμβαση : δυο πολυπρόσωπες ενοχές

- Παθητικώς πολυπρόσωπη
- Ενεργητικώς πολυπρόσωπη

495 ΑΚ: *Αν περισσότεροι έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν αδιαίρετη παροχή, εφόσον δεν είναι από το νόμο ή από δικαιοπραξία δανειστές εις ολόκληρον ο οφειλέτης χρωστά την παροχή μόνο σε όλους μαζί και κάθε δανειστής έχει το δικαίωμα να απαιτήσει μόνο την παροχή προς όλους.Γεγονός που επήλθε στο πρόσωπο ενός από τους δανειστές ούτε ωφελεί ούτε βλάπτει τους λοιπούς.*

Παθητικώς πολυπρόσωπη → Εις ολόκληρον, προϋπόθεση ότι δεν συνάγεται κάτι άλλο από τη σχέση

494 ΑΚ: *Αν περισσότεροι οφείλουν αδιαίρετη παροχή εφαρμόζονται οι διατάξεις της οφειλής εις ολόκληρον.Η αδιαίρετη παροχή γίνεται διαιρετή, αν μετατράπηκε σε χρηματική. Αλλά αν η αδιαίρετη παροχή γίνει αδύνατη από πταίσμα ή κατά την υπερημερία ενός ή μερικών από τους οφειλέτες, αυτοί ενέχονται εις ολόκληρον ενώ οι λοιποί ελευθερώνονται από την ενοχή.*

Εάν σκεφτούμε ότι το ανέλαβαν ως κοινοπραξία : αμφίβολο και απ τις δυο πλευρές

Αν το ανέλαβαν για να το εκτελέσουν με δικές τους κοινές ενέργειες, συμπράττοντας από κοινου —> **Εδώ μας ενδιαφέρει ο σκοπός των μερών. Το 495 ΑΚ είναι ενδοτικο δίκαιο.**

Κοινή ενοχή :

- **Ενεργητικως κοινή:** το δικαίωμα ασκείται από κοινου από τους περισσότερους συνδανειστες
- **Παθητικώς κοινή:** εκπληρώνεται απο κοινου με κοινές ενέργειες των συνοφειλετων

Ενεργούν σαν κοινοπραξία : Μήπως προκύπτει κάτι άλλο από τη σχέση;

Τρίμηνο - τρίμηνο (τμηματική προθεσμία) : Το πέρας της τμηματικής προθεσμίας είναι δήλη ημέρα. Άρα, γενικά στα έργα υπάρχει μια συνολική προθεσμία περάτωσης του έργου αλλά έχουμε και τμηματικές προθεσμίες η πάροδος των οποιων συνιστά δηλη ημέρα.

Ο Ε1 ζητά από τον Ο τη μεταβίβαση του Ι1 —> *Εάν δεν προέκυπτε κάτι άλλο από τη σύμβαση θα τη ζητούσε βασιμως με βάση το 495 ΑΚ, αλλά θα έπρεπε να αξιώσει τη μεταβίβαση όχι μόνο σε αυτόν αλλά και τον συνεργολάβο του. Αν θεωρήσουμε ότι η ενεργητικως πολυπρόσωπη αδιαίρετη παροχή έχει διαπλαστει από τα μέρη με κοινή ενοχή, αβάσιμα τη ζητάει γιατί πρέπει στην κοινή αγωγή να συμπράξει και ο εταίρος.*

Προσοχή, ενδοτικος κανόνας το 495 ΑΚ.

Μπορεί να ασκηθεί ξεχωριστά από τον καθένα, αλλά πρέπει να ζητήσει καταβολή και στους δύο **εκτός αν συνάγεται το αντίθετο.**

Εταιρική απαίτηση: άσκηση και απο τους δυο συνεταίρους συνεργολάβους, **σύμπραξη** και των δυο.

Έστω ότι ασκήθηκε βάσιμα, είχε δικαίωμα μόνος του να ζητήσει την καταβολή και στους 2. Μπορεί ο Ο να αρνηθεί;

Θα αντέτεινε την ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος 374 ΑΚ

Μπορεί να αποβάλει τον Χ;

Υποχρέωση μεταβίβασης σε Ε1-2 ή τρίτα πρόσωπα που υποδεικνύουν —> **σύμβαση υπέρ τρίτου (!)**

Όπως γενικά η παροχή, **ο τρίτος μπορεί να είναι ορισμένος ή οριστός**. Εν προκειμένω περι αυτού πρόκειται. Η υπόδειξη είναι μονομερής διαπλαστική δικαιοπραξία με την οποία ορίζεται ο τρίτος.

Πότε θα μπορούσε να μην τον διώξει;

Ο —> 1094 ΑΚ

(όχι νομή γιατί μάλλον θα έχει παραδώσει το γήπεδο του έργου)

1095 ΑΚ: Ακόμα και αν έχει ενοχικό δικαίωμα (πχ μισθωτής).

Αυτος σχετίζεται με τον Ο μόνο δυνάμει σύμβασης υπέρ τρίτου (Ο - υποσχεθείς, Ε1/2 - δέκτες υπόσχεσης, Χ - τρίτος)

Άρα εν προκειμένω πρέπει να δω αν είναι γνήσια ή μη γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου.

Κανόνας εν αμφιβολία η μη γνήσια. Εμμένουμε στην καταρχήν σχετικότητα

Γεωργιαδης : μη κρατούσα άποψη, για λόγους στέγης είναι γνήσια ώστε να ενεργοποιηθεί η ενσταση του 1095 ΑΚ. Αν είναι μη γνήσια έχασε.

Έστω ότι είναι γνήσια : αν του κάνει τη διεκδικητική αγωγή αντιτάσσει κατ ένσταση το 1095, το δικαίωμα που έχει πορισθεί από τη γνήσια υπέρ τρίτου σύμβαση

—-> Θα αντιτάξει κατ αντένσταση την ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος που είχε κατά των εργολάβων

Ένσταση από σύμβαση έργου - σύμβαση υπερ τρίτου

414 ΑΚ: *Αυτός που υποσχέθηκε έχει το δικαίωμα να αντιτάξει και απέναντι στον τρίτο ενστάσεις από τη σύμβαση.*

- Ο - υποσχεθείς
- Ε - δέκτης υπόσχεσης
- Τ - τρίτος

Ο - Ε : σχέση κάλυψης (υποσχεθείς / δέκτης). Σχέση κάλυψης η σύμβαση έργου 681ΑΚ.

Ε - Τ : σχέση αξίας

Ο εργολάβος πήρε λεφτά για το διαμέρισμα για να υποδείξει δηλαδή τον Τ στον οικοπεδούχο. Ο Ε ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβαστεί από τον τρίτον Ο το ακίνητο στον αντισυμβαλλόμενο του και πήρε λεφτά : σύμβαση πώλησης σε βαρος τρίτου

Άρα ανάμεσα σε **εργολάβο και πελάτη έχει καταρτιστεί πώληση σε βάρος τρίτου (τρίτος ο οικοπεδούχος).**

Αν ο τρίτος Ο δύστροπει και δεν μεταβιβάζει;

415 ΑΚ: *Αυτός που υποσχέθηκε σε άλλον ότι τρίτος θα καταβάλει κάποια παροχή, εφόσον δεν προκύπτει κάτι άλλο από τη σύμβαση, οφείλει αποζημίωση αν ο τρίτος αρνηθεί την καταβολή.*

Ο οικοπεδούχος έναντι του αντισυμβαλλόμενου του εργολάβου (του Χ) είναι βοηθός εκπλήρωσης 334 ΑΚ. ++